1901. HARMINCZOTÖDIK ÉVFOLYAM. 287. SZÁM. BUDAPEST, PÉNTEK, OKTÓBER 18.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg L. I. Kumpfgasse Nr. 7.
Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Füssli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk több közleménnyel:
Vezércikk: Szabadelvü politika.
A választások.
Az osztrák képviselőház megnyitása.
Tengerész-önkéntesek sorsa.
A transzvali háboru.
Kenyér helyett kelostor.
Bercsényi Béla halála.
A bécsi lóversenyek eredménye.
Tárcza: Szilágyi Dezső. Irta: Eötvös Károly.
Regény: Gorgyejev Foma. Irta: Gorjkij Maxim

Szabadelvü politika.

(d.) Tudom, hogy az ország nagy többsége támogatja a szabadelvüség ügyét és liberális politikámat! Így szólt e napokban Széll Kálmán a kaposvári kerület küldöttségéhez s azután tovább fejtegette, hogy e tudatra támaszkodva bátorkodott ő belemenni a tiszta választásokba. Tudta, hogy az ország nagy többsége liberális, tehát nem volt mitől félnie: győznie kellett az ő lobogójának, a melyre a liberálizmus jelszava van irva. Önérzetes, tiszteletreméltó kijelentés ez, annál inkább, mert már-már lucus a non lucendo elnevezésnek kezdtük tekinteni a kormánypárt liberális elnevezését. Ilyen körülmények közt bizonyos fontosságot kell tulajdonitanunk ép a liberálizmus tekintetében a miniszterelnök e kijelentésének.

Nem akarjuk most azt fejtegetni, hogy a tiszta választásoknak tagadhatatlanul szépen kigondolt elvét Széll Kálmánnak menynyiben sikerült tényleg keresztülvinnie; nem akarjuk azt a kérdést bolygatni, hogy hány kormánypárti mandátumnak van ma is csak ugy, mint azelőtt pénzszaga, elismerjük egyszerüen, hogy *Széll* Kálmán tényleg tekintélyes többséggel tér vissza az uj képviselőházba. Mi ezt a többséget részint a pénznek és egyéb befolyásnak, részint a fennálló választási törvénynek tulajdonitjuk. *Széll* Kálmán egyenesen és határozottan a politikája szabadelvüségének tulajdonitja ezt az eredményt.

Kedvünk kerekednék azt mondani: ám legyen igaza!

Az ország becsületes közvéleményére mindenesetre nagy megnyugtatással lehet a miniszterelnöknek ez a felfogása s e felfogásának nyilt kijelentése. Nagy, igen nagy kötelezettséget vállalt ezzel magára Széll Kálmán s ez az egyetlen kijelentése minden programmbeszédnél jelentősebb, de kötelezőbb is. Nyiltan, őszintén, sőt hangsulyozva ismerte ezzel azt el, hogy többségét a szabadelvüségnek köszönheti, tehát ebből le kell vonnia azt a politikai morált, hogy az ő politikájának tényleg minden ízében szabadelvünek kell lennie s néki — a formulák, a mindent kiegyenlitő pourparlék és politikai tranzakcziók igazán nagy mesterének — egyben, a szabadelvüség kérdésében intransigensnek kell lennie.

A kaposváriakhoz intézett válaszból azt szeretnők következtetni, hogy az is szándékozik lenni, mert hisz különben minek hangsulyozta volna annyira a szabadelvüséget, mint az ő politikája fundamentumát! De ha megvizsgáljuk azt a csodálatos kereveréket, a melyből ez az ő többsége összeverődött, ebbeli reményünk, hitünk bizony ingadozni kezd. A kormány többségének soraiból kimaradt nem egy, a szabadelvüség legismertebb és legderekabb zászlóvivői közül s bekerült e sorokba nem egy, a reakczió titkos és nem titkos hiveinek seregéből. Az ugynevezett régi gárdának nem a legrosszabbjai hullottak el s helyüket itt-ott a reakczió emberei keritették meg a maguk számára.

Ismeretes Széll Kálmánnak, mint pártvezérnek és kormányelnöknek az a sajátos álláspontja, hogy az őt támogató pártban szivesen egyesit különben nagyon is szétható s igen ellentétes politikai áramlatokat képviselő elemeket. Most, az uj többségben is ugy van ez. Bent ülnek a „szabadelvü pártban“ olyan képviselők, a kik kormánypártiaknak ugyan kormánypártiak, de azért egyáltalán nem szabadelvüek. Azt, hogy ezek volnának, még a legnagyobb jóakarattal sem lehet rájuk fogni.

Ezt tudja mindenki, de legjobban tudnia kell magának Széll Kálmánnak.

S mert tudja és mégis megragadta az első alkalmat az általános választások lezajlása után arra, hogy politikája szabadelvüségét hangoztassa, sőt választási sikerét is ennek tulajdonitsa, ezt jó, biztató előjelnek vesszük a jövendőre nézve.

A szabadelvüség bizonyos oldalról oly következetes és jól kieszelt állandó támadásnak, nyilt ostromnak és aknamunkának van kitéve, hogy e folytonos harczi zaj, a „szent“ hadak pokoli lármája szemfényvesztő hatással van sok emberre s még nem is olyan régen sokan attól tartottak, hogy a választásokban a szabadelvüség ügye veszendőbe megy s a reakczionárius párt hatalmasan meggyarapodva kerül ki a győzelemből. Nem igy lett. Az igazán szabadelvü függetlenségi és 48-as párt — a mely pedig talán egyedül ragaszkodott komolyan a tiszta választásokhoz — megnövekedett számban, erőben, a néppárt pedig ma is csak olyan jelentéktelen maradt számban, mint azelőtt. Jó bizonyitéka ez annak, hogy a közvélemény igenis szabadelvü s közönséges politikai humbug annak az elhitetése, hogy az ország hangulata nem liberális.

Azt hisszük, a miniszterelnök, a ki pedig eddig mindenkor óvakodott a reakczió darázsfészkébe nyulni, maga látta be legjobban, hogy igenis, a szabadelvüség hivei vannak többségben ebben az országban s nem a sötétség hirdetői s most már, a mikor tökéletesen meggyőződött erről, nemcsak hogy ő maga lesz szabadelvü — a mit tőle elvitatni sohsem akartunk a mult ban sem — hanem igyekezni fog pohtikájára is határozottan, igazán rányomni a szabadelvüség bélyegét. Nem fog törődni ezután azzal, hogy a pártjába befurakodott nem szabadelvü elemnek tetszik-e vagy sem az ő iránya, hanem nyiltan vallott programmjához hiven, szabadelvüséget fog bevezetni egész kormányzati rendszerébe.

Ha ez igy lesz, ha a kaposváriaknak adott válasz ezt jelenti, ugy a függetlenségi tábor tovább fog ugyan küzdeni ellene a közjogi alapon, sőt e tekintetben ép a most megnyiló országgyülésen a legnagyobb politikai mérközés okvetlen bekövetkezik, de a kormányzat szabadelvü szellemét minden igaz függetlenségi politikus csak örömmel fogja üdvözölni.

Budapest, október 17.

Miniszertanács. Ma délelőtt ismét miniszertanács volt. A konferenczia után *Széll* Kálmán miniszterelnök *Rátóra* utazott egy napi tartózkodásra.

A bácsmegyei főispánság. Már jeleztük a napokban, hogy *Latinovits* Pál orsz. képviselőnek Bács-Bodrogmegye főispánjává való kinevezése küszöbön áll. Hirünket ma megerösiti egy *bajai* telegrammunk, mely szerint Latinovits kinevezése már megtörtént, ugy, hogy annak a hivatalos lapban való közzététele is legközelebb várható. Latinovits Pál e szerint le fog mondani a rigyiczai mandátumról.

A VÁLASZTÁSOK.

Ma tizenegy kerületben volt pótválasztás és kettőben e kerületek közül a Kossuth-párt győzedelmeskedett, ugy, hogy *immár 78 a Kossuth-párt tagjainak a száma.*

Egyébként a mai választások eredménye a következő:

***Budapest* IX—X. ker.-ben**	***Hock* János** (szab.)
Dárdán	dr. *Kiss* Emilt (szab.)
Debreczen III. kerületében	*Dobieczky* (szab.)
Fülöpszálláson	*Csávolszky* Lajos (Kp.)
Kecskemét felső ker.-ben	*Szeless* József (szab.)
„ alsó „	*Nagy* Mihály (szab.)
Letenyén	*Szüllő* Géza (nép.)
Nagy-Martonban	*Dégen* Gusztáv (szab.)
Peéren	*Jankovich* Béla (nép.)
Tabon	*Nessi* Pál (Kp.)
Váczon	*Gajári* Géza (szab.)

választatott meg.

Nagyobb rendzavarás sehol se történt. De *Letenyén* a néppárt olyan terrorizmust fejtett ki már napok óta, hogy *Csesznák* kormánypárti jelölt visszalépett.

Meglepetés számba megy, hogy *Kecskemét* alsó kerületében a kormánypárti *Nagy* Mihály győzött néhány szónyi többséggel. Az alföldi „hirös“ város nem valami büszke lehet rá, hogy két kormánypártit választott meg.

Igen heves volt a küzdelem Debreczen III. kerületében és Váczott.

A mai napról szóló jelentésünket a következőkben közöljük:

Dárda:

A szavazás a legnagyobb rendben kezdődött meg reggeli 9 órakor.

Délig Kiss Emil szabadelvünek 655, *Herman* Ottónak 266 szavazata volt.

Kiss Emil ügyvéd, szabadelvü pártit *633 szótöbbséggel Herman* Ottóval szemben képviselővé választották. A választás a legnagyobb rendben folyt le.

Debreczen:

A választáshoz a szavazók rendben vonulnak fel. 10 órakor *Dobieczky* Sándor szabadelvünek 170, *Varga* függetlenséginek 77 szavazata van.

11 óra 30 perez. Óriási küzdelem. *Dobieczky* szabadelvünek 235, *Varga* függetlenséginek 196 szavazata van.

12 óra 45 perez. A szabadelvüek tömegesen jelentkeznek, a függetlenségiek gyérebben. A szavazatok aránya most: *Dobieczky* 404, *Varga* 291. A rendet a katonaság nagy erőfeszitéssel tartja fenn. Harsányi szabadelvü párti lapszerkesztőt az utczán megtámadták.

Délután 3 órakor. A szavazás lassan folyik. *Dobieczkynek* 560, *Vargának* 404 szavazata van.

Délutáni 4 órakor. Az elnök 5 órára tüzte ki a zárórát. A záróra kitüzésekor *Dobieczkynek* 713, *Vargának* 551 szavazata van.

A választási elnök este 6 órakor hirdette ki a választás eredményét, hogy *Dobieczky Sándor szabadelvü 172 szótöbbséggel megválasztatott.*

A választás eredménye óriási izgalmat idézett elő. A választási helyiség előtt összegyült nagy néptömeg *összeütközött a huszárokkal* és gyalogosokkal, kövekkel dobálta a katonákat és rendőröket, melyek kénytelenek voltak kivont karddal a tömeg közé rontani. *Három katonatiszt és sok közkatona sulyosan megsebesült,* a tömeg közt *60—80 sulyos sebesült van.*

Késő este az utczákon *valóságos harcz folyik.* A városháza, királyi tábla és néhány száz magánház ablakait az utczáról felszedett kövezettel bezuzták. *A kis vasut egy urinőt elgázolt, a ki nyomban meghalt.* A főutczán az üzleti kirakatokat is beverték. Az egész helyőrség talpon van.

Este tizkor a zavargó tömeg még nem oszlott el. *A letartóztatottak száma több százra rug.*

Fülöpszállás:

Thaly László Ugron-párti jelölt ma visszalépett s igy *egyhangulag* a Kossuth-párti *Csávolszky* Lajost választották meg képviselőnek.

Kecskemét:
Felső kerulet.

A függetlenségi *Kovács* Pál visszalépett a jelöléstől és igy a kormánypárti dr. *Szeless* Józsefet egyhangulag képviselőnek kiáltották ki.

Alsó kerület.

Rapcsányi István Kossuth-párti és *Nagy* Mihály kormánypárti állanak egymással szemben mint jelöltek. A szavazás rendben és csöndben indult meg.

Délután 3 órakor: Nagy Mihálynak 374, *Rapcsányi* Istvánnak 357 szavazata volt.

A választás eredményét 8 órakor hirdették ki *Nagy* Mihály szabadelvüt 527 szóval *Rapcsányi* függetlenségi 485 szavazata ellenében, tehát *42 szótöbbséggel* képviselővé választották. Rendzavarás nem történt.

Letenye:

Csesznák József szabadelvüpárti jelölt *a néppárti kortesek veszélyes fenyegetései és terrorizálása miatt* visszalépett, mire *Szüllő* Géza néppártit képviselőnek kiáltották ki. Szüllő ellen bünvádi feljelentést tettek.

Nagy-Marton:

A nagymartoni pótválasztás teljes rendben vette kezdetét. A választás elnöke *Szoka* István, helyettese *Gerr* Hugó. Sopronból fél század lovasság és egy század gyalogság vonult ki a rend fentartására. *Dégen* szabadelvünek *11 órakor* van 313 szavazata, *Tálos* néppártinak 264. A mult választásnál kisebbségben maradt radikális pártiak megoszlottak. Dégen győzelme bizonyosra vehető.

Délután 2 órakor: Dégen 764 és *Tálos* 674. Rendzavarás nem fordult elő.

3 órakor: Dégennek 904, *Tálosnak* 711 szavazata van. Csak néhány község van még hátra.

5 óra 30 perczkor hirdette ki az elnök a választás eredményét. E szerint *Dégen* Gusztáv szabadelvü 1244, *Tálos* néppárti 894 szavazatot kapott, s igy *Dégent 350 szótöbbséggel* képviselővé választották.

Peér:

A *peéri* kerületben, a hol az agrárius *Forster* Géza és *Jankovich* Béla néppárti állottak szemben, a választás esti fél 6 órakor végződött.

A választás eredménye az, hogy *Jankovichot* 838 szóval, a *Forster* Géza 761 szavazata ellenében, tehát 77 többséggel képviselővé választották.

Tab:

Ugron Ákos visszalépése következtében *Nessi* Pál Kossuth-párti képviselőjelöltet *egyhangulag* képviselővé kiáltották ki.

Vácz:

Gajári Géza szabadelvü 780, *Bossányi* György néppárti 750 választót hoztak be vidékről. A szavazás tiz órakor rendben kezdődött.

Egy órakor Gajárinak 761, *Bossányinak* 554 szavazata volt. A néppárt két nagy községe most szavaz.

Fél három órakor. Gajári többsége 160 szavazat. Győzelme most már valószinü.

Délután négy óra. Gajári Ödönnek 1111, *Bossányinak* 910 szavazata van. A néppárt nagy erőlködést fejt ki, de most már Gajári győzelme kétségtelennek látszik.

A választás eredményét 7 órakor hirdették ki. E szerint *Gajári* Géza szabadelvü 1364. *Bossányi* György néppárti 1162 szavazatot kapott. *Gajári tehát 202 szótöbbséggel győzött.* A néppártiak közt nagy az izgatottság.

Pótválasztás a IX—X. kerületben.

A fővárosnak ma ismét része volt a választás mozgalmaiban. A IX—X. kerületben volt pótválasztás. Három jelöltje volt a kerületnek az október 2-diki általános választáskor, azonban a pártok egyike sem tudott abszolut többséget elérni. S igy, mig a többi kerületekben már szinte napirendre tértek a választás eredménye felett, a Ferenczvárosban meg Kőbányán serényen folyt tovább a korteskedés, agitálás.

Már az első választáson nagyon heves volt a küzdelem, azonban most, a mikor csak személyi kérdés körül fordul meg a dolog, még sokkal szenvedelmesebb, elszántabb harczot vivott a szabadelvü párt két tábora. A korteskedés folyamán is nagyon tiédesedtek a személyi ellentétek, s igy természetes, hogy a pótválasztás nagyon elkeseredett volt és nem ritkán összekoczczanások

Szilágyi Dezső.

Irta: Eötvös Károly.

XVII.*)

Sok adomaszerü történet él az egykoruak emlékezetében arról, minő nyiltan és őszintén, sőt minő nyersen szokott Szilágyi Dezső a király előtt beszélni s előterjesztéseinek indokolásában s a királylyal való vitázó értekezésben minő szilárdan szokta a helyzetet feltárni s javaslatának okait minő meztelen valóságukban előadni.

Sok tulzás, sok valótlanság is van ez elbeszélésekben.

A király például egyik értekezés alkalmával elejtette irónját s Szilágyi nem vette föl, nem hajolt le érte, nem adta a király kezébe, hanem csak nézte a padlón fekvő irónt. Szolgát kellett a királynak becsöngetni: vegye föl az irónt.

Ez az adoma valótlan is, izetlen is. A király nem igen szokott négy szem közti értekezés alkalmával irónt tartani kezében, hadonázni pedig épen nem szokott vele, hogy esetleg kiejtse kezéből. A király ily alkalommal nem mozgékony; — minden tagjának minden mozgása lassu, kimért, katonás. Izgatott Ienni nem szokott s annyira gyöngéd és udvarias, hogy egy leesett vagy elgurult irónt fölvenni miniszterének egyáltalán meg sem engedné.

Szilágyi igenis nyilt, egyenes, őszinte volt mind előterjesztéseiben, mind érvelésében, a mikor a királylyal értekezett. Ritkán történt ez; miniszterségének utolsó két évében alig is került erre a sor egyszer is; — érintkezésük ez idő alatt az uralkodó családot érdeklő alig egy-két személyi ügyre szoritkozott s mindenkor a legszorosabb hivatalos határok közt mozgott.

Korábban se sokszor, de korábban nehányszor mégis értekezett vele a király. De ez esetekben se volt Szilágyi őszintébb s szókimondóbb, mint például Andrássy, Bittó, Szlávy, Kerkapoly vagy Wekerle. Általában a király nemcsak teljes nyugodtsággal fogadja, de meg is várja, hogy a miniszter, a mikor előterjeszt vagy indokol valamit, teljes nyiltsággal beszéljen még akkor is, ha nézete az övével ellenkezik. Tisza Kálmán például nem szeretett, nem is akart a királylyal vitatkozni, el is kerülte, a mikor csak lehetett, de több miniszter s ezek közt Szilágyi is bizony nem tért ki a vita elől.

Szilágyinak például az 1891-ik év elején volt érdekes vitája a királylyal.

Arról volt szó, mit csináljanak a papokkal, a kik se a törvénynek, se a kormány elkeresztelési rendeleteinek nem fogadnak szót, sőt megsértik mind a kettőt s folyton zavarják a törvényes rendet s a társadalom nyugalmát.

A kormány szemet nem hunyhat: ez bizonyos. Hova lesz az állam tekintélye s a törvények szentsége?

A papokat vég nélkül sorra büntetni oly dolog, melyet lehetőleg el kell kerülni. Nem szabad a papoknak alkalmat adni arra, hogy könnyü szerrel jussanak az olcsó vértanuság koszorujához.

Kivenni a kezükből a házassági és anyakönyvi hatáskört: nagy sor lesz. Rögtön nyakig esünk bele az állam és egyház közt kitörő harczba.

Efféle tünödések közt kérdezte meg a király Szilágyit: mi a véleménye.

Szilágyi a Szapáry-kormány nézetén volt. Szemet nem hunyni, a gyökeres egyházpolitikai változtatásokat elodázni s e helyett a vétkező papokat megfelelő szigorral büntetni: ez volt véleménye akkor. Véleményét kifejtette s bőven indokolta a király előtt. Az volt nézete, hogy az egyház előbb-utóbb megunja majd az ujjhuzást, megnyugszik s a törvény és alkotmány tiszteletére tanitja papjait. Csak gyöngék ne legyünk s a megfelelő szigortól ne féljünk.

A király az értekezés végén ezt felelte:

— Nem győzött meg kedves Szilágyi. Bismarck kezében nagyobb hatalom volt, mikor az egyházzal összeveszett, mint a mi kezünkben s utóbb mégis neki kellett meghátrálnia.

Szilágyi egész komolysággal igy felelt vissza:

— Elvégre is az a kérdés, fölséged kormányoz-e, vagy a görbe bot. Én mint igazságügyminiszter, fölséged jogát és hatalmát védem.

A „görbe bot“ alatt Szilágyi a püspökök pásztorbotját értette természetesen.

Ennél például erősebb szót sohase használt Szilágyi a király előtt. De ilyen erőset bizony más miniszter is használt már korábban. Sőt erősebbet is.

Emlitettem már, hogy a Wekerle-kormány első válsága alkalmával a király nem óhajtotta, hogy Szilágyi tovább is igazságügyminiszter maradjon. Ezután nemsokára valami családi egyezmény vagy lemondás történt az uralkodó családban egy házassági szerződés alkalmából s itt Szilágyinak, mint magyar igazságügyminiszternek hivatalos dolga volt. Találkoznia kellett tehát a királylyal.

A dolog természete hozta magával, hogy Szilágyi fölötte hideg és tartózkodó volt, hiszen királyával állt szemben, a kinek nyiltan kifejezett óhajtását, hogy ő ne legyen tagja a kormánynak, jól ismerte. Észrevette ezt a király is, a ki egyébként szokott udvariasságát változatlanul megőrizte vele szemben.

De tett egy elmés megjegyzést a balassa gyarmati hadgyakorlatok idején egyik tábori udvari ebéden. Szóba jött az ebéden a király előtt Szilágyinak Bécsben megfordulta s a királynál való tisztelgése. Vajjon minő kedve volt Szilágyinak? A király kedélyes mosolylyal jegyezte meg:

— Képzeljék csak, — Szilágyi még csak nem is zsémbeskedett velem!

Az efféle udvari dolgok kiszivárgása nyomán keletkezett az a vélemény, mintha Szilágyi a maga érdes modoráról még a királylyal szemben se tudott volna lemondani. E vélemény tulzó, sőt alaptalan.

Emlitik azt a beszédet is, melyet Szilágyi, mint a képviselőház elnöke az ezredév nemzeti ünnepe alkalmából a királyhoz intézett.

Ebben nincs semmi érdesség, semmi ridegség. Ez a beszéd mind alakjára, mind tartalmára nézve Szilágyinak talán legjobb, legremekebb beszéde. Valamelyes birálatot ez a beszéd is eltür. Talán hosszabb, mint kellene. Talán ugyanazon eszme egyes részleteit szükség nélkül ismételgeti. Ennek daczára nagyon szép beszéd az, méltó a nemzethez és a királyhoz és az alkalomhoz, a mely őt szülte. Hanem valami szokatlan van ebben a beszédben, a mely azonban csak jobbá, tartalmasabbá teszi.

E beszédben nem ugy szól a magyar nemzet az ő uralkodójához, mint jobbágy az urához. Nem az 1848 előtti országgyülések felirati hangján beszél föltétlen hódolással, tüntető alázatossággal és csupán csak az alattvalók hüségével. Hanem a nemzetet ugy állitja a király elé, mint minden jognak, hatalomnak és dicsőségnek forrását, a ki nagy fenségjogokkal ruházta fel az uralkodót, mert igy akarta s igy látta czélszerünek s a ki hódolattal és hüséggel övezi körül királyát, mert attól az ország jogainak s alkotmányának s a nemzet méltóságának s jóllétének megőrzését várja meg.

Az ilyen hang nem mindennapi a Habsburgi uralkodók előtt. Szilágyi e beszédben az ezer év óta dicsőségesen élő és uralkodó nemzet nevében beszélt, a ki tulélt már öt-hat uralkodó családot s a kinek fejedelmei csak akkor erősek és hatalmasak, a mikor a nemzet megelégedése és bizalma adja nekik az erőt és hatalmat. Önmaguktól semmik.

Szilágyi Dezső akkor foglalta el az elnöki széket, a mikor a Bánffy-kormány megalakult. Tehát ennek a kormánynak s többségének bizalmából. Negyedfél éven keresztül, tehát még az 1896-iki országgyülés első harmadában is Bánffy és Szilágyi közt elég jó volt a viszony, de később az 1898-ik év közepén erős meghasonlás tört ki köztük s Szilágyi egész gyülölséggel inditotta meg keserü harczát Bánffy ellen.

Melyiknek volt igaza: e kérdés szellőztetésébe most nem bocsátkozom. A harcznak sok belső részletét, sok titkát nem is ismerem, minthogy erre nézve se Bánffyval, se Szilágyival soha nem beszéltem. De ezek a részletek és titkok engem nem is érdekelnek. Följegyzésre méltóknak nem tartom ezeket.

Szilágyival nagyon sok dologban és nagyon fontos dolgokban nem értettem egyet 1898 óta. Nem terjeszkedem ki az utolsó három év történetére. Mert ez a három év még nem is történet, hanem csak egy folyamatban most levő történetnek kezdete. Csupán csak futólag akarok rámutatni arra a pontra, a hol utaink eltértek egymástól.

Sehogy se tudtam kibékülni azzal, hogy ő elnöki székét arra használta föl, hogy a képviselőház belső rendje és nyugalma megbomoljon. És azzal se, hogy a legnagyobb zavar és fejetlenség idején ott hagyta az elnöki széket. Vannak politikai alakok, a kik megtehetnek mindent. De Szilágyi azok közé nem tartozott. A hattyu soha se mehet bukdácsolni — sárba.

A szabadelvü és nemzeti haladás hivei tiz év óta már egy tábort alkottak, habár különböző pártok szövetségében állottak is. Ha egyénenként nem találkoztak is egymással, de irányuk és rokonszenveik közel hozták őket egymáshoz. Szilágyi indulata s közreműködése is oka lett annak, hogy ama nagy tábor összetörjön s csapatjai közé szó nélkül vagy álnok jelszavakkal idegen elemek besurranjanak s maguk körül mindent megfertőztessenek.

Látta-e azt Szilágyi előre, hol tör ki s hol terjed szét az az áradat, melyet minden zsilip felhuzásával az osztrák és hazánkbeli reakczió elemek ránk zuditottak? Vajjon az ugy-

*) Szilágyi Dezső életrajzához ez uttal ez az utolsó közlemény. Az előző közlemény lapunk f. évi szept. 8-iki számában jelent meg. A közbejött választások miatt késett ez utolsó czikk. *Eötvös Károly.*

is voltak. A rendőrség is számolt ezzel a lehetőséggel, mert száz gyalogos és ötven lovasrendőrt, meg sok detektivet küldött ki a rend fenntartására.

A választás most is a Bakács-téri elemi iskolában ment végbe. Két szabadelvü párti jelölt állt egymással szemben, *Hock* János és dr. *Springer* Ferencz, a kik az első választáson legtöbb szavazatot kaptak. A Bakács-téri iskola Knezits-utczai kapuját a Hock-párt részére jelölték ki, mig a Bakács-téri kapun Springer Ferencz hivei vonultak az urnához. De nemcsak a Bakács-téren választották el a pártokat nagy fapalánkkal, hanem még a Tompa-utczában is állitottak keritést, ugy, hogy a pártok csak a Tompa-utcza bejárásánál, a Ferencz-köruton találkozhattak. Igy akarták elkerülni, hogy a pártok ne érintkezhessenek egymással.

Mind a két párt igen erős s a győzelem reményében indult harczba. Ugy a *Hock*-párt ferencz-köruti, mint a *Springer*-párt soroksári-utczai pártirodájában nagy volt a sürgés-forgás. Az utczákon robognak a zászlós-kocsik, a tollas kortesek hozzák a szavazókat.

A választási aktus reggel 8 órakor vette kezdetét az iskola tornatermében. Ekkor hirdette ki dr. *Tóth* László választási elnök a szavazatszedő küldöttségek beosztását. E szerint az I-ső szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. *Tóth* László, helyettese *Horváth* Lajos, jegyző dr. *Kremmer* Antal, helyettesjegyző *Bogyó* Kálmán, bizalmi férfiak *Hock* részéről: dr. *Erdős* Kálmán és dr. *Radó* Lipót; *Springer* részéről: *Schwarcz* János és *Schreil* János, azonossági tanuk *Hock* részéről: *Fodor* Miksa és *Barok* Sándor; *Springer* részéről: dr. *Frank* Mihály és *Bernhard* Nándor; a II-ik szavazatszedő bizottság elnöke: *Kiss* István, helyettese dr. *Bókay* Árpád, jegyző *Kárpáti* Béla, bizalmi férfiak *Hock* részéről: dr. *Löwy* Lajos és *Rabolt* Antal; *Springer* részéről: *Horváth* A. János és *Szendtner* Károly, azonossági tanuk *Hock* részéről: *Schuszter* Géza és *Fehér* Károly; *Springer* részéről: id. *Kleineisel* Jakab és *Kulka* Adolf. Hatósági megbizottak: *Toperczer* Péter és *Pohl* Ferencz elöljárók.

Miután a bizalmi férfiak a hivatalos esküt letették, elnök pontban 9 órakor elrendelte a szavazások megkezdését, 20—20-as turnusokban. A szavazást a Hock-párt kezdte meg. Az I. küldöttségnél, hol A—K kezdőbetüsök sorakoztak, elsőnek leszavazott *Hockra Harner* Sándor, *Springerre Jenny* József, a II. küldöttségnél K—Z-ig *Hockra Peháta* Endre, *Springerre Seregi* Imre.

Mindjárt az első turnus leszavazása után dr. *Erdős* Kálmán, a Hock-párt bizalmi férfia konstatálta, hogy a 20-as turnusba csupán 19 szavazót bocsátottak be. Ez ellen óvást emelt.

Néhány percz mulva pedig megtörtént, hogy egy öreg ur, Hock-párti szavazó, véletlenül a Springer-párt részére föntartott ajtón ment be a választási helyiségbe. Ez ellen azután Springer bizalmi emberei keltek ki s az illető nem is szavazhatott le, hanem a Hock-párk ajtajánál kellett várakoznia, a mig a sor reá került. Azután csöndben tovább folyt a választás.

Tizedfél órakor a szavazatok aránya csaknem egyenlő, mivel a szavazókat egyenlő számban bocsátják be a terembe. Az arány ez:

Hock János 81
Springer Ferencz 80

A szavazás rendben folyik, csak künn az utczán lett kissé zajosabb az élet.

Tiz órakor:

Hock. . . 161
Springer . 157 szavazatot kapott.

A választási teremben az ellentétek gyakran kiélesednek, azonban a nyugalom csakhamar ismét helyre áll. Féltizenegy óra tájban *Halmos* János polgármester megjelent a választás szinhelyén s nagy megelégedését fejezte ki az elnökségnek a példás rend fölött.

A Hock-párt táborában rendkivül nagy lelkesedés uralkodik. Növeli ezt az a körülmény, hogy Hock egyik buzgó főkortese, egy szép asszony: dr. *Radó* Lipótné, 11 óráig több mint 50 választót szállitott a szavazó bizottság elé.

Tizenkét órakor a szavazatok igy álltak:

Hock 413
Springer 411

A választás apró epizódjai között nagy derültséget keltett, a mikor egy választó másodszor is megjelent a szavazatszedő küldöttség előtt s kijelentette, hogy ő most Hockra akar szavazni s első alkalommal csak eljárt a szája. Az elnök megmagyarázta neki, hogy ez nem lehetséges, de azután átnézték a listát s kiderült, hogy először is Hockra szavazott, mire azután mindnyájan megnyugodtak. Egy másik szavazónak sehogysem jutott eszébe a jelölt neve, a kire szavazni akar s a mikor azután a kortes megsugta neki, az elnök ezért komolyan rendreutasitotta. A szavazó azonban másodszor, most már magától kimondotta a jelölt nevét, mire mégis belekerült a listába.

Délben *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester leszavazott *Springer* Ferenczre. Egy óra felé egy kis inczidens történt. *Berger* József választó akart szavazni Hock Jánosra, azonban konstatálták, hogy az ő nevében valaki már leszavazott Springer Ferenczre. Berger igazolta személyazonosságát s a szavazatszedő küldöttség a szavazatát el is fogadta.

Délután két órakor ez volt a szavazatok száma

Hock 663
Springer 654

Három órakor ez voll a szavazatok aránya:

Hock 794
Springer 780

Egy félórával később a *Springer*-párton egy kis fennakadás történt. A szavazók már nem jöttek huszankint. A Hock-párt ezalatt egy kis előnyt nyert, azonban Springerék hamarosan megszüntették ezt a kis fennakadást, de a *Hock*-párt előnye megmaradt.

Öt órakor

Hock 1112
Springer 1077

szavazatot kapott.

Az alkony beálltával még mozgalmasabb lett a kép. Az utczákon, a választási hely körül ezrével tolonganak a kiváncsiak. Benn a teremben már szinte türhetlen hőséghen adják le voksaikat a szavazók.

Hat órakor az arány ez volt:

Hock 1262
Springer 1215

A *Hock*-párt még mindig teljes egyöntetüséggel szállitja huszankint a szavazókat az urnához, mig a *Springer*-párton már ismételten előfordul, hogy kevesebben jönnek egy-egy turnusban.

Hét órakor a szavazatok igy állottak:

Hock 1409
Springer 1322

Ez időtájban megeredt az eső, a mely rövid időre megtisztitotta a teret, azonban nemsokára még nagyobb tömegekben verődött össze az utcza népe. *Springerék* mind jobban hátra maradnak, a mi csak növeli elkeseredésüket. Ekkor történt, hogy az iskola udvarán a két pártot elválasztó deszkafalon át egy kődarab repült Springerék táborába. A nagy zsivajban *Tóth* elnök a rendőrség beavatkozását veszi igénybe. A *Springer* párt elkeseredését némikép csökkentette, hogy *Gromon* Dezső államtitkár ekkor szavazott le jelöltjükre.

Nyolcz órakor:

Hocknak 1547
Springernek . . . . 1416 szavazata volt.

A *Springer*-párt elkeseredése ismételten heves kifakadásokban tört ki, a mi arra készteti *Tóth* elnököt, hogy erélyes szavakkal állitsa helyre a rendet. A *Hock*-párt győzelme biztos tudatában zajos ovácziókban részesiti jelöltjét, a ki ismételten megjelent a nap folyamán a pártjának föntartott helyen.

Kilencz órakor

Hockra 1695
Springerre 1498

szavazat esett.

A Springer-párt már nagyon gyérült.

Tiz órakor:

Hocknak 1886
Springernek 1564

szavazata volt.

Negyed tizenegy órakor a *Springer*-párt, a mikor rájatott a sor, *egyetlen szavazót* sem tudott az urna elé állitani. Nemsokára azonban a *Springer*-párt zajos éljenzése jelezte, hogy ismét segélycsapata érkezett. A választási helyiségben a rendetlenség tetőpontra hágott. Már asszonyok, ifjak egész serege nyüzsgött a teremben. A választási elnök szava hatás nélkül hangzik el.

Springer maga buzditja kitartásra hiveit a választási helyiség ajtaja előtt.

Háromnegyed tizenegy órakor az elnök felszólitására egyik pártból sem jelentkezett szavazó és igy tizenegy óra előtt tiz perczczel *Tóth* választási elnök kitüzte a zárórát.

A szavazatok aránya ekkor ez volt:

Hock 2022
Springer 1623

Az elnök elrendeli, hogy a választási helyiséget és az egész épületet mindenki hagyja el, a kapukat fogják ezentul ellenőrizni.

Háromnegyed tizenkét óra után öt perczczel a záróra letelt. A szavazást az elnök beszüntette és megszerkesztették a jegyzőkönyvet.

Ezután az elnök kihirdette az eredményt.

E szerint Hock Jánosra *2091*, dr. Springer Ferenczre *1642* szavazat jutott és igy *Hock János 449 szavazattöbbséggel a IX—X. kerület orsz. képviselőjé választatott.*

A győztes párt örömujjongva fogadta az eredményt. *Hock* Jánost küldöttség hozta a választási terembe, a hol szünni nem akaró éljenzéssel fogadták. Azután fáklyásmenetben kisérték *Hock* Jánost a kőbányai olebánián levő lakására.

Anarchia Vágvecsén.

Nyitráról táviratozzák a Magyar Távirati Irodának:

A vágvecsei kerületből, a hol október 21-én lesz a pótválasztás *Emmer* Kornél szabadelvü párti és *Horvát* néppárti között, sajnálatos eseteket jelentenek. A nyitra-ujlaki körjegyzőnek a vármegyéhez érkezett hivatalos jelentése szerint a néppárti választók izgatottsága és kihágásai immár a lakosság biztonságát is veszélyeztetí. Gróf *Stahrembergnét Köpesdről jövet egy legény ostorával arczba vágta. Molnár* József választót a minap hazamenet kőzáporral fogadták. Emmer választóit azzal fenyegetik, hogy agyonverik a választás napján, ha szavazni mennének. Vasárnap a templomból jövet a szabadelvü párti választókat az utczán inzultálták. Üregen hasonló állapotok vannak. A körjegyzőt, a ki hivatalosan járt a községben, kőzáporral fogadták s a kocsist egy nagy kő a lábán megsértette. *Szentgyörgyi* József és *Stern* Miksa földbirtokosokat megdobálták és kerülő uton kellett haza menekülniök. *Juhász* József választót késekkel támadták meg és leszurással fenyegették. A biró házát éjnek idején megostromolták. A hivatalos hirdetési táblát leszakitották és az árokba dobálták. *Zmeskál* Zoltán képviselő ugyancsak a jelentés szerint fokozta az izgatottságot beszédei által. A körjegyző sürgősen katonaságot kért s egy század huszárságot már ki is vezényeltek a nyugtalan községekbe.

Választási határnapok.

Most még tizenkét kerületben vannak hátra a pótválasztások, ugymint:

Október 18-án: Nagy-Károlyban, Csengeren, Doroghon és Köbölkuton.
» *19-én*: Ó-Becsén.
» *21-én*: Mezőkövesden és Vágvecsén.
» *22-én*: Gyulán.
» *23-án*: Székelyhidon.
» *24-én*: Stomfán (fölfüggesztett választás) és Bazinban.
» *27-én*: Szentesen.

Az osztrák képviselőház megnyitása.

— Az *Egyetértés* tudósitójának távirata. —

Bécs, okt. 17.

Hosszu szünet után ma kezdte meg ismét tanácskozásait az osztrák képviselőház, melyben *Böhm Bawerk* pénzügyminiszter beterjesztette expozéját s *Körber* miniszterelnök hosszan nyilatkozott ugy az osztrák politikai helyzetről, mint a kiegyezési javaslatokról, s a megujitandó kereskedelmi szerződésekről.

A politikai helyzet Ausztriában ma nyugodtabb s bizalmat keltőbb, mint volt évek óta, és tagadhatatlan, hogy a normális parlamenti viszonyok megteremtése Körber miniszterelnök érdeme. De hogy ez a nyugodt parlament mindenben az osztrák kormány szája ize szerint fog-e dolgozni, s főleg, hogy a még mindig függőben levő kiegyezési javaslatokat elfogadja-e, azt nehéz volna ma megjósolni, mert a jelek inkább arra engednek következtetni, hogy az osztrák képviselőház nem fogja a javaslatokat elfogadni.

Különben mielőtt ezek a javaslatok tárgyalás alá kerülnek, a képviselőháznak lesz alkalma megmutatni, hogy minő szándékkal van eltelve a kormányjavaslatokkal szemben, mert előbb a jövő évi költségvetést kell tárgyalni, s a költségvetési vitában fogják a pártok kimutatni a foguk fehérét.

Egyelőre a pártok nyugodtak, s ugyszólván teljes apátiával néznek a parlament őszi ülésszaka elé, s az egyetlen kérdés, a mely a németeket és a cseheket foglalkoztatta, az volt, hogy ki lesz a leköszönt Prade utóda a képviselőház első alelnöki székében. A német pártok dr. *Kaisert*, a német néppárt elnökét szeretnék megválasztatni, a csehek pedig azt akarják, hogy dr. *Zacsek*, az ifju-csehek pártjának tagja, a ki jelenleg második alelnök, választassék meg első alelnöknek. Ez az egyetlen vita, a mely jelen pillanatban a csehek és a németek közt folyik. A kormány Kaiser jelöltsége mellett kardoskodik, s valószinüleg Kaiser meg is kapja a többséget.

A csehek előreláthatólag bele fognak ebbe nyugodni. Csörtetik ugyan a kardjukat s kijelentették, hogy megvárják, mennyiben váltja be a kormány a cseheknek tett igéreteit, de ez a fenyegetés nem nagy veszedelmet rejt magában, s valószinüleg a csehek is meg fogják gondolni, hogy nem jobb-e nekik a béke, mint az abszolutizmus. Azért az a pár nap előtt hozott határozatuk, hogy a kormány iránt nem viseltetnek bizalommal, nem sokat jelent, s nem fog Körbernek álmatlan éjszakákat okozni.

A képviselőház első ülése különben következőleg folyt le:

Az elnök tizenegy órakor nyitotta meg az ülést s első sorban elbucsuztat néhány elhunyt képviselőt, aztán az ujonnan megválasztott képviselők teszik le az esküt.

A ház zsufolva volt.

A kormány több törvényjavaslatot nyujtott be.

A beérkezett iratok közt van több helyi vonatkozásu törvényjavaslat.

A benyujtott interpellácziók közt van Vogler és társainak interpellácziója az illetékességi törvény novellájáról, Schuhmayer és társainak interpellácziója ugyane tárgyról, továbbá *Gross és társainak interpellácziója az összminiszteriumhoz a franczia klerikálisok bevándorlása ügyében*, továbbá King és társainak interpellácziója az állami megrendelések és közmunkák ügyében.

Az expozé.

A beérkezett iratok felolvasása után *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter benyujtja az 1902. évi költségvetést és megkezdi expozéját.

A költségvetés előirányzata 1.685,117.944 korona összszükségletet tüntet föl, tehát 43,954.600 koronával többet a tavalyinál; az összes fedezet 1.685 966.357 koronával van előirányozva, tehát 43,968.772 koronával többet. E szerint *az állami költségvetés 848.413 koronával aktive zárul.* Az 1902. évre visszafizetésre esedékes általános államadóssági tőkék fejében 22,033.360 korona összegü jegyekben kamatozó adóssági kötvények és 3,034.540 korona ezüstben kamatozó adóssági kötvények állitandók ki.

A közös kiadások bár tényleg 2,437 355 koronával csökkentek, 10,065.145 koronával nagyobbra voltak előirányozandók a vámjövedéknek 12,502.500 koronával alacsonyabban történt előirányzása következtében. A többkövetelésben az összes minisztériumok participálnak. Kiemelendők a belügyminiszteriumban az ut- és hidépités fölemelt dotácziói, különösen Csehországban, Tirolban és Galicziában; a honvédelmi miniszteriumban a landwehr létszámfölemelései; a közoktatásügyi miniszteriumban különböző főiskolák kiegészitése és az innsbrucki, prágai és brünni főiskolai épitkezésre évi részleteinek fölemelése; a pénzügyminiszteriumban Prága városának adandó 16 milliós szubvenczió első részlete; a vasutügyi miniszteriumban az összes beruházási kiadások kiküszöböltettek a rendes költségvetésből és a beruházási programmba vétettek föl. Az államadósság 8,791.003 korona többszükségletet tüntet föl a kiadott és kiadandó járadék kamatnövekedése következtében. Ép ugy a közös államadósság szükséglete is 1,175.369 koronával emelkedik, tekintettel a törlesztési járadéknak az idén és 1902-ben szándékolt kiadására.

A fedezetet illetőleg a pénzügyminiszterium a koronaérték rézérmeinek eddigi kiadásából realizált nyereségként 16·5 milliót tüntet föl A közvetett adók 25,234.000 korona emelkedést, a közvetlen adók 6,907.106 korona emelkedést mutatnak föl. Az áruforgalom bevételeit ugyanolyan összegben vették föl, mint 1901-ben, a szállitási bevételek végösszegben 3,591.500 koronával nagyobb összegben.

A pénzügyminiszter expozéjában kiemeli, hogy *egész ambicziója arra irányul, hogy az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét szépitő optimizmus nélkül*, de egyuttal csüggedő pesszimizmus nélkül *olyannak fesse, a milyen a valóságban*. Néhány év óta talán hozzászoktak, hogy magától értetődőnek tekintsék, hogy minden osztrák állami előirányzat egy kis felesleggel záruljon. Ebben az évben ez nem volt magától értetődő, mert a költségvetés elkészitése *egészen rendkivüli nehézségek jelében állott*, mert nemcsak hogy a kedvezőtlen gazdasági viszonyok természetszerüleg kedvezőtlenül befolyásolták az állami pénzügyeket, hanem bizonyos örvendetes gazdasági események is, bármily paradoxonkint hangzik is ez, inkább terhelőleg, mintsem könnyitőleg hatottak az állami költségvetésre.

A pénzügyminiszter erre vonatkozólag utalt az előirányzatban foglalt rendkivül nagy számu és jelentékeny uj gazdasági és kulturális jellegü követelésre, másrészt *az állami bevételek fejlődésének stagnácziójában* észlelhető pillanatnyi depresszióra. Ily rendkivüli körülmények találkozása a szükséglet és fedezet tekintetében igazolta egy ily összegben szintén szokatlan fedezeti tétel igénybevételét, vagyis a *16·5 millió korona pénzverési nyereség beállitását*. Visszatekintve az 1900. évre, a miniszter megjegyezte, hogy a most már *megállapitott felesleg összesen 49 millió koronára* rug, de ebből csak 30 millió koronánál valamivel kevesebb tekinthető az 1900. év reális feleslegének. A folyó év kezelési eredménye még nincs megállapitva, de ha *számos bevétel elmaradása várható* is, hála az óvatos előirányzásnak, az állami bevételek előreláthatólag elérik a bevételi előirányzat végösszegét, sőt remélhetőleg valamivel felül is mulják. A mi a jövőt illeti, *a fenforgó gazdasági depresszió nem tagadható*, de ez általános kedvezőtlen tünet és a jövőt befolyásoló kedvezőtlen momentumokkal nem csekély számu oly körülmény is áll szemben, mely közgazdaságunkra és evvel együtt állami gazdaságunkra is kedvezőnek nevezhető. A miniszter az utóbbi tekintetben különösen arra utal, hogy a *gazdasági bajok nem hazaiak, hanem kivülről behatolt bajok* és legroszszabb alakjaikban előttünk ismeretlenek, hogy továbbá a gazdasági élet szerény határok közt mozog és szolid alapon nyugszik, hogy a pénzügy ezuttal minden irányban örvendetes képet nyujt és hogy a parlament épen a kellő pillanatban hozott határozatával lehetővé tette az erőteljesebb beruházási politikát, mely *a közgazdaságnak foglalkozást biztosit az évek egész sorára*. Remélhető az is, hogy a kereskedelmi politikai tekintetben az időszerint fennálló éles ellentétek abban a mértékben szünni fognak, a mint az idevonatkozó kérdések komolyabb stádiumokban haladnak előre és hogy végül a kiegyezés fog létrejönni oly állapotban, a melyben az összes faktorok érdekeik megóvása mellett meglehetnek. Végül a miniszter megjegyezte, hogy az előirányzat még hézagot tüntet fel a napidijasok és a rokon szolgálati kategóriák illetményeinek szabályozása tekintetében és késznek nyilatkozott, hogy ha a menetjegyadó még ebben az évben megszavaztatnék, a napidijas alkalmazottak illetményeinek szabályozásából felmerülő többszükségletet a pénztári készletekből fedezze.

A legfontosabb fénypont a kormány és a parlament együttműködése által inaugurált *beruházási politika*, mely a költségvetésben az államadósság kamatozási szükségletének jelentékeny emelkedésében és a viziutak épitési előkészületeinek 8 millió koronányi szükségletében jut kifejezésre.

A miniszter ezután behatóan megvilágitja a költségvetés egyes tételeit és kiemeli a beruházási alap jelentékeny felemelését és a közoktatásügyi kiadások, nevezetesen a szász főiskolák kiadásainak tekintélyes emelkedését; azután ismertetve az adóeredményeket és a vámjövedék eredményeit. A miniszter utal arra, hogy a *vasutak bevételének fejlődése az idén nem volt kedvező. Mig a legtöbb magánvasut pozitiv hanyatlást tüntet fel* a bevételekben, az államvasutak még mindig szerény többletet mutatnak ki, mely az előirányzatban megfelelőleg kisebb összegben volt fölveendő (3½ millióval.) Minthogy a jövő évre nem várható participáczió a Ferdinánd északi vasut jövedelmében, bár az eddigi üzemeredmény nem volt kedvezőtlen, erre vonatkozó tétel nem volt a költségvetésbe felvehető. Továbbá *elesik az uj költségvetésben a déli vasut részfizetése a vételárjáradékra* (majdnem 2 millió), *mert több évi részletet előre kifizettek*. Ellenben a kormány a jövő évre 16½ milliót koronát, mint az uj koronaérték rézérmeinél realizált pénzverési nyereséget állittatott be rendkivüli fedezeti tételként. A miniszter megemliti, hogy nemcsak hogy a kisebb érmek veretése messze előre haladt, sőt nikkelpénzeket illetőleg már teljesen befejeztetett, hanem a rézérmek forgalomba helyezése bizonyos relative előre haladott stádiumban van. Minthogy a pénzügyi kormányzatnak

---

nevezett uj korszak emberei eleg erősek lesznek-e alkotmányunkat a megnyirbálástól, társadalmunkat az elszegényedéstől, nemzeti önérzetünket a megaláztatástól s faji erőnket az elzsibbadástól megvédelmezni?

Aggódom. Aggódtam akkor is, a mikor Szilágyit olyan politikai társaságban láttam, a mely ellen fél életen át minden csöpp vére szakadatlanul tiltakozott.

De vele találkozni nem siettem. Nem hittem, hogy eszmecserénknek sikere lehessen. Volt egy közös barátunk: Miklós Gyula; ő is a legrosszabb politikai elemek támadásának áldozata, a ki által azt az óhajtását közölte velem, hogy találkozzunk egymással s cseréljük ki nézeteinket. Nem álltam rá. Azt feleltem:

— Mondd meg Szilágyinak, ne óhajtsuk mi még sokáig a találkozást; — a helyett, hogy megértenők egymást: összeveszünk.

Viszálykodni vele nem akartam. Hiszen majdnem harmincz éves barátság és rokonszenv kötött össze bennünket. S a mily erősen hittem, hogy én jobban látok előre, mint ő: oly biztosan tudtam, hogy ő szentül meg van a maga eljárásának helyességéről győződve s az én felfogásomat tartja tévesnek.

Csak a jövő tud igazat adni valamelyikünknek.

De ő azt a jövőt már nem fogja látni.

Nemzetünk számára nagy veszteség az ő halála. Hibázott-e vagy nem: én nem dönthetem el. Jól vagy rosszul fejlődnek-e nemzetünk ügyei: biztosan nem tudhatjuk. De ha hibázott: az ő nagy tehetsége, vas akarata, tekintélyének hatalma s erős és tiszta magyarsága jóvá tett volna minden hibát. S a veszélyt, mely fenyeget, könnyebben le tudtuk volna birni az ő segitségével.

Régóta beteg volt már.

Mikor az igazságügyet kormányozta: már akkor láttam idegeinek pusztulását. Gyakran fékezhetetlen indulat tört ki rajta pillanat alatt oly semmiség miatt is, melyet más észre se vett volna vagy egy mosolylyal intézett volna el. Nehéz munkával törte agyát szakadatlanul, az agy szokatlan megterhelésének tulajdonitottam az idegek ingerlékenységét.

Az 1898-ik év nyarán azt izente Tátra-Füredről, hogy ott óhajtana velem pár napot tölteni. Tárjuk ki lelkünket egymás előtt.

Oda mentem. Fölkerestem. Gyöngéd figyelemmel társalogtunk egymással, de már néhány nagy kérdésben nem ismertünk egymásra.

Hanem betegségét, a mely sirba vitte, már akkor biztosan fölismertem. S erről nem egy barátom tehet tanuságot, a ki előtt közel álló halálának szomoru sejtelmét nem titkoltam.

A sirt, a hol örök pihenőjét tartja, a nemzetnek kell megjelölni. Észből és jellemből, tudásból és magyar érzésből, vas akaratból és nagyra törekvésből készült a gondviselés keze által az a történeti alak, a kit, a mig élt, Szilágyi Dezsőnek neveztünk. Emléke fennáll sokáig. S a mig fennáll: ott lesz mellette nemzetünk igaz tisztelete.

GORGYEJEV FOMA.

— OROSZ REGÉNY. — 24

Irta: GORJKIJ MAXIM.

Medinszkája olyan arczczal nézett rá, mint valami egész kicsiny, naiv leány, és igy szólt:

— Honnan tudta? És miért kellett tudnia, hogy volt-e gyermekem?

Foma elpirult, lehorgasztotta fejét és tompa hangon felelt, mintha a föld alól beszélne, és minden hang néhány mázsa volna:

— Látja kérem, az olyan asszony, a ki . . . tudja, a kinek már volt gyermeke . . . annak egész más szeme van.

— U-ugy? És milyen?

— Hát . . . . szemérmetlen! — pattant ki a szó Fomából.

Medinszkája felkaczagott és Foma is nevetett, mikor az asszony ezüstös kaczagását hallotta.

— Bocsásson meg! — szólt végre Foma. — Talán nem mondtam finoman, tisztességesen.

— Oh nem, nem! Ön nem mondhat illetlenséget. Ön tiszta, kedves fiu. Az én szemem tehát nem szemérmetlen?

— Olyan, mint egy angyalé! — szólt Foma lelkesülten és sugárzó arczczal nézte az asszonyt.

Medinszkája pedig ugy nézett reá, mint még sohasem — a nő és az anya szemével, a szeretet szomoru nézésével, melybe a kedvesért való aggódás vegyült.

— Menjen, édesem. Fáradt vagyok és pihenni szeretnék — szólt a nő, a nélkül, hogy Fomára nézne, és fölkelt.

Foma engedelmesen távozott.

Ezután kis ideig becsületesebb és szigorubb magatartást követett Szófia Fomával szemben, mintha kimélné, de nemsokára ujra megkezdődött a macska-egér játék.

Foma szerelme nem maradhatott soká titokban Majakin előtt, és egy napon gunyos arczczal szólt az öreg:

— Foma! Tapogasd meg gyakrabban a fejed, mert még elveszited.

— Hogy érti ezt? — kérdezte Foma.

— A Szonykára gondolok . . . . nagyon is gyakran mégy hozzá.

— Mi köze hozzá? — kérdezte Foma kissé durván. — És micsoda Szonyka ez magának?

— Nekem nem árt, nekem nem esik semmi bajom, ha kiszipolyoz téged. Hogy Szonykának hivják, azt mindenki tudja, és hogy szereti, ha más kaparja ki számára a gesztenyét, azt is mindenki tudja.

— Okos asszony! — jelentette ki Foma és komoran dugta zsebre kezeit. — Es müvelt.

— Az igaz, hogy okos. Milyen okosan rendezte a multkor azt az estélyt; a bevétel kétezernégyszáz rubel volt, a kiadás ezerkilenczszáz rubel. De valóban aligha volt több, mint ezer rubel, mert minden ingyen volt . . . És müvelt is. Majd téged is kimüvel . . . és különösen azok a léhütők, a kik körülötte vannak.

— Azok nem léhütők, hanem okos emberek, — vágott vissza Foma bosszusan, pedig maga sem hitte, a mit mond. — És én tanulok tőlük. Ki vagyok én? Nem tudok semmit. Mire tanitattak engem? Ott mindenről beszélnek és mindenki tud valamit mondani. Miért akadályoz meg benne, hogy én is emberhez hasonlitsak?

— No de ilyet! Hogy megtanultál beszélni! Ilyen dühösen, mint a jégeső! No jó . . . légy emberhez hasonló . . . de akkor még mindig kevésbbé ártalmas, ha a kocsmába mégy, ott tisztességesebbek az emberek mint Szófiánál. Pedig jó volna, ha különbséget tudnál tenni az emberek közt, hogy lásd, ki ér valamit, fiam . . . Például Szófia . . . Mi ő tulajdonképen? Szép kis állat, semmi egyéb.

Lelke mélyéig felháborodva, fogcsikorgatva hagyta el Foma Majakint és még görcsösebben dugta zsebre kezeit. De az öreg még visszatért Medinszkájára. Egyszer az öbölben voltak, hogy megnézzék a gőzhajókat. Márczius volt, a szánkó talpa alatt felcsapott a viz, a havat már piszokréteg boritotta, és a nap derülten, melegen sugárzott a tiszta égen.

— Ha megérkeztünk, mindjárt a hölgyedhez mégy? — kérdezte Majakin váratlanul, félbeszakitva a fesztelen beszélgetést, mely üzleti dolgokról folyt.

— Igen, odamegyek, — felelt Foma kurtán és mogorván.

— Hm . . . Mondd csak, gyakran viszel neki ajándékokat? — kérdezte Majakin egyszerüen és bizonyos szivélyességgel.

— Micsoda ajándékokat? Minek? — kérdezte Foma elbámulva.

— Nem szoktál neki semmit ajándékozni? No de ilyet . . . Hát csak ugy szerelemből él veled?

Fomában fellobbant a harag és a sértett szemérem. Szemrehányóan fakadt ki:

— Ejha! öreg ember létére nem szégyel ilyet mondani. Hiszen ez gyalázat! . . . Hát azt hiszi, hogy ő majd . . . olyat követ el?!

Majakin czuppantott ajkaival és éneklő, daráló hangon mondta:

— Micsoda tuskó vagy te? Milyen szamár! Hirtelen dühös lett és kiköpött:

— Szégyeld magad! Minden barom ivott abból az edényből, most már csak az alja maradt benne és ez a marha istent csinál a piszkos edényből . . . A teremtésit! eredj oda hozzá és mondd meg neki: „A szeretője akarok lenni . . . fiatal ember vagyok, ne számitson drágán.“

— Keresztapám! — szólt Foma komoran, fenyegetően: — Nem hallgathatom tovább . . . Ha más valaki volna . . .

— Ki lehet más kivülem, a ki óvjon téged? Hallatlan! — kiáltott föl Majakin és összecsapta kezeit. — Tehát egész télen az orrodnál vezetett? Ez aztán az orr! Oh, az a rima!

Az öreg bőszült volt; hangjából düh, méreg és fojtott köny érzett. Foma még sohasem látta ilyennek és önkéntelenül is elhallgatott, mikor ránézett.

— Meg fog rontani téged, Foma! Oh istenem. Oh, az a babilóni rossz asszony!

Majakin gyorsan hunyorgatott, ajkai remegtek és durva, czinikus szavakkal, szenvedélyesen, haragosan rikácsolva kezdett Medinszkájáról beszélni.

Foma érezte, hogy az öreg igazat mond. Nehezen lélekzett és szárazságot, valami keserüséget érzett szájában.

— Hagyd most apa — szólt halkan, gyötrődve, és elfordult Majakintól.

— Ohó, meg kell már házasodnod! — kiáltott izgatottan az öreg.

— Az isten szerelméért, ne beszélj már! — szólt Foma tompán.

Majakin ránézett keresztfiára és hallgatott. Foma arcza megnyult, elsápadt, félig nyitott szája és sóvárgó nézése keserü, kínos csodálkozást fejezett ki. . . . . Jobbra és balra az uttól földek terültek el, rajtuk a téli ruha rongyai. A fekete, hóval nem boritott helyeken éhes varjak ugráltak. A szánkó talpai alatt fölfrecscsent a viz és piszkos hó röpült föl a lovak lábai alól.

— Milyen ostoba az ember, mikor fiatal! — kiáltott föl halkan Majakin. Foma nem nézett rá. — Utjába akad egy fatörzs, és ő vadállatnak nézi . . . megijed . . . bizony;

— Beszéljen nyiltan — szólt komoran Foma.

— Mit beszéljek? Világos a dolog: a lány tejföl, az asszony tej; az asszonyok közel vannak, a lányok messze . . . eredj hát Szonykához, ha nem birod ki máskép,és mondd ki . . . igy és igy áll a dolog. . . . Szamár, ha nem tisztességes, akkor könnyebben kapod meg. . . . . Mit vágsz olyan mogorva arczot? Mit duzzogsz?

— Ön azt nem érti — szólt Foma halkan.

— Mit nem értek én? Mindent értek!

— A szivet . . . az embernek szive van — sóhajtott az ifju.

Majakin összehuzta szemét és igy szólt:

— Ennélfogva nincs esze.

(Folytatása következik.)

rendkivüli költségvetés technikai nehézségekkel kellett küzdenie, a miniszter nem mondhatott le eleve a törlesztési járadékok kibocsátására való felhatalmazásról. A mi a jövőt illeti, ragaszkodni kell ahhoz, hogy a közgazdaság mindig tápláló talaja az államgazdaságnak és az is marad. Egy általános gazdasági depresszió kedvezőtlen tüneteivel szemben áll a kedvező tünetek egész sora, ezek közt első sorban a valuta-ügy kedvező képe; a mostani nehéz idők daczára *a valuta-ügy néhány egészen jelentékeny lépéssel előbbre vitetett* az államjegyek utolsó maradványainak folyamatba tett bevonása a pénzváltó szolgálatnak az osztrák-magyar bankra történő átruházása és *monarchiánk aranyállományának nevezetes erősbittése által*, a mit a bankvezetőség által ügyesen és körültekintően kihasznált kedvező konjunkturák tettek lehetővé és a mi által lehetővé vált, hogy a beözönlő arany egy része közgazdaságunk csatornáiba vezettessék. Más kedvező körülményeket lát a miniszter a beruházási programm által a különböző iparágaknak biztositott foglalkozásban, valamint abban, hogy Ausztria gazdasági lakossága bizhat a kormány hatályos támogatásában, végül abban, hogy az ellentétes kereskedelempolitikai érdekek tekintetében az élni és élni hagyni elv szerint megegyezés fog sikerülni oly állapot tekintetében, mely mellett mindnyájan meglehetnek és a közösen jótékony hatásu megegyezéseket és megszilárdult viszonyokat az évek hosszu során át élvezhetik. A pénzügyminiszter beszédét ismételten tetszés szakitotta félbe és a végén is nagy tetszéssel kisérték.

Körber miniszterelnök beszéde.

Az expozé után *Körber* miniszterelnök szólalt fel, hogy első sorban kiemelje a ház legfontosabb gazdasági feladatait. A miniszterelnök hangsulyozza *a Magyarországgal való gazdasági viszony tisztázásának szükségét, a mire a kormány el van tökélve*, hogy eloszlassa az előbbi idők homályát. E közben a miniszterelnök kiemelte, hogy *mindkét részről tökéletes lojalitásra van szükség*, nemcsak a szerződés megkötésénél, hanem annak egész tartama alatt is. *Meg van győződve, hogy a másik államfélnél is ez az elv irányadó.* (Ismételt tetszés.)

A miniszterelnök azután az *uj kereskedelmi szerződések küszöbön álló megkötéséről* beszélt és azt mondta, hogy nevezetesen a *Németországgal való kereskedelmi szerződés irányadó lesz a kereskedelmi politikai viszonyok további alakulására.*

A pénzügyminiszter fejtegetései kapcsán kötelességemnek tartom, hogy az államköltségvetéssel kapcsolatban e helyről *a politikai helyzetről is képet adjak*, hogy igy a tisztelt ház mindjárt kezdetben tájékozódva legyen munkássága felől.

A kormány most is még abban a nézetben van, hogy egyik párthoz sem szabad csatlakoznia, mindaddig a mig a nemzetiségi kérdések megoldva nincsenek. Ha ez idő szerint akarna határozni, akkor természetszerüleg a nagy nemzetiségi csoportok egyikéhez kellene csatlakoznia. A kormány ezzel a többi ellen tüntetne és akkor, még ha erősen el is volna tökélve arra, hogy egyenlő igazságossággal jár el minden más néptörzszsel szemben, nem tudná magát az egyoldalu felfogás gyanujától megóvni. *Államunkban lehetnek nemzetiségi pártok, de nemzetiségi kormány nem lehet.* Nemzetiségi enthuziazmus eltekinthet ennek a felismerésétől, de egy osztrák minisztériumnak ezt kell kormányzásának zsinórmértékéül követnie. Csak ha a nemzetiségi béke eléretett és a *nemzetiségi pártok majdan politikaivá változnak át*, alkalmazkodhatnak a kormányok a változott viszonyokhoz. Egyebekben mondhatom azt, hogy nem egy ügynél törekedtünk mégis politikánk alapvonalait megismertetni és az idő szellemének a mi birodalmunk kapuit is nyitva tartani. Én tagadom annak a sokszor hallott állitásnak az igazságát, hogy korunk feltétlenül anyagias. A nemzeti gondolat nagy ereje azt tanusitja, hogy legalább minálunk még mindig megőrizte jogosultságát az idealizmus. Mindenesetre nem tagadhatom, hogy ama hatalmas kiterjedés következtében, a melyet a kultura napjainkban nyert, a mennyiben nemcsak uj világrészeket hóditott meg, hanem és pedig különösen a tudományokat is, a melyek azelőtt a tudósszoba szent titkai voltak és a technikát az emberi szükségletek általános szolgálatába fogta, hogy ennek következtében, mondom, a materiális gazdasági ügyeknek hasonlithatlanul nagyobb szerep jutott, mint régen és hogy kultura és jólét elválaszthatlan fogalmakká lettek. *A mi államunk hátramaradt. A jövendőt fenyegető veszély nélkül ebben az állapotban meg nem maradhat.* Minden erejével a fejlett államok sorába kell magát küzdenie. Ez az a nagy érdek, a melyben mindegyik néptörzsnek egyenlő része van. Nem fogjuk magunkat kivonni ama kötelesség alól, hogy előkészitsük a belső békét, de nem csinálok titkot abból, hogy az én véleményem szerint a parlamentnek *a nemzetiségi viszálykodást abban a pillanatban, a melyben Magyarországhoz való gazdasági viszonyainkat és a külországokhoz való kereskedelempolitikai viszonyainkat kell szabályozni, háttérbe kell szoritania.* Ezeket a nagy kérdéseket nem szabad ama viszálykodások árnyékának érnie. A nemzetiségi harcznak nem szabad egy házi, idegen érdekek czéljára semmikép sem értékesithető ügy keretein tulterjednie. (Élénk tetszés.)

A nagy világgal szemben és minden jelentős pillanatban, a mi különböző néptörzseink egyetlen nemzetté lesznek, a melyet ép ugy eltölt a lángoló hazafiság, mint bármily más nemzetet. *Én Magyarországhoz való gazdasági és a külállamokhoz való kereskedelempolitikai viszonyainkat emlitettem és nem átallom a kormánynak nézetét ezekben a kérdésekben kimondani*, de kérem a t. házat, hogy ne ütközzék meg, ha mindkét irányban első sorban az *összmonarchia érdekeit állitom előtérbe.* Ezek az érdekek, mint egyhamar talán egyetlen más államban sem, teljesen egyenlő jelentőséggel birnak ugy a mezőgazdaság, mint az ipar terén és ennélfogva, különösen tekintettel a legutóbbi idők jelenségeire egyenlő, egységes gondoskodásunkra szorulnak.

Azért mondom ezt, mert én bizalommal felteszem, hogy a monarchia másik felében is ugyanez a nézet győzött és e mellett előkelő magyar politikusoknak tartalmas nyilatkozataira hivatkozhatom, *a mely politikusok a vámterület közösségét képviselik.* Ezek a dolog helyes megitélésével arra utalnak, hogy az uralkodó világáramlatokkal szemben egy nagy gazdasági területnek sokkal nagyobb az ereje ahhoz, hogy önálló faktorrá legyen és hogy *Magyarország a mai viszonyok között Ausztriával való vámközösségben gazdaságilag függetlenebb lehet* (Igen helyes!), *mint egy formális függetlenség izolált állapotában.* (Helyeslés.) Azt is észrevették, hogy még két állam politikai szövetségét is komolyan fenyegetheti egy gazdasági háboru. Ebből a magunk számára azt a következtetést vonom le, hogy akkor a gazdasági háborunak két államjogilag egymáshoz kötött államban, mint a minők Ausztria és Magyarország, igazán megfoghatatlannak és a legnagyobb mértékben aggasztónak kell lennie, különösen akkor, ha az ilyen konfliktus jelentős tényező mások számitásában. (Igen helyes!) Ezért tetszik nekem feltünőnek és alig megengedhetőnek, ha az a körülmény, hogy emberi tökéletlenség valamely szerződés megkötésénél nem veheti tekintetbe a jövendő minden eventuálitását, arra szolgáljon, hogy e szerződés végrehajtásánál észrevehetővé vált hézagok egyoldalu, a másik fél érdekeit befolyásoló eljárásra használtassanak fel. (Tetszés.) Lehet, hogy ez a szerződés szószerinti szövegével nincsen ellentétben, de a szellemén követnek el erőszakot. (Tetszés.) *Csak a legfeltétlenebb lojalitás, és pedig nem csak a megegyezés pillanatában, hanem érvényének egész ideje alatt is, csak a folytonos kiméletteljes tekintet a másik félre is adja meg a szerződésnek tulajdonképeni értékét.* Ez a kormánynak az álláspontja, és mivel föltehetem, hogy azt Magyarországon is osztják, az egész monarchia egységes érdekeiről beszélek, a melyeknek a legközelebbi idő kereskedelmi kötésénél első sorban kell majd érvényre jutniok. Minden esetre biztosithatom a tisztelt házat, hogy a reichsrathban képviselt országok és tartományok érdekeit teljes energiával megóvni (Élénk tetszés.) és a helyzetet tisztázni akarjuk, hogy a lefolyt idő homálya véget érjen. (Élénk tetszés.)

Az osztrák munkának szilárd alapot kell nyernie és nem szabad tovább is, ugy mint eddig, ingadozásoknak kiszolgáltatva lennie. (Élénk tetszés.) Életföltétele az az egész birodalomnak, hogy mindegyik fele tudja és elismerje, hogy számára a másik rész a legközelebbi és legmegbizhatóbb piacz és hogy termékeivel a monarchia határain tul sikerrel csak akkor nyomulhat ki, ha a monarchián belül megszünik a szükkeblü rivalitás. (Tetszés.) *A kormány a kereskedelmi szerződések politikája mellett van, természetesen oly szerződések mellett, a melyekben a mi érdekeinket is méltányolják*, mert ellenkező esetben vissza kellene vonulnunk a magunk házába és arról kellene gondoskodnunk, hogy az megfelelőleg megőriztessék, a mi nekünk talán jobban sikerülhetne, mint némely más államnak. (Tetszés.) De első sorban mégis a kereskedelmi szerződések megkötése van kilátásba véve.

Először is azért, mert ez a rendszer az alapja eddigi gazdálkodásunknak és mi Ausztriában ép ugy, mint Magyarország, tényleg utalva vagyunk feleslegeink elhelyezésére, a mit biztositani is akarunk, másrészt oly behozatalra van szükségünk, melyet a fogyasztás részére nem szabad drágábbá tennünk, másodszor: mert a világpiacz alakulásánál egyes államok elszigetelése ezekre végzetesse válnék. *Természetesen ha a szerződések politikájáról mindenütt lemondanánk, akkor nekünk ugyanerre az utra kellene lépnünk.* Én azonban nyiltan megvallom, hogy az uj szerződések létrejöttétől megváltást remélek abból az állapotból, melynek szomoru hatásai már évek óta előtérbe lépnek, nevezetesen remélem ezt a német birodalommal kötendő kereskedelmi szerződéstől, mely kiinduló pontja volna az összes e fajta megegyezéseknek. Igaz ugyan, hogy a legutóbbi idők eseményei, melyekre már rámutattam, ezt a dolgot igen nehéznek mutatják. (Bravó! Bravó!) *Ha magas gabonavámok első sorban a fogyasztást sujtják is, a nélkül, hogy a szükséges idegen behozatalt lényegesen korlátoznák, a magas állatvámok kétségtelenül előidézhetik a produkczió emelését* és érzékeny kárt okozhatnak az eddigi importőröknek, ha ezek előnyüket nem tudják megőrizni. (Igen helyes!) Ránk nézve nevezetesen döntő fontosságu, hogy figyelmünket az állategészségügyi rendőrségre forditsuk (Élénk tetszés.), önök tudják, hogy még csekély hiányokat mennyire kihasználnak ellenünk (Élénk helyeslés.) Azt tartom, hogy a monarchia állattenyésztésének sorsa, melynek különben sok tekintetben rendkivül kedvező előfeltételei forognak fen, a kifogástalan állategészségügyi rendőrségtől függ és igy rosszul alkalmazott jóakarat az, ha kisebb érdekek megmentése miatt eltekintünk az összeség érdekében szükséges szigortól. (Helyeslés.) *A mi iparunk — ezt konczedalom — a külföldihez képest nagyobb adóteherrel dolgozik.* Sajnos nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezen az állapoton könnyithessünk. Minden, a mit tehetünk, az, hogy siettetjük és nagyrészt már most foganatba vesszük azokat a megrendeléseket, melyeket egyáltalában megtehetünk. (Élénk tetszés.)

Forscht képviselő megokolja a vámtarifára vonatkozó sürgős inditványát és kijelenti, hogy jobb lett volna, ha Körber mai beszédét a német tervezet közzététele előtt mondta volna el. Ha a német vámtarifa mostani alakjában életbe lép, kereskedelmi szerződés megkötéséről többé szó sem lehet. Ausztria felveheti a harczot a német agrárvámokkal, de Németország ipara nem mondhat le az osztrák fogyasztási területről. Ausztria állása Magyarországgal szemben tekintettel a megváltozott vámpolitikai viszonyra, Ausztria előnyére módosult. *Magyarország a gazdasági harczot Ausztriával nem tartana ki tovább egy pár hónapnál.* (Tetszés az ifju cseheknél.)

A tárgyalást ezután félbeszakitották. A legközelebbi ülés holnap lesz Napirend az alelnök választása.

Budapest, október 17.

A ház elnöke. A félhivatalos *M. Nemzet* ma megerősiti azt a hirt, hogy gróf *Apponyi* Albert lesz a képviselőház elnöke, és egyuttal hipokrita módon bucsuztatja el az eddigi elnököt, *Perczel* Dezsőt, a kit skartba tettek. Ezeket irja:

Az illetékes tényezők között immár teljes megegyezés jött létre arra nézve, hogy az uj képviselőház elnöki tisztjére az országgyülési szabadelvü párt gróf *Apponyi* Albertet fogja jelölni. Az uj képviselőház tevékenységét méltóbban, biztatóbban nem is kezdhetné, mint hogy tanácskozásainak vezetését arra a férfiura ruházza, a kit ezen a diszes polczon látni minden magyar embernek egyaránt jól esik. Gróf Apponyi jelölésével *Széll* Kálmán miniszterelnöknek egy kedvencz terve válik ténynyé, egy olyan kombinácziója, a mely politikai barátai előtt már régóta nem titok. Egyike a legelsőknek, a kik róla értesültek, a régi ház elnöke, *Perczel* Dezső volt, a ki minden személyes ambiczióától eltekintett s a legnagyobb elismerésre méltó áldozatkészséggel járult maga is hozzá a kormányelnök kombinácziójához, a melynek parlamenti életünkre való üdvös hatása előtte is tisztán áll. Semmi kétely sem foroghat fenn az iránt, hogy ha gróf Apponyi Albert elnöki jelöltsége nem lett volna realizálható, a szabadelvü párt jelölése kizárólag Perczel Dezsőre eshetett volna ez alkalommal is, a minthogy más politikai egyéniség még csak szóba sem került. Perczel Dezső harmadfél évi elnöksége alatt teljesen beigazolta, hogy rendelkezik azokkal a kiváló tulajdonokkal, a melyeket a magyar képviselőház elnöki széke megkiván. Erélyét, tapintatát, pártatlanságát egyaránt elismerte a képviselőház valamennyi pártja, a jobb- és baloldal. Még élénk emlékezetünkben van az a szép jelenet, a mikor a mult cziklus utolsó ülésében egymásután állottak fel a pártok megbizottai, hogy köszönetet mondjanak az elnöknek, a ki gyakran nehéz kötelességét méltó módon betöltötte. Joggal mondjuk tehát, hogy az egész képviselőház sajnálattal látja Perczel Dezsőt az elnöki emelvényről távozni s csak annál jobban méltányolja azt az államférfiuhoz illő önzetlenséget, a melylyel ő maga is hozzájárult egy olyan terv megvalósulásához, melynek messze kiható politikai jelentőségét természetesen ő is felismerte. Az elnöki emelvényről való távozása azonban korántsem jelenti Perczel Dezső politikai pályájának befejezését. Ott fogjuk őt látni ezután is politikai életünk mozgalmaiban. És jól fog esni őt ott látnunk, mint olyan férfiut, a kinek bő tapasztalatai, gazdag tudása még nagy hasznára lesz a közügynek. A mig gróf Apponyi Albert jelölése elhatározott és befejezett dolog, addig azok a hirek, a melyek a két alelnöki méltósággal állnak összefüggésben, a találgatásoknál nagyobb hitelre igényt alig tarthatnak. Sem a két alelnök személyére, sem pedig a jegyzői kar összeállitására eddigelé megállapodás nem történt.

A legifjabbak. A most megválasztott képviselők közül azok, a kik a legifjabbak, a kik közül tehát a korjegyzők fognak kiválasztatni, a következők: Gróf *Banffy* Miklós, gróf *Bethlen* István, gróf *Csekonics* Gyula, gróf *Dessewffy* Emil, *Inkei* József, *Lengyel* Zoltán és dr. *Reich* Aladár.

A horvát tartománygyülés hétfőn kezdődő ülésszakában az egyesült ellenzék inditványozni fogja, hogy a magyar törvény mintájára *Horvátországra nézve is alkossanak összeférhetlenségi törvényt.* Továbbá, hogy a kuriai biráskodáshoz hasonlóan Horvátországban a választási ügyekben a hétszemélyes tábla itékezzék. Mint Zágrábból jelentik, az inditványok elfogadását a bán sem fogja ellenezni.

Tengerész-önkéntesek sorsa.

— Az *Egyetertés* tudósitójától. —

Azok az adatok, melyeket lapunk legutóbbi számában közöltünk a magyar tengerész-önkéntesek sorsáról, széles körben keltettek nagy feltünést.

Ezeket az adatokat szóról-szóra megerősitik azok, a kik szintén mint önkéntesek szolgáltak Pólában s a kik most — mint emlitettük — Kossuth Ferenczhez fordultak azzal a kérelemmel, hogy a függetlenségi és 48-as párt a képviselőházban tegye szóvá a dolgot.

Memorandumot is dolgoztak ki, mely magába öleli mindazt, a mit már elmondtunk, de a mely nevezetes adatokat tartalmaz a vizsgákról és a tragikus véget ért *Klein* Frigyes szomoru esetéről.

A memorandumnak ezt a részét kivonatosan itt közöljük:

A szerencsések.

Szerencsés az az egy-két önkéntes, a kinek összeköttetései révén sikerül a kis torpedónaszádokra kerülni.

E kis hajócskáknak összes legénysége a tisztekkel együtt 8—11 ember. Itt az önkénteseket mégis számba veszik.

Gyakran őt bizzák meg, hogy a postáról elhozza a hajó legénységének jött egy-két levelet. — Vagy őt küldik ki a szakács-matrózzal az élelmiszert bevásárolni, reá bizván az erre neki kiadott pénzt. — Ezek a szerencse kiválasztottjai az önkéntesek között. Szolgálatuk is könnyebb e naszádok 600—1000 lóerejü kis gépénél, mint a nagy hajók kolosszális gépkomplexusában.

Nagy hajókon bezzeg másként megy az önkéntesek sora. — Megesik, hogy *egy hétig nem látják a kék eget, — mert nem engedik őket a fedélzetre.* Miért? Mert ők a gépnél szolgálnak s igy, ha feljönnének, *bepiszkolnák a fedélzetet. A fedélzeten az önkéntesnek ép ugy mezitláb kell járnia, mint a közönséges matrózoknak.* Ellenben altisztek, — káplártól fölfelé, — czipőben járhatnak.

Jön a szolgálat ideje, át kell öltöznie az önkéntesnek a munkaruhába (ezt éjjelenkint maga mossa ki s vizet se kap hozzá mást, mint a tenger sós vizét). Hogy átöltözhessék, le kell mennie az alsóbb fedélzetközökbe, hol ezt a ruháját tartania kell. Itt vaspánczél a padló s az alatta pokoli módra fütött kazánoktól szinte tüzes ez a vas.

Mezitláb jött le ide az önkéntes, s mig a sok közül a maga czipőjét megtalálja, ugrál egyik lábáról a másikra, tánczol, mint a medve, hogy a talpát el ne égesse. Csak ugy, mint a többi fekete fütőlegény, ő se több ezeknél.

De a hol a nehéz szolgálatról volt szó, ott bezzeg előszedték az önkéntest. Ott állhatott pl. a „Franz Joseph"-en az önkéntes, megesett, hogy *hat óra hosszat is a posztján a gépnél és nem váltották le.* Volt eset, hogy horgony előtt a hajókon („Franz Joseph", „Panther") éjjel jóformán csak önkéntes állt őrt a gépházban. Mert persze ő rá sózzák az ilyen szolgálatot az altisztek, mialatt ők jóizüen aluszszanak. És kire is sóznák másra? A gépnél a legalacsonyabb rangu „Mannschaft" az önkéntes, a többi mind csillagos, alig egy-kettő a vele egyrangu „Maschinen-Matros", a ki mint leggyengébb, csak ebben a rangban került ki a félévi kurzus után a hajóra.

Az ugynevezett szakmunkák.

Az önkéntest azért teszik a hajóra, hogy ott gyakorlatilag kiképezzék. És hogyan képezik ki őket, a csupa intelligens, müszaki képzettségü fiatal embert? Mi ott az ő feladatuk? Olajat hordanak a gépnél egy altiszt kezéhez, vagy odaállitják őket egy csapágy kenéséhez, egy szelep ki- és becsukásához, és lehet három-négy hónapig a hajón, *ugganannál a csapágynál, ugyanannál a szelepnél áll mindvégig.* Hanem igenis ő köteles a gépház lámpáit tisztogatni, a gépet puczolni és fényesiteni, a gépház piszkos, olajos padlóját tisztára feltörülni. Nem egy hajón ablakok és ablakrácsok tisztitására használták az önkénteseket. Ime a *„szakmunkák"*, melyekkel az önkéntest kiképzik. A „Kaiser Karl VI."-ről két önkéntest egy piszkos ruhával teli kocsiba fogtak. A hajó legelső gépaltisztje kisérte őket s eldicsekedett azoknak, a kikkel találkozott, hogy ezek önkéntesek. *Kocsit huzattak másutt is az önkéntesekkel.* A „Radetzky" hajóról egy alkalommal *rozsdás kályhákat czipeltettek az önkéntesekkel a molóra.*

Torpedonaszádokon szénbehajózáskor 50 kgr.-mos széneszsákokat czipeltettek az önkéntesekkel. A „Lussin"-on 20 ember, *köztük hat önkéntes* néhány óra alatt 70 tonna szenet hajózott be. Ime ezek is *„szakmunkák"*.

Ha menet közben, künn a tengeren, nehéz szolgálata után feljön az önkéntes a gép mellől, (60—70 fok melegből) vágyakozva egy kis tiszta viz után, melyben szinte megfőtt testét lemoshatja, milyen vizet kap ehhez? *Olyat, a melyben előbb a háromcsillagos altisztek, aztán a két csillagos és egy koronás s végre két csillagos gépaltisztek már lemosták piszkos, olajos, izzadt testüket.* Undorodik ettől a viztől eleinte, *inkább napokig nem mosakszik*, mig végre rákényszerül erre is. És fenn a fedélzeten a „Deck" altisztek mindegyike szerezhet magának különkülön egy veder friss, tiszta édesvizet. Az önkéntesnek, a Maschinen-Mannschaft-nak nem jut. A tiszt, ha letussolta magát tengervizzel, hozat három-négy kancsó édesvizet még, a mivel leöbliti testéről a tengervizet, mert a sós viz kellemetlen a testre és *töri a bajuszt.* A Maschinen-Mannschaft-nak csak a tengerizü tuss jut ki, mely oldatlanul hagyja testén az olajos piszkot s legföljebb lehüti forró testét.

Ilyen az önkéntes élete a nagy hajókon. Boldog az az egy-két szerencsés, a kit kiváló kegyből a hajó irodájába tesznek irnokul s a kivel a leveleket és csomagokat hordatják el a postáról.

A fölebbvalókhoz való viszony ugyanaz a hajón is, mint a szárazon. Az önkéntes a tisztek szemében itt se több a legközönségesebb matróznál, vagy fütőnél, a sárga stráf ott is — semmi.

»Negyvenen fognak elbukni!»

Nem csoda, hogy az önkéntesek örültek, mikor végre a gyakorlatok végén kihajózták őket. Tudták ugyan, hogy a kaszárnyában most ujból kezdődnek a régi szekaturák, de örültek annak, hogy megint tiszta édes vizben mosakodhatnak s tiszták lehetnek, hogy meg lesz ujra a maguk kis helye, meg lesz a maguk szalmazsákja, a honnét *nem kergetheti el őket az altiszt, ha kedve tartja, „mert ott ő akar aludni", a mint a hajón az nem egyszer megtörtént.*

Nagy volt az önkéntesek csodálkozása mikor megtudták, hogy bár a hajókon semmiféle tanitásban nem részesültek, a hajókról bizonyitványt irtak számukra és *osztályzatokat kaptak oly tárgyakból, melyeknek még a czimét se hallották soha*, nem hogy e tárgyakban tanitották, vagy vizsgáztatták volna őket. Ezeket a lapokat például a „Kaiser Karl VI."-en aláirta egy *„Unterrichtsleiter"* tiszt, a kit az önkéntesek még *névleg sem ismertek* s a „Gesammt-Detail-Officier", a kit annyiból ismertek, mert ő a legmagasabb rangu a hajó tisztikarában s övé a főfelügyelet rend dolgában. E kalkulusokat aztán megküldték az önkéntes iskola parancsnokságának s azok az évvégi vizsgálatokon szerepeltek.

Egész esztendő alatt rémitgették az önkénteseket a vizsgákkal:

— *Negyvenen fognak elbukni!*

— *A ki nem tud németül, tanuljon meg, mert el fog bukni!*

Ha magyar fiuk évközben panaszkodtak, hogy nem tudnak németül, azt felelték, hogy *ki hivta ide őket, miért nem mentek a honvédséghez szolgálni?*

E rémitgetéseknek lett áldozata egy magyar fiu, a ki nem tudott németül. A második esztendőtől való iszonyu félelemben vasszorgalommal tanult, az utolsó hetekben éjjeleken át is, s *a nagy megerőltetésben, melylyel az idegen nyelven való tanulás járt, a nagy félelemben, a vizsgák első napján megőrült.* Mielőtt elszállitották, barátai körében csendes volt, csak földöntuli eszméit fejtegette előttük, de dühöngeni kezdett, ha tiszti uniformist pillantott meg. A pólai katonai kórházba vitték, *most is ott van az elmebetegek osztályán.*

A vizsga, mely előtt a „Maschine" specziálitáshoz beosztott önkéntesek az év végén állanak, nem tiszti, csak altiszti vizsga, melynek alapján tehát csak altisztekké nevezhetők ki. Ha kitünően megfelelnek, legfölebb szakaszvezetői rangot nyerhetnek, a legtöbb azonban csak káplári rangot kap. (Diplomás gépészmérnököket, ha diplomájukat utóbb beküldik, kinevezhetnek tartalékos tengerészhivatalnokká (Marine Beamte), u. n. Marine-Ingenieur-Eleve-ekké. Ellenben Németországban a gép-önkéntesek tengerész mérnökök lehetnek, kik ott egyenranguak a tisztekkel, kardbojtot és epaulette-et viselnek.)

Megjegyzendő itt, hogy gépészmérnököket, a kik állandóan a tengerészetnél óhajtanak szolgálni, s ebbeli folyamodásukat diplomájuk megszerzése után a hadi tengerészethez benyujtják, *az egyéves önkéntesi szolgálat elengedése mellett azonnal főhadnagyi rangban levő III-ad oszt. tengerész-mérnökként vesznek fel*, azzal a kötelezettséggel, hogy két esztendő alatt bizonyos vizsgákat letesznek. Ha tehát valamely gépészmérnök nem akar önkéntes lenni, de belép a hadi tengerészet kötelékébe, *azonnal főhadnagyi rangot* kap. Ha azonban mint önkéntes szolgál egy évet, az esztendő végén *szakaszvezető* vagy *káplár* lehet, feltéve, hogy el nem bukik azon a vizsgán, a melyen lakatosok, gépészlegények is, ha a maguk félévi kurzusát elvégezték, altisztek lehetnek.

Azt meg kell adni, az idén az év végén alaposan megvizsgáztatták az önkénteseket. Nem volt pedig egy se, a ki valamennyi előadást hallotta volna, hanem kérdezni azért kérdeztek mindent a lehető legterjedelmesebben. Elektrotechnikából alig volt csak néhány óra előadás az év elején, hanem kérdezni kérdezték még a Marconi-féle drót nélküli telegráf részletes ismertetését is (a miről persze egy kukkot sem adtak elő.) A „Dienstreglement"-t nem adták elő évközben, hanem egy káplár felügyelete alatt egyszerüen felolvastatták. De volt könyvük hozzá s ebből a vizsgára jól megtanulták az önkéntesek az egészet, legtöbben szórul szóra tudták. Parancsnokuk, a ki a tárgyat kérdezte, kinevette őket, hogy ilyen jól bevágták a kérdéseket s aztán olyan dolgokot kérdezett, a mikről könyveikben szó se volt s a mi az előirt tananyaghoz nem is tartozott, majd diadallal fordult a bizottság felé: Ime, a mit be lehet vágni, azt tudják, mást nem. (Ugyanez a tiszt, kis idővel a vizsgák előtt, bejött egyszer az önkéntesekhez „Stichprobe"-ket tartani s hasonló kérdésekkel bizonyitva, hogy semmit sem tudnak, hozzátette: beismeri, hogy ő az oka ennek, mert eddig nem törődött velük.)

Benne van pedig az önkéntesekre vonatkozó szabályokban, hogy a vizsgán a komissziónak tisztán az *előirt és előadott tananyagot szabad kérdeznie* és nem szabad kiterjeszkednie a cziviléletben végzett tanulmányokra.

A bizottságban két tengerész-mérnök ült és négy tiszt. Technikai tárgyakban a mérnökök kérdeztek a vizsgán, hanem jegában állt a bizottságban ülő tiszteknek is kérdéseket intézni e tárgyakban is, és beleszóltak is *oly dolgokba, a mikről fogalmuk sincs.*

Miért van ez megengedve? Miért van joga egy tisztnek kérdezni és klasszifikálni olyan tárgyakban is, a mihez nem ért? Vizsgáztassák előbb őt is ezekből a tárgyakból — akkor kérdezhet ő is. Egyik tiszt maga jelentette ki egyszer, hogy *ő a gépaltiszti vizsgán nem tudna megfelelni.*

Üldözött magyar fiuk.

Volt a bizottságban németül, csehül, olaszul tudó ember, *de magyarul egy se tudott.* A vizsgálat nyelve — természetesen — német. Hanem *a cseh, ha nem tudott németül, felelhetett csehül.* Az évközi vizsgákon, a miket az egyes előadók („Maschinenleiter"-ek) tartottak, olaszul is lehetett felelni.

De mit csinál a magyar, ha töri a német nyelvet, az ő nyelvét nincs, a ki megértse. (Közismeretü dolog, hogy a haditengerészetnél szolgáló magyar tisztek legtöbbje mennyire igyekezik elhallgatni magyar voltát. *Se egymással, se alattvalóikkal magyarul soha nem beszélnek. Mintha röstellenék magyar voltukat.*)

A magyarokra volt is a legszomorubb a keserves esztendő vége. *Három önkéntes bukott el a vizsgán, mind a hármat még egy esztendei szolgálatra itélték. Mind a három magyar. A negyedik ott maradott: a szegény őrült. Az is magyar.*

Nem csak a magyarok, német, cseh és olasz társaik is megdöbbenve hallották, hogy Klein Frigyes (volt technikus) társuk is a bukottak közt van. Kitünő magaviseletü fiu volt s a hajókról is a legszebb minősitéseket (Conduit) kapta.

A hadügyi miniszter rendelete szerint másutt az elbukott önkéntesek közül is csak a rossz és renitens magaviseletüeket nem szabadságolják azonnal. Klein Frigyest *kitünő magaviselete mellett is ott akarták tartani még egy esztendőre.* A bukottakat még aznap délelőtt a matrózhadtestparancsnok elé vezették kihallgatásra. Ez indulatos szavakkal jelentette ki előttük, hogy azonnal a „Tegethoffra" (kikötőhajó, mely most egyszersmint fegyenczhajóként — Strafschiff — szerepel a pólai kikötőben) hajózza be őket és pedig nem mint önkénteseket — s a sárga stráfra mutatott, a mit majd elveszitenek — hanem mint közönséges fedélzeti matrózokat. (Surolás, tisztogatás — ezeknek a dolga.) S ezt legmagasabb főiebbvalójuk szájából hallották a szerencsétlenek, kétségbe voltak esve. Parancsnokuk később magához hivatta őket, s azt mondta nekik, a hadtestparancsnok csak beletüzelte magát a beszédbe, ne essenek kétségbe, baj esetén csak forduljanak ő hozzá.

A későn jött jóindulat nem használt, *Klein Frigyes még aznap főbelőtte magát.* Néhány sort hagyott egy gépészmérnök barátjának, kérve őt, hogy hozzátartozóit kimélettel értesitse, sorait igy fejezte be:

„Önhibámon kivül, tisztán rosszakaratból tettek ezt velem."

Az önkéntest, kihez a halott e sorokat intézte, az önkéntesek parancsnoka magához hivatta s privátim megkérdezte véleményét az öngyilkosság oka felől. A parancsnok a hallottakat (mint ő maga mondta), szintén privátim mondta tovább, de magasabb helyeken nem fogták fel privátim.

Az illető önkéntest elhivatták és majdnem egy teljes napig nem látták őt. A parancsnok visszajött és felszólitotta az összes önkénteseket, mondják meg, nyilatkozott-e az illető önkéntes előttök is a maga véleménye felől, mert a városban (Pólában) — ugymond — elterjedt a hir, hogy Kleint a bizottság igazságtalansága kergette a halálba. *Vallják be, mert különben egyiküket sem fogják szabadságolni.* A hadtestparancsnok — ugymond — roppantul fel van háborodva és az *önkéntes azért, a mit neki a szemébe mert mondani, borzasztóan fog bünhődni.*

Az önkéntesek kijelentették, hogy társuk előttük erről a véleményéről egy szót se szólt és hozzátették, hogy Klein bukását senki se várta.

— Ha nem szólt ugy szót se, hát hagyjuk őt is „szaladni" — jegyezte meg a parancsnok és elment. És társunkat „szaladni hagyták", szabadságolták őt is; de *előbb reverzálist irattak alá vele, hogy semmiféle panaszszal a haditengerészet ellen fellépni nem fog.* Ennyit tudunk a vele történtekről.

Ugyanazon a kihallgatáson, melyen a fenti dolgok történtek, az önkéntesek parancsnoka valamennyi önkéntes előtt ugy nyilatkozott, hogy *ha tudták volna, hogy a vizsgálatok eredményének ily szomoru vége lesz, inkább mind kitüntetéssel bocsátják haza az önkénteseket.* (Lám, hogy nem volt szükséges őket megbuktatni!)

Kleinra vonatkozólag megjegyezte, hogy hiszen ő ezt az embert nem is ismerte, a vizsgán találkozott vele először. (Hát *ezért* volt ő az önkéntesek parancsnoka egy esztendeig, hogy a vizsgán lássa őket először!) Ő maga mondta, hogy csak azokat ismeri, a kiket rozsdás ollók miatt rapportra *„kellett"* vinnie.

Megjegyezte azt is, hogy ő megmondta a bukottaknak, nyujtsanak be szüleik valami folyamodványt, melyen például családi körülmények alapján kérjék az ő hazabocsátásukat, ugy már három hét mulva is hazaeresztik őket.

Az egyiknek özvegy édesanyja folyamodott is, orvosi bizonyitványtis küldött, hogy gyönge, beteg asszony, vért is hányt már, megirta, hogy a másik fia házas, a tengerész önkéntes fiának, ki őt segitené, állása lenne már, ott az irás róla a kezében, ereszszék hát haza a fiát.

Visszajött a folyamodás Pólából, *s megirták a szegény beteg özvegy asszonynak, hogy folyamodását tudomásul veszik, de a „Vorschrift" ellen nem tehetnek, a fia szolgálni fog még egy esztendőt.*

Parancsnokuk utolsó tettével is kimutatta gyülöletét az önkéntesek iránt.

A mikor már kezükben volt az irás, hogy szabadok s kérték, mehessen a kaszárnyából most már ki-ki a merre akar, még egyszer sorakoztatta őket, s egy tiszt vezénylete alatt együtt masiroztatta ki őket — zuhogó esőben, térdig érő sárban — a messze vasutállomásra.

Legtöbben azonnal elutaztak, hogy csak ott hagyhassák minél előbb Pólát, a hová kedvvel, ambiczióval jöttek egy évvel azelőtt, s a honnét egy nagy csalódással és mondhatatlan keserüséggel szivükben menekültek most.

EGYHAZ.

Egyházkerületi közgyülés. A dunamelléki ref. egyházkerület, mint már jeleztük, ez évi rendes közgyülését holnap d. e. 10 órakor kezdi meg a Lónyay-utczai főgimnáziumi disztermében.

Bucsu a Terézvárosban. A főváros legnépesebb kerületében, a Terézvárosban vasárnap tartják meg a bucsut. Teréz napnak, a templom védőszentjének évfordulója tegnapelőtt volt és ebből az alkalomból a lenközelebbi ünnepen, vasárnap tartják meg a plébánia-templomban az ünnepélyes istentiszteleteket. Az ájtatosságok reggel hat órakor kezdődnek. Az ünnepi misét *Stieber* Vincze apátplébános tartja fényes segédlettel délelőtt 10 órakor. Az istentiszteleteket délután vecsernyével fejezik be.

Dr. Heiszler József meghalt. A *tiszáninneni* református kerületből vesszük a gyászhirt, hogy dr. *Heiszler* József dombródi lelkész meghalt és ma délután el is temették *Dombródon.* Ezt a gyászhirt kétség nélkül megilletődéssel fogadja a magyar protestáns egyház, mert dr. *Heiszler* József egyike volt azoknak a harczosoknak, kik az orthodox theologia fegyvereit villogtatták egykor a dr. *Ballagi*-féle szabadabb szellem ellen és igy nemcsak szerepet játszott az egyházi élet terén, hanem be is irta nevét a magyar protestáns egyház történelmébe. Mint katholikus szülők gyermeke és mint egykori kegyesrendi barát sohasem tudta ugyan lelkéről lerázni azt a bizonyos misztikus homályt, melybe egyfelől az orthodox hithez való, ugyszólva fanatikus ragaszkodás, másfelől pedig alapos képzettsége, nagy tudománya juttatta; de azért igazi protestáns pap volt, mert a lelkiösmereti szabadság terére lépve, lelkesedéssel küzdött saját, legjobbnak vélt hite és meggyőződése melletti

Dr. *Heiszler* József református theologiai professzor és pap született *Nagy-Károlyban* 1819-ben katholikus szülőktől. Elvégezvén iskoláit s 1843-ban elnyerve a bölcsészeti doktori czimet a kegyesrendiek szerzetébe lépett, hol fel is szenteltetett. Ettől fogva mint *pesti* középiskolai tanár müködött. A szabadságharczban mint piarista tanár vett részt, de már 1849-ben a református egyház kebelébe lépett és péczeli segédlelkész lett. Péczelen csak néhány hónapot töltött, mert már a következő évben a pápai theologiai akadémia egyik tanszékére hivták meg. 1854-ben azonban már ismét lelkészi állást foglalt el *Mocsoládon*, másfélév mulva pedig *Gyönkön.* 1859-ben ujra theologiai tanár lett *Sárospatakon*, honnan a *dombródi* gyülekezet választá meg lelkészévé. Mint az orthodox irány *hegeliánus* szellemü hive tevékeny munkásságot fejtett ki a protestáns egyházirodalom terén s müvei több kötetre terjednek. 1866—68-ig szerkesztője volt a *Sárospataki Füzetek*-nek is. Elhunytát kiterjedt családja és a magyar protestáns egyház gyászolja.

Lelkész-választások. A *rozsnyói* ev. ref. egyház hivei a napokban *Réz* László homonnai missziónárius lelkészt, ismert egyházi irót, az ág. hit. evangelikusok pedig *Schmid* István debreczeni hitoktatót választották meg rendes lelkészükül.

UJDONSÁGOK.

— október 17.

— *Személyi hir.* *A király* ma az esős idő miatt egész napon lakosztályában maradt, a hol államügyekkel foglalkozott. Holnap Isaszeghen hajtóvadászat lesz.

— **Királyi kitüntetés.** A király dr. *Mende* (Mendl) Lajos vármegyei nyugalmazott tiszti főorvosnak, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismeréseül, a királyi tanácsosi czimet dijmentesen adományozta.

— **Lónyay Elemérék.** Gróf *Lónyay* Elemér, a ki tegnap Budapestre érkezett, ma Bodrog-Olasziba utazott s két hétig fog ott vadászni, aztán Hetzendorfba megy nagynénjéhez, *Daun* herczegnőhöz, a hol *Stefánia* herczegasszony tartózkodik. Hetzendorfból a *Lónyay-pár* Austerlitzbe utazik hosszabb időre. Angliába semmi esetre sem mennek *Erzsébet* főherczegnő esküvője előtt.

— **Az olasz udvar köréből.** Rómából Bécsbe érkezett hirek szerint az ottani hivatalos körökben tagadják, mintha a királyi pár Oroszországba utaznék. Ugyancsak hivatalosan megczáfolják azt a hirt is, hogy *Heléna* királyné áldott állapotban van.

— *Korszakalkotó találmány.* *Orlian* és *Armstrong* angol mérnökök — mint egy londoni távirat jelenti — beláthatatlan jelentőségü találmánynyal fognak legközelebb a nyilvánosság elé lépni. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a vilamosságot áramvezeték nélkül, tisztán a levegő közvetitésével fölhasználják dinamikai czélokra. A londoni távirat szerint a két mérnök holnap meghivott vendégek előtt be fogja mutatni a korszakalkotó találmányt. Ha igazat mond ez a londoni közlés, akkor ez a találmány sok eddig kivihetetlennek tartott problemát fog megoldani és közel viszi a kormányozható léghajó problemáját is a megvalósuláshoz.

— **Ezeréves jubileum.** Brixen városa nagy ünnepségekre készül. Ez év október 26. és 27-én fogja megünnepelni fennállásának ezredik évfordulóját. Nemcsak az országból és a monarchiából, hanem még a külföldről is számosan bejelentették részvételüket. Gróf *Merveld* helytartó, gróf *Branois* tartományi főnök és sok más előkelőség is jelen lesz az ünnepélyen. A történelmi diszmenet számára már megérkeztek Münchenből a szebbnél-szebb kosztümök. Brixen város szövetkezetei elhatározták, hogy a történelmi diszmenet utolsó részére: Brixen a jelenben, előállitanak egy diszkocsit.

A finnek föllrata. Helsingforsból érkezett hirek szerint a szenátus elhatározta, hogy a polgároknak a védkötelesség kérdésére vonatkozó föliratát a czár elé terjeszti. A finnek ez ujabb följajdulása az eloroszositás ellen azonban vajmi kevés eredménynyel kecsegtet, mert egy izben már visszautasitott a czár egy ilyen petícziójukat, pedig akkor egy nagyherczeg volt a pártfogójuk.

— **Osztrák orvos-sztrájk.** E hónap 31-én Bécsben gyülést fognak tartani az osztrák orvosok és azon az orvos-egyesület alelnöke inditványozni fogja, hogy tekintettel arra, hogy Alsó-Ausztriában a tartománygyülés sok kuruzslónak megengedte az orvosi gyakorlatot, mondják ki az orvosok, hogy abbahagyják hivatásuk folytatását, ha a tartománygyülés ezt a sérelmes határozatot meg nem változtatja és ha az orvosok jogos követeléseit nem teljesitik. Erre az orvosgyülésre az osztrák orvosok legnagyobb része bejelentette részvételét.

— **Kardpárbaj.** Aradon, mint táviratilag jelentik, ma *Stauber* József, az *Aradi Közlöny* szerkesztője, *Laehne* Hugó gazdasági egyleti igazgatóval kardpárbajt vivott. Laehne az arczán, mellén és a karján sebesült meg, Stauber az ujján kapott sérülést. A párbajra a gazdasági egylet szövetkezeti boltja ellen irott vezérczikk adott okot.

— *Az eltünt hittéritőnő.* Megirtuk, hogy *Georgi Todorow*, bolgár lócsiszárt, a ki Bansko maczedóniai faluból való, a szófiai rendőrség letartóztatta. Todorow közvetlen szemtanuja volt miss *Stone* elrablásának, mert ő vállalkozott arra, hogy kocsiján *Dschumájába* szállitja a hittéritőnőt. Ő hajtotta a lovakat. Azt mondja, hogy a társaság szeptember 6-án déli 12 órakor indult el Banskóból. Tizenketten voltak. A *miss, Todorov, Zirkow,* monastiri református pap, a *felesége*, ennek *apja*, egy *bolgár, három fiatal* bolgár tanitónő, két lócsiszár és egy *kocsis*. Utazásuk czélja volt, hogy a tanitónőket Maczedoniában elhelyezzék. Este 6 órakor történt, hogy husz fölfegyverkezett rabló támadta meg őket. A rablók egy része *török ruhát viselt*, s *török* nyelven kiáltott az utasokra:

— Teslim!! (Megállj!)

Ez a szük országuton történt. Az utasokat a rablók elvitték az erdőbe. Csomagjaikat azonban ott hagyták. Ezután nehány rabló a misst és a papnét magával hurczolta. A hölgyekkel a rajtuk levő ruhán kivül semmi sem volt. Todorownak egyik lovát is elrabolták. A társaság többi tagjai — mint Todorow mondja — a rablók fölügyelete alatt kinos éjszakát töltöttek. A banditák másnap reggel eltüntek. Az utasok oda rohantak fogatukhoz s ugy a kocsit, mint a lovakat és csomagokat sértetlenül találták azon a helyen, a hol hagyták. Visszatértek Banskoba. Utközben találkoztak egy török őrjárattal, mely azonban a hatósághoz utasitotta őket panaszukkal. *Csak két nap mulva kezdte a török katonaság üldözni a rablókat.* Todorow később Newrokopban meghallotta, hogy őt a török rendőrség keresi. Erre menekült a bolgár határon át s igy jutott Szófiába. Különben határozottan az a véleménye, hogy a rablók törökök voltak.

Egy Szófiából később érkezett távirat azt hozza hirül, hogy miss Ellen Stone esete ujabb fázisba jutott: Az amerikai főkonzul megállapitotta, hogy a rablóbanda a maczedoniai bizottság eszköze. Az amerikai főkonzul fölszólitotta a bolgár kormányt, hogy haladéktalanul tartóztassa le a merénylet értelmi szerzőit s határozottan megtagadta a váltságdij kifizetését. Tegnap és tegnapelőtt igen sok befolyásos maczedoniait letartóztattak.

— **A belga király Amerikában.** Az Egyesült-Államokban *Lipót*, belga király észak-amerikai utazását a legnagyobb érdeklődéssel várják. Első eset, hogy európai uralkodó Amerika földjére lép. Lipót király már eddig több, mint száz várostól kapott meghivót.

— **Eljátszott husz millió korona.** Sok pénz. Nyolcz hónap alatt elveszitení husz millió koronát! Még pedig nem valami könnyelmü gavallér vagy amerikai milliomos játszotta el ezt a pénzt, hanem szegény emberek, a kik a szájuktól vonták meg a falatot, hogy játszhassanak. S nem is baccaraton, vagy rouletten, hanem a *kis lutrin.* Az osztrák pénzügyminiszterium statisztikája szerint ugyanis ez év szeptember 1-ig ennyi bevétele volt a kincstárnak a kis lutriból. Ez az összeg az év végéig biztosan fölszaporodik harmicz millióra.

— *Musolinot elfogták.* Végre, annyi hajsza és üldözés után, tegnap elfogták *Musolinot*, a hirhedt olasz rablóvezért. Mint Rómából jelentik, a karabinierik, a kik elfogták, megkapják a kétezer lira dijat. Musolino, a ki Olaszországban már nem érezte magát biztonságban, Amerikába akart menni. Menekülése közben került kézre.

— **A bosnyák vendégek elutazása.** A fővárosban időző bosnyák vendégek elutazásuk előtt ma délben bucsutisztelgésen voltak a magyar kereskedelmi csarnokban s a csarnok elnökségének hálájukat fejezték ki ama páratlanul szives vendéglátásért, melyben őket itt tartózkodásuk alatt részesitette. Haraszti *Jellinek* Henrik, a csarnok elnöke fogadta a tisztelgőket s ujólag kifejezte abbeli reményét, hogy e látogatás és személyes érintkezés egyaránt üdvös hatással lesz a magyar és bosnyák kereskedelemre. A vendégek ma délután fél három órakor utaztak el *Budapestről* a keleti pályaudvarról. A vendégektől elbucsuzandók megjelentek a pályaudvaron: *Szterényi* József miniszteri tanácsos, *Gyurkovics* György országgyülési képviselő, haraszti *Jellinek* Henrik a kereskedelmi csarnok elnöke, maróthi *Fürst* László a kereskedelmi csarnok alelnöke, dr. *Schreyer* Jakab titkár, *Leipniker* István, *Elek* Pál és a magyar kereskedelmi világ számos kitünősége. Az egybegyülteknek először *Szterényi* József miniszteri tanácsos adta át *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter bucsuüdvözletét, melyet *Pojmann* sarajevói kormánybiztos forditott le bosnyák nyelvre. A vendégek éljenzéssel fogadták a miniszter üdvözletét. Ezután haraszti *Jellinek* Henrik beszélt, kifejezvén a magyar kereskedelmi világ örömét a bosnyák és herczegovinai kereskedők budapesti látogatása fölött. Az éljenzéssel és zsiviózással fogadott beszéd után *Samunko* Riszto sarajevói nagykereskedő és városi tanácsos meleg hangon köszönte meg a páratlan szives vendéglátást, a mire azután a vendégek beszállottak külön vonatjukba, a mely zugó éljenzés és zsiviózás mellett két óra 50 perczkor hagyta el a pályaudvart.

— *A rák gyógyitása.* *Löffler* tanár, a greifswaldi egyetem professzora — mint Berlinből táviratozzák — a rákbaj ellen uj gyógyeljárást ajánl, melylyel ő állitólag nagy sikereket ért el. Az eljárás abban áll, hogy a rákbajos emberbe malária-kulturáját oltják be, mert a malária elpusztitja a rákot, Löffler azt mondja, hogy már 1775-ben egy *Tonka* nevü magyar orvos használta ezt az eljárást, nagy sikert is ért el vele, de módszere azóta feledésbe ment. A módszer helyességének bizonyitására felhozza Löffler, hogy maláriás vidéken egyáltalán nem ismerik a rákbajt. Löffler kivánatosnak tartja, hogy minél több orvos tegyen próbát ezzel az eljárással, mert ha kis sikerrel járna is fáradozásuk, sokat értek el, tekintve, hogy a rákbaj nagyon el van terjedve és hogy az orvosok tehetetlenek vele szemben. A maláriát, a melyet a rákbajos emberbe beoltottak, azután kininnel könnyen le lehet győzni.

— **Czolgosz bünbánata.** A *New-York Herald* egyik számában módját ejtette, hogy Czolgoszszal beszélhessen. Erről az érdekes beszélgetésről az amerikai riporter a következőkben számol be:

— Nem bánta-e meg az elkövetett büntényt?

— Dehogy nem! Nagyon is megbántam, és kérem önt, irja ezt meg lapjában.

— Tudatában van-e a megtévelyedésének?

— Igenis, tudatában.

— Megismételné-e, ha alkalma volna reá?

— Nem, a világért sem, őszintén fájlalom...

— Hiszi-e, hogy a gyilkosság használt valakinek?

— Nem hiszem. Csakhogy most már késő a bánat, nagyon késő. Nem is érdemli a fáradságot, hogy róla beszéljünk.

— Kinek akart hasznára válni? A munkásoknak?

— Azoknak, azaz... tudom is én!

— Az ujságok, vagy anarchista könyvek birták reá a bűntényre?

— Magam sem tudom.

— Hát vétett Mac Kinley ön ellen?

— Nem vétett semmit. Őrültség volt, a mit tettem.

— *Eltünt gyermek.* Alsó-Ausztriából rejtélyes eset hirét jelentik. Egy különös körülmények között eltünt fiucskáról van szó. *Maier* Edvárd *zelli* munkás az idén elment Düsseldorfba dolgozni. A felesége és két fogadott fia, a tizennégy éves *István* és a tizenkét éves *Péter* azonban otthon maradtak Zellben. István különösen értelmes és csinos gyermek volt s az ottani tanitónő, *Büchel* Friderika nagyon megkedvelte őt. A fiu heteket töltött a tanitónőnél, a ki apróbb házimunkákat végeztetett vele. A kisasszony több izben felszólitotta a fiut, vegye rá a szüleit, engednék meg neki, hogy egy klerikális gimnáziumba beiratkozzék s ott folytathassa tanulmányait. A fiu apjának feltünt ez a dolog s megtiltotta Istvánnak, hogy a kisasszonynyal érintkezzék. A tanitónő ekkor levelezni kezdett a fiuval. Ez év április 28-án aztán István nyomtalanul eltünt anyja lakásáról. Ugyanabban az időben Büchel Friderika a kisebbik fiuval, Péterrel kezdett barátkozni s Zell közelében a vidéken több izben találkozott vele. Istvánnak pedig teljesen nyoma veszett. Apja ügyvédhez fordult s följelentette az esetet, melyről egy st-pölteni keresztény-szoczialista lap azt irta, hogy a fiu rituális gyilkosságnak esett áldozatul. Ez azonban valószinütlen, mert István soha sem érintkezett zsidókkal. Büchel Friderika jelenleg Schwechatban müködik, mint segédtanitónő. Nem régen macskazenét rendeztek az ablaka alatt. A rejtélyes ügyben *Schuhmeier* és *Seitz* képviselők a miniszterelnökhöz fordultak, hogy inditasson szigoru vizsgálatot az eltünt fiu érdekében. Az eset kideritését széles körben nagy érdeklődéssel várják.

— **Uj bacillus.** A bécsi egyetemen kitünő sebészprofesszora: *Gussenbauer* tanár egyik legutóbbi előadásában nagyfontosságu bakteriologiai fölfedezésről tett emlitést. Egy ujonnan fölfedezett bacillusról szólt, mely az operácziók folytán előálló sebek gyógyitását szokta komplikálni és az ugynevezett gáz-fekélyek keletkezésére vezet. Ezek a bacillusok ugyanis oxigén hiányában gázt fejlesztenek, mely a seb gyógyitását késlelteti. Fontos, hogy azt a bacillust, mely ebben a folyamatban szerepel, a mütőterem falán és plafondján nagy telepekben találták. A fertőzés tehát innen történik, még pedig az operácziós helyiség levegőjének közvetitésével.

— **Elfogott sikkasztó.** A *Frankfurter Zeitung* jelenti *Zürichből*, hogy *Müller* ottani jegyzőt kilenczvenötezer frank összegü hivatalos sikkasztás miatt letartóztatták.

— **Letartóztatott sikkasztó.** A pécsi posta- és távirda-igazgatóság ma letartóztatta *Peretkó* Sándor magyar-hertelendi községi állomási postakezelőt, a ki 1900 koronát sikkasztott. A rendőrség Peretkót átkisérte az ügyészséghez.

— **A nápolyi pestis-tilalom megszüntetése.** Nápolyban tegnap óta hivatalosan nincs pestis. Rómából ugyanis azt táviratozzák, hogy miután a nisidai kórházban ápolt betegek elkülönitése és a legutóbbi pestisgyanus eset óta tiz nap telt el a nélkül, hogy Nápolyban vagy másutt ujabb megbetegedés történt volna, az egészségügyi hatóság a nápolyi provincziákra vonatkozó szeptember 25-ki intézkedést ismét megszüntette.

— *A női termet szépséghibája.* *Schopenhauer* óta közhely azt mondani, hogy a női termet tulajdonképen kevésbbé felel meg az esztetika követelményeinek, mint a férfiui termet. A frankfurti bölcselő erre nézve a következő erélyes hangu nyilatkozatot állitotta ki: Az alacsony növésü, keskeny vállu, széles csipőjü és rövid lábu női nemet a szebbik nemnek nevezni, ez csak a nemi ösztöntől elhomályositott férfiui érzelemből telt ki.“ Ezzel ellentétben most *Pfitzner* Vilmos, a strassburgi egyetem anatómiai professzora sikra száll a női termet szépsége mellett és megczáfolja azokat a vádakat, melyeket a női test szépsége ellen emeltek. Boncztani vizsgálatok alapján megállapitotta, hogy a női- és a férfitermet arányaiban észlelhető különbségek oly kicsinyek, hogy alig vehetők számitásba. Igy például a női láb egy egész termethez viszonyitva, átlag csak 15 milliméterrel rövidebb, mint egy ugyanakkora termetü férfinak a lába. Vizsgálatainak eredményét Pfitzner a következőkbe foglalja össze: „A nőnek proporczionált lábai vannak, karjai nem olyan majomszerüen hosszuak, mint a férfi karjai, feje csinos, pofacsontjai kevésbbé kiállók, miut a férfinál, arcza kerek. — egy szóval a *homo sapiens Linné* fajtájában a nő csakugyan a szebbik nem.

— **Sátoros czigányok sérelme.** *Petrovics* Kata vókányi és *Petrovics* György siklósi sátoros czigányok nincsenek az ő mostoha sorsukkal megelégedve. Nagyon sulyosan érzik a csendőrség és a hatóságok szigoru kezét fejük fölött. Sérelmesnek tartják, hogy manapság már jelentkezniök kell akkor is, mikor egy faluba bemennek és akkor is, mikor bucsut vesznek a kapufélfától. Azután meg sátort se üthetnek ott, a hol akarnak, hanem mindjárt a falu végén, hogy szem előtt legyenek. A két czigány családfő tehát gondolt egyet: az első, hogy letelepedik Vókányon, a másik pedig, hogy Siklóson fogja «iparát» folytatni. Ámde a községek azt mondják, hogy nem kérnek az uj települőkből, mert ugy az első, mint a második kóborczigány családfő nagyon is ismert alak, különösen a csendőrök és a büntető biróságok előtt. Igy állván a dolog, a két Petrovics együttesen folyamondványt intézett a belügyminiszterhez, a melyben ékesszólóan fejtegetik a kóborczigányok letelepitésének szükségességét. Hivatkoznak a kóborczigányok ellen országszerte mutatkozó barátságtalan hangulatra, a mit ők is okadatoltnak tartanak, de azt mondják, hogy számtalan becsületes kóborczigány is van, a kik letelepülni szeretnének, de a hatóságok nem akarják megengedni, huzzák-halasztják a dolgot, a meddig és a hogyan csak lehet. Ime ők is uttörők akarnak lenni a letelepülésben, de a vókányiak és siklósiak nem akarják üdvös czéljaikat előmozditani. Kérik tehát a kegyelmes urat: hasson oda, hogy a baranyamegyei hatóságok ne akadályozzák meg az ő letelepedésüket.

— *A férj boszuja.* A szárhegyi vasuti állomás váróterme a napokban véres esetnek volt szinhelye. Romániából egy feltünően szép fiatal nő érkezett Szárhegyre, elegáns öltözetü ur társaságában. A fiatal pár a korcsmában ugy adta elő a dolgot, hogy nászutazáson vannak s pár napot ott akarnak tölteni. A vendéglős örült az uri vendégeknek s tőle telhetőleg minden kényelemmel ellátа őket. Tegnapelőtt délfelé a férfiu nevére, a kit *Longureszku* Liviusznak hivtak, egy távirat érkezett Braillából, mire a fiatal pár összecsomagolta a holmiját és este 6 órakor kihajtatott a vasuti állomáshoz, hogy a hét órai vonattal tovább utazzék. Alig távozott el a fiatal pár, negyedóra mulva egy idősebb román uri ember érkezett a korcsmába s utánuk tudakozódott. A korcsmáros elmondta, hogy a fiatalok már kihajtattak a vasuti állomásra, mire a kérdezősködő szintén utánuk hajtatott, *Larionessi* Joachimnak hivják. Mikor a váróterembe lépett, revolvert rántott elő s agyonlötte Longureszkot. A megölt fiatal ember a romániai vasutaknál volt mérnök. Larionessi ezután a fiatal asszonyt megragadta s a kocsis segitségével kocsiba téve, elhajtatott. A csendőrök azonban még az éjjel utólérték a gyilkost s a fiatal nővel együtt — a ki nem volt más, mint Larionessi bojár kereskedő felesége — visszavitték Szárhegyre. Kiderült, hogy az agyonlőtt Longureszku viszonyt folytatott a fiatal asszonynyal és megszöktette. Szárhegyen akartak a férj elől elrejtőzni, de Larionessi nyomukra talált. A gyilkos és felesége a vizsgálóbiró megérkezéséig őrizet alatt vannak.

— **Zavargás egy szénbányában.** A brennbergi kőszénbányában — mint tudósitónk Sopronból táviratozza — egy csoport munkás az igazgatóhoz ment előleget kérni. Az igazgató megtagadta az előleget és erre a munkások darabokra zuzták a butorokat, betörték az ablakokat, és halállal fenyegették az igazgatót a hivatalnokokkal együtt. Szerencsére még idejekorán érkezett a csendőrség és megszabaditotta az igazgatót veszedelmes helyzetéből.

—

= **Talált gyermek.** Tegnap este kilenczedfél órakor a fővám-téren a rendőrőrszem egy 9—12 évesnek látszó süket-néma gyermeket talált, a ki hozzátartozóiról semmi fölvilágositást sem tud adni. A 121 czentiméter magas gyermek jobb lábára béna, mezitláb, barnás szürke kabátban és nadrágban van. A ki a gyermek kilétéről tudomással birna, közölje azt a IV. kerületi elöljárósággal.

= **A tejeskocsis gyilkosa.** A rendőrség *Vitéz* Mihály tejeskocsis rablógyilkosának a személyazonosságát és multját most már teljesen kideritette. A magát *Pöttös, Pietsch* és *Pilzl*-nek nevező rablógyilkos *Czibula* Márton Manó. *Budweis* község polgármesterének az értesitése szerint Czibula 1876 márczius 27-én született *Chlumban* (Csehország, Nepomuk mellett). Törvénytelen gyermeke volt *Simek* Józsefának, a ki később az esztergommegyei *Csév* községben házasságra lépett *Czibula* Márton kőmivessel. Ekkor törvényesitette a fiát. Ez értesités alapján a rendőrség elküldötte *Czibula* Márton Manó képét Esztergomba, a hol *Takács* József főszolgabiró felismerte és ujabb részletekkel szolgált. *Czibula* Márton Manó kertész-segéd 1900 október 7-én vonult be a 26. gyalogezredhez, a honnan Bécsbe, a 8. századhoz helyezték át. Innen 1900 október 31-én szökött meg. *Dagon* lakó apja is felismerte a fiát az arczképről, valamint *Czibula* Mátyás is, a rablógyilkos 18 éves öcscse. *Czibula* Márton Manó már gyermekkorában is rossz hajlamu volt, s ezért az apja az anyjával együtt elkergette. *Simek* Jozefát, a gyilkosnak *Tokodon* lakó anyját is megkereste a rendőrség, a ki szintén bizonyitotta, hogy Pöttös azonos az ő fiával. Czibulát egy erkölcstelen üzelméért országosan körözi a komáromi törvényszék, a hol sulyos testi sértésért és lopásért másfél esztendei fogságot szenvedett. Czibula Bécsben is le volt tartóztatva *Müller* József néven. Ott egy *Huber* Ferencz nevü iskolásfiu 118 koronáról szóló takarékpénztári könyvét lopta el. Ellopta *Pils* Mátyásnak a Bécsben, Hackingerstrasse 53. szám alatt lakó kőmivesnek a munkakönyvét, a melylyel azután szélhámosságokat követett el. Czibulának Budapesten egy *Liebhauser* Erzsi nevü szeretője volt, a ki csak Mártonnak ismeri. Ez a leány elmondotta, hogy Czibula 1900 junius 24-től julius 19-ig utczaseprő volt a fővárosban. Lakásai voltak: Szvetenay-utcza 8/b, I. em. 6. szám és gróf Haller-utcza 30., I. em. 10. szám alatt. Érdekes Czibula tétoválása. Jobb alsó karon egy sziv, benne: 1899, Pécs. A sziv fölött golyóra dőlt kereszt, majd két pálmaág között két cserép-virág. — A bal alsó karon egy felnyergelt ló; alatta ökörfej, két keresztbe tett mészáros-taglóval, az ökör szájában horog, mellette kés és horog. Jobbról pálmaág.

= *Öngyilkos uriasszony.* Előkelő társadalmi állásu, vagyonos uriasszony követett el ma délután öngyilkosságot. Dr. *Bolemann* György hatodik kerületi tisztiorvos felesége a Dunába ölte magát. Az öngyilkos uriasszony, a ki most ötvenedik évében volt, már évek óta sulyos idegbajban szenvedett. Betegsége már tavaly annyira kinos volt, hogy a mult évben egy izben öngyilkossági kisérletet is követett el, akkor azonban a gondos ápolás megmentette életét. Szenvedéseinek azonban az orvosi tudomány nem tudott gátat vetni. Dr. *Bolemann* György ma távol volt a fővárostól és neje ezt az alkalmat használta föl, hogy életének véget vessen. Délután négy óra tájban eltávozott Teréz-körut 35. szám alatt levő lakásáról és a Margit-hidon át Budára ment. Öt óra felé a Margitrakparton sétált. Egyszerre aztán lesietett a rakpart lépcsőin és a *Duna hullámai közé vetette magát.* A járókelők rémülten futottak össze, a közelben állomásozó hajók matrózai csónakban eveztek utánna, azonban minden fáradozásuk hasztalan volt. A szerencsétlen asszonyt nem tudták kimenteni. A rakpart lépcsőjén névjegyet találtak *Dr. Bolemann György* névvel. Alig egy óra mulva a Pálffy-téren egy női holttestet sodortak a part felé a hullámok. A hajósok kifogták és az esetről a rendőrséget értesitették. A főkapitányságról a központi ügyeletes tisztviselő ment a helyszinére és megállapitotta, hogy a kifogott holttest dr. *Bolemann* Györgynével azonos. A holttestet beszállitották a törvényszéki orvostani intézetbe. A köztiszteletben álló uri asszony tragikus halála mindenfelé nagy részvétet keltett.

= **Fiatal tolvajok.** Három tolvajcsemetét tartóztatott le ma rendőrség. Alig 14—15 éves, jó családból származó fiuk, a kiket gonosz hajlamaik már ily korán a bün ösvényére sodortak. *Fövényi* István 15 éves fiu, a ki anyjával a muzeum utcza 9. szám alatt lakott, a Csalányi-féle vendéglőben volt piccoló. Keresztanyjának a József-utcza 25. szám alatt volt lakása, azonban az asszony körülbelül öt hét előtt elutazott a fővárosból és *Fövényinére* bizta a lakás gondozását. Az asszony pedig fiát küldte el mindennap, hogy a gondjára bizott lakást szellőztesse és kisöpörje. A kis piccolo két hasonló koru pajtását, *Horváth* János 15 éves és *Nagy* Gyula 14 éves tanulókat, rendesen magával vitte keresztanyja lakására. A három jómadár azután arra használta fel az időt, hogy mindent, a mit csak ellehetett vinni a lakásból, *ellopott.* Az ellopott holmikat azután elkótyavetélték és az értük kapott pénzt hármasban ellumpolták. Jártak különösen a VII. kerületben levő énekes kávéházakba, meg a városligeti kétes mulatóhelyekre. A napokban aztán hazatért *Fövényi* keresztanyja és rémülten látta, hogy lakása egészen ki van fosztva. Rögtön jelentést tett a rendőrségnél, a mely azután kinyomozta az ifju bünösöket. Mindhármukat ma letartóztatták és most a rendőrség fogházában várják méltó büntetésüket.

= **Életuntak.** *Antal* Mátyás mészárossegéd vig-utcza 39. szám alatti lakásán gyufaoldatot ivott. — *Spitzer* Teréz 42 éves viczeházmesterné Ferencz-körut 5. számu lakásán marólugot ivott. A mentők mindkét életuntat a Rókusba szállitották.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

A vasgyáros. A nemzeti szinházban ma estére Pailleron vigjátéka: *A hol unatkoznak* volt előadásra kitüzve, de e helyett *Prielle* Kornélia gyöngélkedése miatt *A vasgyáros* került szinre. Közönség szép számmal volt jelen és kitartóan tapsolt a főszereplőknek, köztük *Török* Irmának, a ki Claire szerepét játszotta közvetlen drámaisággal, *Lendvayné* asszonynak, a ki disztingvált izléssel és finom müvészettel ábrázolta Beaulieu márkinét, továbbá *Mihályfinak*, *Maróthy* Margitnak, *Ligeti* Juliskának és *Dezső* Józsefnek.

— **A vörös talár bemutató előadása.** Néhány napilap mai számában azt a hirt közli, hogy *A vörös talár* holnapra, péntekre, kitüzött bemutató előadása elmarad. — Ezzel szemben a nemzeti szinház igazgatósága hirül adja, hogy *P. Markus* Emilia asszony annyira jobban van, hogy a holnapi bemutató előadáson minden baj nélkül részt vehet, s igy a premiére-t okvetlenül megtartják.

— **Müsorváltozás az operában.** Az operaházban holnap, pénteken, nincs előadás. A szombatra hirdetett *Lammermori Lucia* előadása *P. Bianchi Bianca* indiszpozicziója folytán a jövő hét keddjére marad; szombaton, e hó 19-én, bérletfolyamban (112. szám) *Hoffmann meséi* kerül szinre, a főbb szerepekben *Kaczér*, *Kertész* és *Kornay* közremüködésével.

— **Jótékonyczélu hangverseny.** Az V. kerületi polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam végzett növendékei megalakitották a volt iskolatársak szövetkezetét, a melynek czélja a szegénysorsu és segitésre érdemes volt növendéktársakat a megélhetésben támogatni. Ez a derék intézmény, hogy mentül eredményesebben feleljen meg nemes czéljának, jótékony hangversenyt készül rendezni a müvészvilág nagynevü tagjainak közremüködésével. A hangverseny a Royal-disztermében lesz.

— **A magyar szinházban** vasárnap délután a *Postás fiu* kerül szinre. Ez alkalommal Nórát, *Szoyer* Ilonka szerepét *Turchányi* Olga fogja játszani. Ez lesz a népszerü angol operette 71. előadása.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A szegényügy rendezése.** Emlitettük anna idején, hogy a harminczas bizottság kebelében fölmerült az az eszme, vajjon nem lehetne-e a főváros gondozásában levő szegény- és árvaházakat vidékre kitelepiteni. Azt is emlitettük, hogy a közjótékonysági ügyosztály elkészitette a főváros területén müködő jótékonysági egyesületek ellenőrzése vonatkozó szabályrendelet-tervezetet. Most a tanács ezt a két ügyet kiadja a közjótékonysági bizottságnak azzal, hogy ezeket akkor, a midőn a szegényügy-szabályzat elkészül, együttesen tárgyalja.

— **Szegény iparosok és kereskedők segélyezése.** Az Albrecht-Hildegarde alapból, a melynél ez idő szerint 90.708 korona áll rendelkezésre, a tanács tizenhárom folyamodónak engedélyezett 80—80 korona kamatnélküli kölcsönt, tizennégynek 120—120 koronát, ötnek egyenként 160 koronát és negyvenhétnek 200—200 koronát.

Kenyér helyett kolostor.

Szubvenczió német szerzeteseknek.

Ezer meg ezer ember verődik össze napról-napra a salétrom-utczai munkaközvetitő hivatal előtt. Beesett, sápadt arczukról lesir az éhség, a nyomor. Beszédjük panaszos. Zugolódnak, hogy nincs munka, a megélhetés pedig olyan nehéz.

Panaszkodnak a főváros kereskedői és iparosai is. A kereskedelmi és ipari testületek most hivják csatasorba az érdekelteket, hogy állást foglaljanak az őket létalapjaikban megtámadó vámtarifafelemelés ellen.

Értéktelen és üres dolog a városházán ülésező bizottságok munkája is. A pénzügyi csőd, a mely előtt a székes főváros áll, lehetetlenné teszi a komoly munkásságot. A kulturának és humanizmusnak kiáltó szükségleteit nem szabad a városházán tudomásul venni. A hivatalokban pedig serényen dolgoznak a vámtarifa felemelésére, a fogyasztási adók emelésére vonatkozó javaslatokon.

A főváros vezetői tehát, hogy kigázoljanak abból a mocsárból, a melybe a reájuk bizott metropolissal jutottak, a legkétségbeesett lépéshez akarnak folyamodni. Még nehezebbé, még elviselhetetlenebbé akarják tenni a főváros polgárságának megélhetési viszonyait.

Ez a főváros vezetőinek szocziális programmja. Mikor Európa összes államai és nagyobb városai a szocziális kérdés helyes megoldását intézményekkel akarják biztositani, akkor az a kupaktanács, a melyre a magyar főváros vezetése bizva van — a fogyasztási adókat, a vámtarifa tételeit emeli fel.

De még más orvosszert is találtak a tanács urai.

Mint a falusi kuruzslók és javasasszonyok, a kik ráolvasással és imádkozással akarják meggyógyitani a hozzájuk forduló emberek nyavalyáit, akként a főváros tanácsa, a „szocziális kérdés“ nyavalyájától fenyegetett fővárosi polgárságnak lelke üdve érdekében, nagyszabásu javaslattal lépett a főváros közgyülése elé.

Huszezer éhező munkás nyomorának enyhitésére, a megélhetés nehézségeivel küzdő iparosok és kereskedők helyzetének javitására, az adókkal sujtott polgárságnak üdvére, uj templom épül a fővárosban. Százezer koronát szavazott meg tegnap a közgyülés arra a czélra, hogy egy uj idegen szerzetesrend telepedhessék meg a fővárosban, százezer koronát ad a főváros idegen papoknak arra, hogy templomot épitsenek a fővárosban, templomot, a melyekből ugyis van elég a főváros minden kerületében, de nincs pénze arra, hogy menedék jusson a hajléktalanoknak, kenyér az éhezőknek.

Valósággal felháboritó az az ügyetlen indokolás, a melynek kapcsán a tanács illető ügyosztálya ezt a képtelen javaslatot előterjesztette. A szocziális kérdés megoldását várja az uj templomtól. A Ferenczváros polgárainak boldogságához, jólétéhez, szerintök semmi más nem hiányzik, csak az, hogy lazarista szerzetesek hirdessék előttük a dogmákat, mint a hogyan teljesen boldog és megelégedett a Terézváros polgársága, a kik részére egy szerzetesszállitó-vállalat karmelitákat telepitett be és részben a főváros költségén templomot és rendházat emeltetett.

Hát mivel javultak a Terézváros szocziális viszonyai, hogy a kerületbeli munkásnép között német és tót nyelvenhirdetik jámbor szerzetesek a keresztény vallás tanait? Vajjon a Huba-utczán nyujtott üdv és lelki malasztnál nem gyökeresebben oldja meg a szocziális kérdést a Podmaniczky-utcza ingyen kenyeret osztogató boltja? Régen tudjuk, e helyen többször is megirtuk, hogy a főváros tanácsára, mikor határozathozatalra egybegyülni szokott, valami sajátságos szellem szokott ránehezedni és tudjuk azt is, hogy a mi onnan kikerül, magán viseli az elfogultság, a rövidlátás, a sötétség, az egyoldaluság és még sok egyéb, a világossággal ellenkező dolgok szimptomáit.

A főváros közgyülésén tegnap *Máttyus* Arisztid igen helyes érvekkel okolta meg azt a javaslatát, hogy most, a mikor iskolákat nem lehet épiteni pénzhiány miatt, a mikor adókat kell emelni, hogy a csődöt kikerülje a főváros, esztelen dolog ilyen horribilis összeget kiadni idegen szerzeteseknek templomépitési czélokra. Kimutatta, hogy az az indokolás, a mely valamelyik nyugalomra érett tanácsos bácsi agyvelejében megfogamzott, megtévelyedése a józan észnek, mert kaczagni való tünet, hogy templommal akarják a szocziális kérdés megoldását elősegiteni. Ezek a világos beszédek nem használtak semmit. Még azt a konczessziót sem lehetett keresztül vinni, a melyre rendszerint örömmel szokott vállalkozni a közgyülés — a napirendről való levételt. Mert Máttyus ultima raczióként ezt is javasolta, tudván azt, hogy mindent nyer, a ki időt nyer.

A negyedére leolvadt közgyülés azonban alig néhány főnyi többséggel elfogadta a tanács képtelen javaslatát és azok a reverendás diplomaták, a kik a József-utczai jezsuita kolostorban szoktak összebujni tanácskozásra, megelégedetten dörzsölik kezeiket. Ismét sikerült egy tervük.

És meg fog indulni ismét egy fekete sereg a magyar főváros felé. Gráczból, Innsbruckból vagy valamelyik osztrák városból, a hol már eléggé elterjesztették a sötétség tanait, ide jönnek hozzánk, hogy idegen nyelven, idegen eszméket hintsenek el a magyar főváros népe között.

Nem volna egyetlen szavunk sem az ellen, ha magyar érzelmeikről ismert és országszerte becsült szerzetesrendek valamelyikének juttatna a főváros segélyt, még a jelen mostoha viszonyok között is. A hazafias tanitórendek bármelyikének a fővárosban való letelepedése nemcsak a tanulóifjuságnak, hanem a főváros egész társadalmának volna szolgálatára, a minthogy erős vára a magyarságnak és a haladásnak a kegyesrendi szerzetesek rendháza, mindenütt az országban és hazafias szellemet ápolnak, azt tanitják a benczések és a premontreiek iskoláiban is mindenütt. De most, a mikor Ausztriában is és más országokban is, a klerikális elem kezd lábra kapni a kormányzat vezetésében, a mely elem a szocziális eszmékért lelkesedő tömeg ellen a vallás eszközeivel akar védekezni, a mikor a Francziaországból kiutasitott szerzetesek vándorlása, minden szabadelvü állam határán tilalomfa felállitása válik szükségessé: vétkes könnyelmüség és lelkiismeretlenség volt a főváros közgyülésétől istápolni és elősegiteni egy németajku szerzetesrendnek a fővárosban való letelepedhetését.

Budapest székes főváros pedig halad szépen a pénzügyi csőd felé. Polgársága egyre szegényebb lesz, az éhezők és nyomorgók száma egyre szaporodik és nem sokára megérjük, hogy egyetlen elégedett ember sem lesz ebben a szép fővárosban. Akkor majd Budapest kupaktanácsa magyar diszben megjelenhet az uj templom felavatásán, a hol ékes német szóval fogják majd hirdetni Isten dicsőségét.

A szocziális kérdés pedig meg lesz oldva. Mert addig éhen hal és a betegségtől és nyomortól el fog pusztulni a sok ember, a kik most arról álmodoznak, hogy Budapest vezetőinek van érzéke a tömegek joga és saját kötelességeik iránt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A Budapest terézvárosi orvostársaság** tegnap tartotta alakuló közgyülését a terézvárosi kaszinó helyiségében dr. *Klein* Fülöp elnöklete alatt, a tagok igen nagy részvétele mellett. Megválasztattak elnökké dr. *Weisz* Jakab, alelnökökké id. dr. *Glass* Izor és dr. *Wargha* László, titkárrá dr. *Ráskai* Dezső, pénztárossá dr. *Hasenfeld* Arthur, jegyzővé dr. *Irsay* Frigyes. Választmányi tagok lettek: *Bodon* Károly, *Bolemann* Gyula, *Demkó* Béla, *Fejér* Gyula, *Klein* Fülöp, *Liebmann* Mór, *Mayer* Árpád, *Reiner* Ede, *Róna* Sámuel, *Schrank* Simon, *Schulhof* Jakab, *Schusny* Henrik, *Schwarcz* Arthur, *Tauszk* Ferencz, *Tihanyi* Mór, *Tótfalusi* Gyula, *Wiederspann* Károly és *Schulhof* Rezső orvosok.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A biróságok köréből.** A király dr. *Kecskeméty* Dániel szegedi törvényszéki birót az ottani itélőtáblához kinevezte.

— **Sikkasztással vádolt lelkész.** *Bécsből* táviratozzák: A semmitőszék helyet adott *Thumen* Félix, az *Unio Cathorica* vezérképviselője semmiségi panaszának, melyet a lembergi törvényszéknek julius 18-án hozott itélete ellen nyujtott be. Az itélet *sikkasztás* büntette miatt *egy évi sulyos börtönt* szabott ki rá. A semmitőszék *feloldotta* az itéletet és ujabb tárgyalás végett ugyanahhoz a birósághoz visszaküldte az ügyet.

— **Egy párbaj története.** *Tóth* Béla jeles iró*k* *Esti levél* formájában gyakran hozzászól a napi eseményekhez, s a mikor a mult télen az a hir járta be a lapokat, hogy a magyar kormány megvette *Kacziány* Ödön *Szfinx* czimü képét ötezer koronáért, *Tóth* Béla az egyik *Esti levélben* szóvá tette ezt, és konstatálta, hogy a *Szfinx* czimü kép olyan silány munka, hogy a jury három évvel előbb még a kiállitásra sem bocsátotta. Elmondotta továbbá, hogy *Kacziány* ugyanezt a képet később egy Erzsébet-köruti képkereskedő kirakatában helyezte el, s oda irta alá, hogy ára 300 forint. Vevő azonban igy se akadt rá. A festő akkor egy darab vásznat ragasztott hozzá, ráfestett egy kis égdarabot s ujra kiállitotta. Az árát azonban most ötezer koronában állapitotta meg. Ezt pedig annál könnyebben tehette — folytatta *Tóth* Béla — mert időközben tagja lett a jurynek s igy versenyen kivül állott. Azt a képet, mely bokron és boltokon keresztül került a tárlatba, ötezer koronáért meg is vásárolta a magyar kormány. Igy méltatta *Tóth* Béla a kormánynak e képvásárlását, s közbe-közbe szatirikus, elmés megjegyzésekkel füszerezte *Esti levelét*. Az *Esti levélre* válaszul *Éjféli levelet* közölt néhány nap mulva az egyik esti lap, a mely nem annyira czáfolta, mint inkább sértésekkel halmozta el az *Esti levél* iróját. Ezt a levelet dr. *Kacziány* Géza tanár, *Kacziány* Ödön testvére irta. *Tóth* Béla erre a levélre kihivással felelt. A párbajban *Tóth* Béla könnyebb vágást kapott a karjára, *Kacziány* Géza pedig sulyosabbat. A törvényszék *párviadal vétsége* miatt dr. *Kacziányt tizennégy napi*, *Tóth* Bélát *két napi államfogházra* itélte. *Tóth* Béla a kir. itélőtáblához fölebbezett, a mely ma nyilvános tárgyaláson foglalkozott az ügygyel, s dr. *Rácz* Géza közvédő felszólalása után egész terjedelmében *helybenhagyta* a törvényszék itéletét.

— **A szerelem bolondja.** *Erdősi* Sándor kőmivespallér hét esztendeig élt együtt *Koberle* Antóniával. Az öreg kisasszony hét esztendő multán ráunt *Erdősire* s egy szép napon faképnél hagyta. *Erdősit* módfelett elkeseritette, hogy az asszony ráunt s többek hallatára kijelentette, hogy megöli *Koberle* Antóniát, a testvérét, de első sorban *Mózesi* Imrét, a ki miatt hütlen lett hozzá kedvese. Május 20-án fölkereste *Mózesi* Imrét s szemrehányást tett neki, miért bolonditja Koberle Antóniát. *Mózesi* látva, hogy *Erdősit* elfogta az izgatottság, csendesitgette, de hiába, mert ez még izgatottabb, még elkeseredettebb lett; kirántotta zsebéből a revolvert s rálőtt Mózesira, a kit azonban nem talált a golyó. Elfogták s *szándékos emberölés kisérlete* miatt esküdtbiróság elé állitották. Ma tárgyalták a pörét. A vádhatóságot dr. *Hodászy* Antal királyi ügyész képviselte, a vádlottat dr. *Weisz* Ödön védte. *Erdősi* tagadta, hogy meg akarta volna ölni vetélytársát. A tárgyalásra sok tanut idéztek be s a bizonyitó eljárás befejeztével bünösnek mondták ki *Erdősit a közcsend elleni kihágásban* és a törvényszék *egy havi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre itélte.*

— **Az anarchizmus dicsérete.** *Berlinből* táviratozzák: A törvényszék a *Neues Leben* hetilap szerkesztőjét egy *Mac Kinley* meggyilkolása alkalmából közölt *lázitó* czikkért *négy havi börtönre itélte.*

— **A tréner szerelme.** Hires zsoké volt ezelőtt tizenöt-husz esztendővel nálunk *John Carr*, a ki carrierjét a börtönben végezte. Gróf *Erdődy* trénernek szerződtette *John Carrt*, a ki ez időtájt elvette feleségül dr. *Neudának*, a hires bécsi kriminalistának nevelőnőjét, *Mari Anne Wrightot*, egy csinos angol leányt s elvitte a fiatal asszonyt uj állomáshelyére, a vasvármegyei *Saág* községbe. *John Carr* nagyon féltékeny volt a menyecskére s mikor hütlenségéről meggyőződött, agyonlőtte. Ezért *nyolcz esztendei fegyházra* itélték s elrendelték azt is, hogy ha kitöltötte büntetését, örökre elhagyja az országot. Most kitöltötte a nyolcz esztendőt, a minap kiszabadult a fegyházból. *John Carr*, a ki a fegyházban a czipészmesterséget tanulta ki, Magyarországon szeretett volna megtelepedni s folyamodott is, hogy az itéletnek a kiutasitásra vonatkozó részét kegyelem utján engedjék el neki. A király azonban ezt a kérését megtagadta s igy *John Carr* visszautazott hazájába, Angliába.

— **A czigányprimás büne.** *Rácz* Pali, az ismert czigányprimás állott ma vádlottként a budapesti büntető törvényszék előtt. *Sulyos testi sértés vétségéért* vonták felelősségre. A baj leány miatt érte a primást. Egy este összetalálkozott az utczán *Góczi* Irma nevü leányismerősével. Beszédbe elegyedett vele. Beszédüket megzavarta *Vogacsek* Pál iparos, a kit az ital már megfosztott a jobbik eszétől. *Vogacsek* gorombáskodni kezdett a lánynyal. *Rácz* Pali ezen felháborodott s botját alaposan megtánczoltatta a részeg ember fején. Egy ütés azonban oly szerencsétlenül érte *Vogacseket*, hogy szeme világát elvesztette. *Rácz* Pali a törvényszék elé került, a mely *sulyos testi sértés* miatt *négy havi fogházra* itélte el. Az elitélt felebbezett.

SPORT.

— **A Slavia Budapesten.** A csehek hires football-csapata, a *Slavia* a jövő hó 2-án és 3-án mérkőzik itt Budapesten a magyar uszó-egyesület s a müegyetemi football-klub csapataival.

Bécsi lóversenyek.

(II. nap, okt. 17-én.)

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Borus őszi időben, kis közönség előtt folyt le ma a bécsi októberi meeting második napja. A nap két legjobban dotált futama az őszi kanczadij és az Abonnent-handicap volt. Mindkét futam meglepetéssel végződött. Az őszi kanczadijat *Malice* nyerte Mágnes és Haiderose ellen. Az Abonnent-handicapban *Babám* maradt győztes nagy sulya daczára *Sajó* és *Parsley* ellen. A Szemere-istállónak nagy plungea sikerült az eladóversenyben, melyet *Perlasz* nyert meg, maga mögött hagyva *Kaluprit* és *Adomát*. A napot befejező handicapot meglepetésre *Biztos* nyerte nagy fölénynyel a szerencsétlen *Lovag* ellen.

A részletes eredmény a következő:

I. *Eladók gátversenye.* 1800 k. Táv. 2400 m.
1. Folberth fh. 3é pk. *Maida* 62 kg. lov. Lawton
2. Miguel brag. hg. 3é pk. *Alfalfa* 58 kg. » Martin
3. Ifj. Dávid E. idm. *Driver* 69 kg. » Brown
0. Gr. Batthyány E. 3é pm. Jász 62 kg. » Poole
0. Br. Harkányi I. 3é pk. Querida 58 kg. » Slinn
0. Mautner V. 3é pher Lunalillo 54½ kg. » Herbert
Feltartva 5 h. 1-ső, 3 h. 3-dik. — *Tot.*: 10 : 28. Helyre: 50 : 169, 129.

II. *Kétévesek eladó handicapja.* 2000 k. 1100 m.
1. Söllinger R. *Tscherkessin* 51½ kg. lov. Prudames
2. Baltazzi A. sher. *Plat du jour* 49 kg. » Richnovsky
3. Szászbereki mén. sm. *Lator* 53½ kg. » Bulford
0. Brachfeld L. pk. Gyopár 55½ kg. » Huxtable
0. Eleonora mén. pk. Ellynor 45 kg. » Finan
0. Ferdinándy B. pm. Peti 42½ kg. » Slack
Fejh. 1-ső ½ h. 3 dik. — *Tot.*: 10 : 23, helyre 50 : 66, 67.

III. *Őszi kanczadij.* 5000 k. 2000 m.
1. Gr. Henckel A. 4é pk. *Malice* 57½ kg. lov. Prudames
2. Szemere M. 3é pk. *Mágnes* 56½ kg. » Cleminson
3. Gr. Trautmannsdorff *Haiderose* 53½ » Barker
0. Schindler L. 4é sk. Alice 54 kg. » Gilchrist
0. Br. Springer G. 3é pk. Verita 50 kg. » Gray
Ig. könny. 6 h. 1-ső, 3 h. 3-dik. — *Tot.*: 10 : 86, helyre 50 : 89, 63.

IV. *Abonnent-handicap.* 5000 k. 1200 m.
1. Br. Harkányi I. pk. *Babám* 54 kg. lov. Gray
2. Lovag Lederer sm. *Sajó* 48½ kg. » Slack
3. Egyedi A. pk. *Parsley* 48 kg. » Ross
0. Gróf Festetich T. pk. Couleur 59½ » Taral
0. Dreher A. pk. Faix 55 kg. » Cleminson
0. Gróf Henckel A. pk. Mediateur 54½ » Barker
0. Báró Springer G. pk. Nevermind 53½ » Adams
0. Capt. Gaston pm. Valois 51½ kg. » Gilchrist
0. Herzog M. sk. Zara 50 kg. » Prudames
0. Gróf Wenckheim sm. Apollo 50 kg. » Huxtable
0. Mr. Wood sm. Jim Morgan 49½ kg. » Silvers
0. Szemere M. sk. Quitt 47 kg. » Bonta
0. Schossberger L. pk. Ugyanaz 46½ » Sands
Könnyen másfélhosszal 1-ső, fejhosszal 3-ik. — *Tot.* 10 : 105. Helyre: 50 : 315, 288, 348.

V. *Eladóverseny.* 2000 k. 1600 m.
1. Szemere M. 3é pm. *Perlasz* 55½ lov. Bonta
2. Lov. Wiener-Welten 3é *Kalupri* 48½ » Richnowsky
3. Gróf Andrássy G. 5é pm. *Adoma* 55½ » Gilchrist
0. Báró Harkányi 4é pm. Testőr 55½ » Adams
0. Lovag Lederer S. 5é pm. Da capo 55½ » Bulford
0. Báró Üchtritz Zs. 4é pk. Billa 54 kg. » Taral
Könnyen másfélhosszal 1-ső, két és fél hosszal harmadik. — *Tot.* 10 : 23. Helyre: 50 : 79, 118.

VI. *Akadályverseny.* 3000 k. 3200 m.
1. Hg. Taxis E. M. 4é *Baltavár* 64 kg. lov. Williamson
2. Blaskovich E. 4é sm. *Avar II.* 64 kg. » Brown
3. Mautner V. 4é pm. *Garcia* 62½ kg. » Buckenham
Erős küzd. 2 hoszszal 1-ső, rossz harm. — *Tot.*: 10 : 16.

VII. *Handicap.* 2000 k. 1600 m.
1. Schossberger 3é sm. *Biztos* 53½ kg. lov. Huxtable
2. Gr. Andrássy T. 3é *Lovag* 58½ kg. » Gilchrist
3. Söllinger R. 3é pk. *Mantua* 53½ kg. » Adams
0. Egyedi L. 3é pk. Strohfeuer 45½ kg. » Slack
0. Mr. Lincoln 3é pm. Tacskó 57½ kg. » Bulford
0. Gr. Henckel A. 3é Heimchen 56½ kg. » Prudames
0. Flesch A. száz. 6é pher Wagner 55 kg. » Gray
0. Mr. C. Wood 3é pm. Fülöp 55 kg. » Taral
0. Dreher A. 4é pk. Marchioness 53½ kg. » Cleminson
0 Mr. Redgrey 3é stpk. Satanella 48½ kg. » Ross
Igen könnyen 4 hoszszal 1-ső, 3 hoszszal 3-ik. — *Tot.*: 10 : 100. Helyre: 50 : 139, 244, 85.

GYÁSZROVAT.

Bártfai Szabó Gyuláné, szül. fullókércsi *Molnár* Ida, e hó 15-én élete 63-ik évében Tállyán elhunyt.

Özv. Kéler Sándorné, szül. *Bielek* Terézia, október hó 16-án Budapesten meghalt.

Gottlieb Ferenczné szül. *Habern* Malvin, e hó 16-án hosszu szenvedés után életének 37-ik évében Budapesten meghalt.

Bercsényi Béla.

Nagy részvétet keltett mindenfelé a nemzeti szinház kitünő müvészének, Bercsényi Bélának halála. József-köruti lakásán ravatalon fekszik az elhunyt müvész. A palota homlokzatán hatalmas fekete lobogó hirdeti a gyászt, belül pedig a müvész lakásáig vezető ut fekete drappériával van bevonva. Magas emelvényen van elhelyezve az érczkoporsó, lobogó gyertyák és pálmák környékezik. A halott mellén két gyönyörü virágcsokor van. Egyik gyöngyvirágból, a másik pedig rózsákból készült. Jóbarátoktól, ismerősöktől, rokonoktól, a müvész tisztelőitől mindenfelől érkeznek koszoruk a ravatalra. A temetés holnap délután három órakor lesz.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Bercsényi Béláné szül. Krail Irma, mint a megboldogult neje, a maga, valamint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szivvel jelenti, hogy felejthetetlen jó férje, illetőleg rokonuk Bercsényi Béla ur, a nemzeti szinház tagja, a magy. kir. országos szini akadémia rendes tanára és a Petőfi-társaság tagja, folyó évi október hónap 16-dikán, esteli 7 órakor, életének 57-ik és boldog házasságának 14-ik, évében hosszas szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványai a gyászházban: VIII. kerület. József-körut 67. szám alatt ravatalra helyeztetnek és folyó évi október hónap 18-án, pénteken, délután 3 órakor a nemzeti szinház udvarán fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint megáldatni és a kerepesi-ut melletti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest 1901 október 16-án. Áldás és béke lengjen a drága halott porai fölött!

A nemzeti szinház, melynek Bercsényi huszonkilencz esztendő óta tagja volt, gyászlobogót tüzetett ki. A temetés a szinházból lesz, a hol *Beöthy* László igazgató mond bucsubeszédet. A temetőben a szinház egyik tagja bucsuztatja el Bercsényit. A polgármester ingyen diszsirhelyet adott az elhunyt müvész számára.

A nemzeti szinház gyászjelentése igy szól:

A nemzeti szinház igazgatósága és tagjai fájdalmas szivvel tudatják, hogy Bercsényi Béla ur, a nemzeti szinház tagja e hónap 16-án, életének 57-ik, nemzeti szinházi tagságának 29-ik évében meghalt. A megboldogult hült tetemét e hónap 18-án délután három órakor kisérik a nemzeti szinház udvaráról örök nyugalomra.

A szinmüvészeti akadémia tanártestülete *Váradi* Antal igazgató elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy a haláleset alkalmából külön gyászjelentést ad ki, a ravatalra koszorut tesz és a temetésen testületileg jelenik meg. A gyászszertartás alkalmával pedig a nemzeti szinház előcsarnokában Váradi Antal mond bucsuztatót.

A Petőfi-társaság ma rövid értekezletet tartott, a melyen elhatározta, hogy koszorut küld elhunyt érdemes tagjának, *Bercsényi* Bélának koporsójára, *Bartók* Lajos alelnökét pedig megbizta, hogy a ravatalnál beszédet tartson. A társaság tagjai testületileg vesznek részt *Bercsényi* Béla temetésén.

TÁVIRATOK.

A transzváli háboru.

Brüsszel, okt. 17. *Krüger* lakásán tanácskozás volt arról, hogy mi módon torolják meg a fogoly angol tiszteken több búr tiszt kivégzését. *Krüger* is a mellett volt, hogy minden egyes búr tiszt agyonlövéséért *ugyanannyi angol tisztet lőjjenek főbe a búrok.*

Hamburg, okt. 17. Az angol kormány Sziléziában 3000 tonna burgonyát vásárolt a délafrikai csapatok számára.

London, okt. 17. A Reuter-ügynökségnek jelentik Frankfortból e hónap 15-éről: *Damant* őrnagy oszlopa e hónap 13-án ideérkezett. *Roos és Mayer* parancsnokok kevéssel Damantnak Frankfortba érkezése előtt elhagyták a várost néhány száz főnyi kommandóikkal és *délfelé visszavonultak.* Damant üldözi őket s hét kocsit és kárét zsákmányul ejtett. Tegnap Ravlinson osztálya megütközött *Mayer* kommandójával, mely alkalommal az utóbbinak emberei közül vagy huszan elestek vagy fogságba estek és *a kommandó podgyásza Ravlinson kezébe* esett. Ma Damant Frankfortból délkeletre ment s elüzte Roost és Mayert Blauvkranz melletti állásukból s később egy másik erős állásukból Rodevat mellett. A búrok három halottat és egy sebesültet vesztettek. Roos parancsnok hadsegédét és több más búrt elfogtak, négy kocsit és sok lovat zsákmányul ejtettek. Az angoloknak nem volt veszteségük. Tegnap Remington ezredes Villersdorp közelében a Vaál mentén üldözött egy kommandót. Három búr elesett, egy fogságba jutott. Huszonhét kocsit és kárét zsákmányul ejtettek.

London, okt. 17. Bloemfonteinből elentik a Reuter-ügynökségnek okt. 15-éről: Azok az osztályok, a melyek délkelet felé folytatnak hadmüveleteket, az utóbbi napokban 70 búrt fogtak el. Wilson ezredes támadást intézett Niauvud ellen Jegersfontein közelében s tiz embert elfogott.

Fokváros, okt. 17. *Több búr kommandó*, öszszesen vagy ötszáz ember *átkelt a Holthegy folyó völgyén* és dél felé vonul. Néhány osztály már elérte Hopefieldet.

A helyzet Afghanisztánban.

Pétervár, okt. 17. Abdurrámán emir halála nem lepte meg az orosz kormányt, a mely az utóbbi időben megbizható értesitést kapott az emir állapotáról s el volt készülve halálára. *Kuropatkin hadügyminiszter transzkaspiai utazása összefügg a kabuli eseményekkel, a mit eddig tagadtak ugyan, de a hivatalos körök már most bevallják,* hogy nem véletlen dolog, hogy az orosz hadügyminiszter épen most van Közép-Ázsiában. Kuropatkin október 12-én Csabudból Mervbe utazott. *A bokhárai emir fölajánlotta az orosz kormánynak szolgálatát,* a mi itt nagyon jó hatást tett.

A khinai kérdés.

London, okt. 17. A *Times* jelenti Pekingből 16-áról: A Mandsuriára vonatkozó uj szerződésről, a mely alapvonalaiban hasonló ahhoz, melyet Oroszország április 5-én visszavont, de a khinaiakra nézve kiméletesebben van szövegezve, már egy idő óta folynak a tárgyalások *Lesser* orosz követ és *Li-Hung-Csang* között. Az előbbi leleplezések folytán most a legszigorubb diszkrécziót tartják szem előtt, de ismeretes az, hogy a tárgyalások folytatásával Li-Hung-Csangot bizták meg. Továbbá jelentik, hogy a szerződés még csak a tervezet stádiumában van és nincs végleg megállapitva. Csing herczeg kijelentette, hogy erről nincs értesülve és e fölötti felháborodásának adott kifejezést. A Jangce terület két alkirálya már kétszer óvást tett az emlitett tárgyalások miatt, mert értesültek, hogy *Oroszország megengedni szándékozik Khinának, hogy a többi állmok alattvalóinak bányajogokat adjon Mukden és Kirin tartományokban.* Csengsi, a mukdeni tatár tábornok azonnal memorandumot intézett a császárhoz, a melyben követeli, hogy az ő tartományában kizárólag oroszoknak adjanak bányajogokat. A kirini alkirály hasonló memorandumot intézett a császárhoz.

A közönség köréből.

Vérgyógyitás
Hemopátia.
Ezen uj eredeti gyogymód rendkivüli jó sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asthma, sziv-, vese-, gyomor-, bélés hólyagbántalmaknál, sulyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhüdés és elmezavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapitójának és egyedüli képviselőjének 41531
Dr. Kovács J. egyet. orvostrnak (Hemopata) rendelő intézete van
Budapest, V., Váczi-körut 18. sz. alatt.
Rendelés naponta 9—1 és 3—6-ig. — Dijazott levélre válaszol. — Betegeket intézeten kivül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

A Gschwindt-féle gyár részvénytársaság fürdőinek árait jelentékenyen leszállitotta.
Villamos közlekedés minden oldalról. 42341

Most jelent meg!
A SASOK
Irták:
Guthi S. és Rákosi V.
A Nemzeti Szinház legutolsó premièreje.
A Fővárosi Szinházak Müsora 103—104. sz.
Ára 60 fillér.
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadása
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, okt. A kereskedelmi miniszteriumban a minap megkezdődtek a tárgyalások a Dunagőzhajózási társaság szubvencziójáról szóló szerződés körül. Eddigelé megegyezés nem jött létre. E tárgyalások során tudvalevőleg a szubvenczió-szerződés megujitásáról, illetőleg a mult évben a 14-ik §. alapján életbe léptetett provizoriumnak végleges megállapodással leendő helyettesitéséről van szó. A tárgyalásokat legközelebb folytatni fogják.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

** **A czukorprémiumok megszüntetése.** Alig mulik el nap a nélkül, hogy Párisból vagy Londonból vagy más városból nem jelentenék, hogy a nemzetközi czukorkonferencziát, mely a czukorprémiumok megszüntetését van hivatva elhatározni, legközelebb összehivják. Most legujabban az osztrák és magyar répaczukoripar központi egyesületének hivatalos közlönyében olvassuk, hogy az érdekelt országok közt tényleg folynak tárgyalások a konferenczia összehivása czéljából, de hogy mikor és milyen eredménynyel fejezik be ezeket a tárgyalásokat, azt még maguk az érdekeltek sem tudják. Még annyit sem sikerült eddig elérni, hogy az összes érdekelt államok, a melyek a brüsszeli konferenczián képviselve voltak, a konferenczia egybehivásához hozzájárultak volna. Az osztrák és magyar czukoripar nem ellenzi a konferenczia megtartását s képviselői már ismételten kijelentették, hogy a czukorprémiumok megszüntetéséhez hozzájárulnak, de csak azzal a feltétellel, hogy *a prémiumokat általában és kivétel nélkül szüntessék meg* s hogy egy állam se részesitse czukorkivitelét állami kedvezményekben. Hogy igy legyen, ahhoz szükséges, hogy a konferenczián az összes országok, a melyek répaczukrot termelnek, képviseltessék magukat, s a konferenczia valamennyi répaczukortermelő államot egyaránt kötelező egyenlő megadóztatási módot fogadjon el, mert csak igy akadályozhatja meg azt, hogy valamely ország a konferenczia határozatait kijátsza. Ebből az következik, hogy a konferenczián ne csak azok az államok képviseltessék magokat, a melyek a brüsszeli konferencziában részt vettek, tehát Németország, Francziaország, Ausztria, Magyarország, Belgium, Holland, Spanyolország, Svédország és Nagybritánnia, hanem azok is, melyekben néhány év óta czukoripar fejlődött, mint Olaszország, Románia, Bulgária, Szerbia, Dánia és Egyiptom is, mert ez államok némelyike már is annyi czukrot termel, hogy kivitelre is jut belőle. Nem volna tehát czélja a konferencziának, ha ezekre a kisebb czukortermelő országokra a konferenczia határozatai nem terjednének ki s czukorkivitelüket prémiumokkal vagy más kedvezményekkel tetszés szerint előmozdithatnák. Hogy ezekben az országokban a czukoripar az utóbbi években mennyire fejlődött, azt a következő adatok mutatják:

Olaszországnak 31 nyersczukorgyára és finomitógyára van; termelése öt év alatt 35.000 mm.-ről 650.000 mm.-ra emelkedett. Minthogy Olaszországban folyton uj gyárak keletkeznek s az ottani évi fogyasztás nem haladja meg a 800.000 métermázsát, nemsokára bekövetkezik az az idő, hogy Olaszország is a czukorexportáló államok sorába lép. *Romániában* hat czukorgyár van s több uj gyár építéséhez már hozzáfogtak. A termelés ebben az országban a lefolyt campagneban 280.000 métermázsára rugott s már ez is meghaladta a szükségletet, ugy, hogy Bulgáriában és Törökországban a magyar és osztrák czukornak romániai czukorral kell versenyeznie. *Szerbiának* csak egy czukorgyára van, melyet német tőkepénzesek alapitottak; ez a gyár a szerbiai szükségletet teljesen fedező 60.000 métermázsa czukor termelésére van berendezve. *Spanyolországban* a gyarmatok elvesztése óta lendült fel nagyra a czukoripar, répaczukorgyárainak száma 1899 óta 25-ről 47-re emelkedett, ezeken kivül még 28 nyersczukorgyára és 6 finomitója van. Termelése 100,000 tonnára rug s a belföldi szükségletet jóval meghaladja, ugy, hogy a spanyol kormány az előtt az alternativa előtt áll, hogy vagy kiviteli prémiumokat léptet életbe, vagy monopóliumnak nyilvánitja a czukoripart. *Svédországban* 18 gyár több mint 100.000 mm. czukrot termel; *Dániában* 7 gyár 50.000 métermázsát, mindkét ország fedezi a saját szükségletét s bármikor abba a helyzetbe juthat, hogy kivitelre való fölöslege is lesz. Végül még Egyiptomot kell megemliteni, mely mintegy 900.000 métermázsa czukrot termel, melynek egy részét Amerikába exportálja s Magyarországgal és Ausztriával a Levanteban versenyez.

A nevezett államokon kivül az *Egyesült-Államokat* is be kell vonni a konferencziába, mert az Unio egyes részeiben a répaczukortermelést közvetlen *termelési prémiumokban* részesitik, s azonkivül az Egyesült-Államok egész czukorpolitikája nem egyéb, mint a nyersczukor iparnak prémiumokkal való indirekt előmozditása. Kétségtelen, hogy az egybehivandó konferencziának, ha csakugyan létre jön, sokkal nehezebb dolga lesz, mint az eredménytelen 1898-iki brüsszeli konferencziának volt. Igaz, hogy Francziaország csakhogy bevételeit fokozhassa, most nagyobb hajlandóságot mutat engedményekre, mint 1898-ban, de Oroszország még mindig ahhoz az állásponthoz ragaszkodik, hogy czukoradó rendszerét nem lehet prémiumnak nevezni; s a mig Oroszország ebből a felfogásból nem enged, addig Ausztria és Magyarország nem paktálhatnak a prémium-kérdésben. Igy állván a dolgok, kevés a kilátás arra, hogy a konferencziát rövid idő mulva megtartsák, noha több állam komolyan óhajtja a czukorprémiumok megszüntetését.

** **Tengerészeti gépészvizsgák Fiumében.** A *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter által Fiumében legutóbb megalakitott tengerészeti gépészvizsgálóbizottság *Hajnal* Antal miniszteri osztálytanácsos elnöklete alatt *Egan* Ede főmérnök, miniszteri kiküldött jelenlétében e hó 15-én tartotta az első vizsgálatot. Ez első vizsgát különösen az a körülmény teszi fontossá és tengeri hajózásunk fejlesztése szempontjából nevezetessé, hogy eddig a tengeri hajógépészek kénytelenek voltak Triesztben osztrák bizottság előtt vizsgázni, a hol gyakran, — megfelelő készültség mellett is — a német vagy olasz nyelvben való járatlanságuk miatt törekvésük eredménytelen maradt, ugy hogy tényleg magyar tengeri gépészek alig voltak találhatók, minek következtében a magyar szubvenczionált társaságok sok esetben kénytelenek voltak idegen gépészeket alkalmazni. A *Hegedüs* miniszter által megalakitott vizsgáló-bizottságra vár most már a feladat, hogy e visszás állapotnak véget vessen s a magyar tengerészetet magyar gépészekkel lássa el.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** *Az aradi polgári takarékpénztár reaktiválása.* A felszámolás alatt álló aradi polgári takarékpénztár e hó 27-én közgyülést tart, melynek legérdekesebb tárgya az az inditvány lesz, melyet a részvényesek egy része megbizásából Szathmáry Mihály a közgyülés elé terjeszt. Az inditványtevők első sorban arra kérik a közgyülést, hogy küldjön ki egy bizottságot, a mely a takarékpénztár vagyoni állapotának szorgos megfontolása alapján tanulmányozza azt a kérdést: lehetséges-e jelenleg a polgári takarékpénztárt felszámolásának megszüntetésével ujból aktiv müködésbe helyezni? Felhatalmazni kérik e bizottságot arra is, hogy amennyiben ez az aktiv müködés megkezdéséhez ujabb tőkebefektetést tartana szükségesnek, az érdekeltekhez felhivást bocsásson ki, erre nézve tőlük kötelező nyilatkozatokat vehessen s a megválasztandó igazgatóság névjegyzékét állitsa össze. Az inditványozók szerint a takarékpénztár ma is oly tekintélyes anyagi eszközökkel rendelkezik, hogy ha előrelátható anyagi veszteségei legalább megközelitőleg már most pótoltatnak s részére az aktiv müködéshez szükséges mozgótőke biztosittatik, azokkal üzleteit ujólag folytatni képes. Az inditványozók alapos számitást tettek, megvizsgálván a váltókölcsönök, folyószámla-, előleg- és kötvénykölcsönök, ingattanok, értékpapir- és záloglevél-biztositéki-alapok kimutatását s ebből konstatálják, hogy a reaktiválás ugy a részvényesek, mint különösen a közügy szempontjából felétlenül kivánatos, szükséges és keresztülvihető.

** **A pénzpiaczról.** Két-három nappal ezelőtt a nemzetközi pénzpiacz még teljesen megtartotta állandó jellegét, azaz a pénz mindenütt alacsony kamatláb ellenében volt kapható. Egyszerre azonban megváltozott a szituáczió: mig a szeptemberi ultimo alig okozott némi feszültséget, az októberi medió jelentékeny igényei *London* kivételével mindenütt felszöktették a kamatlábat. Nem szenved kétséget, hogy ez a változás a gabona-campagne nagyobb mérvü kifejlődésével függ össze, de része van benne az őszi kereskedelmi forgalom általános fellendülésének és némely áru, nevezetesen a kávé megdrágulásának. *Amerika* igaz, hogy már szeptember havában is jelentékeny mennyiségü buzát szállitott Európába, de sürgős fizetési igényekkel nem lépett fel, most azonban már jelentékeny mennyiségü pénz — természetesen arany — folyik ki Amerikába és a pénzkereslet ez okból egyre nagyobb arányokat ölt. A kamatláb emelkedése ezuttal *Párisból* indult ki s némi meglepetést okozott az, hogy ép itt, a hol hónapokon át tartós pénzbőség uralkodott, lépett fel először a pénz megdrágulása. *Németország* hamar reagált, ellenben London a párisi kamatlábemelkedéssel szemben folyvást ellenállást fejt ki. Egészben véve azonban a helyzet nem szenvedett lényeges változást; pénz mindenütt kielégitő mennyiségben áll rendelkezésre s ha a tőke felhasználja a kereslet megnövekvésének kedvező alkalmát arra, hogy több gyümölcsöt hozólag helyezkedjék el, az egészen természetes s minden adott alkalommal felmerülő jelenség. A belföldi pénzpiaczon a helyzet egészen a hét elejéig nem változott. Első minőségü váltók folyvást $3^{5}/_{8}$% ellenében voltak elhelyezhetők s csak a legutóbbi napokban emelkedett fel Bécsben a prima váltók kamatlába $3^{13}/_{16}$%-ig, mig ennek arányában malomváltók $4^{1}/_{2}$%-on alól csak a jegybanknál voltak elhelyezhetők. A pénzkereslet növekvését mutatja az, hogy mig az osztrák-magyar bank legutolsó kimutatása szerint a váltóállomány több, mint fél millióval csökkent, október 14-én a bécsi főintézetnél a váltóbenyujtások 1·6 millió korona esedékesség ellenében a 9 milliót meghaladták. Budapesten a pénzkereslet még nem öltött ugyan jelentékenyen nagyobb méreteket, mindazonáltal a pénz itt is felszökött s 4%-on alul elsőrendü váltók sem helyezhetők el.

** **Bankkimutatások.** *A franczia bank* állása október 15-én: A bankjegyforgalom viszonya a készpénzkészlethez 84·14 millió fr., kamat- és leszámitolási jövedelmek 482.000 frank. *Emelkedés*: váltótárcza 76,442.000 fr., magánszámlák 38,396.000 fr., bankjegyforgalom 26,047.000 fr. *Csökkenés*: Készpénzkészlet (arany) 5,607.000 fr., készpénzkészlet (ezüst) 5,727.000 fr., előlegek aranyrudakra 13,009.000 fr., tresor 8,832.000 frank.

A *német birodalmi bank* kimutatása október 15-éről: *Aktivák*: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban, vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számitva 860,680.000 (+29,403.000), birodalmi pénztárjegyek 23,538.000 (+1.244.000) márka, más bankjegyek 12,494.000 (+84.000), váltótárcza 927,483.000 (—63,317.000) márka, lombardkövetelések 76,824.000 (— 24,784.000) márka, értékpapirok 21,639.000 (+2,108.000) m., egyéb aktivák 116,307.000 (+ 3,212.000) márka. — *Passzivák*: Alaptőke 150,000.000 márka (változatlan), tartalékalapok 40,500.000 márka (változatlan), bankjegyforgalom 1.283,623.000 (—81,530.000) márka, egyéb napról-napra esedékes kötelezettségek 529,424.000 (+ 28,691.000) márka, egyéb passzivák 35,417.000 (+ 789.000) márka.

Az angol bank kimutatása: Össztartalék 25,256.000 (+ 164.000) font st., bankjegyforgalom 29,696.000 (— 361.000) font st., bankkészlet 37,177.000 (— 196.000) font st., váltótárcza 25,964.000 (— 348.000) font st., magánosok követelése 41,172.000 (— 3,600.000) font st., kincstár követelése 10,189.000 (+ 1.915.000) font st., bankjegytartalék 23,092.000 (+ 133.000) font sterling.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Gazdák tanulmányutjai.** A zemplénvármegyei gazdasági egylet szőlészeti szakosztályának tagjai dr. *Láczay* László vezetésével a szőlőojtványszaporitó telepek tanulmányozására kirándult. Megtekintették a sárospataki alsó és határbeli telepeket. A zöldojtás szép eredményei meglepték a gazdákat. Tapolcza, Bakk és Dombronak ötven kisgazdája *Szigethy* Ödön vezetésével a somogy-szent-imrei állami földmives-iskola gazdálkodását szemlélte meg. Ez utóbbi birtokszemlét Darányi földmivelésügyi miniszter tette lehetővé, a ki megfelelő államsegitséget utalványozott.

* **Gyümölcstermelésünk fellenditése.** Mohácsról jelentik, hogy ott a mohácsi járás községeinek küldöttjei *Szinkovich* Károly főszolgabiró elnöklete alatt értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy tapasztalva Darányi földmivelésügyi miniszternek a gyümölcstermelés fellenditése érdekében való akczióját, a községek önkormányzati jogaik keretén belül mindent elfognak követni, hogy a közgazdaság eme jelentékeny ága a járásban minden tekintetben emelkedjék.

* **Gazdasági állatdijazások.** A csikvármegyei gazdasági egylet a vármegye és a földmivelésügyi kormány anyagi támogatásával *Csikszentimrén* (nov. 11.) *Csik-Madarason* (nov. 14.), *Gyergyó-Ditróban* (nov. 16.) üsződijazást; *Gyimes-Középlakon* (nov. 12.), *Gyergyó-Tölgyesen* (nov. 17.) borjas-tehén dijazást rendez.

* **Angol gazdák tanulmányutja Magyarországon.** *Dymond*, az *essexi* gazdasági egyesület kiküldöttje, legutóbb itt járt *György* Endrével, a földmivelési miniszterium angliai szaktudósitójával, hogy egy nagyobb angol gazdákból álló társaságnak Magyarországon teendő tanulmányutját előkészitse. Az essexi gazdasági egyesület ebből kifolyólag elnöke utján meleg hangu levelet intézett gróf *Dessewffy* Aurélhoz, az országos magyar gazdasági egyesület elnökéhez, a melyben az egyesület támogatását kéri a tanulmányuthoz.

* **Feloldott takonykór-zárlat.** A Székesfehérvár sz. kir. város területére elrendelt takonykór-zárlat tegnap feloldatott, igy az október 20. és 21-ikén tartandó fehérvári orsz. vásárról a lovaknak Ausztriába és külföldre való szállitása minden akadály nélkül történhet.

IPARÜGYEK.

— *Az osztrák ipar állami támogatása.* Figyelemre és követésre méltó az a nagyarányu mozgalom, melyet Ausztriában a válságos helyzetbe jutott ipar támogatása czéljából meginditottak s a melyből az osztrák kormány is kellően kiveszi a maga részét. Odaát belátták, hogy az adott viszonyok közt nem

ankettezéssel, értekezésekkel, szükebb és tágabb körü puhatolódzással, hanem gyors megrendelésekkel lehet és kell az ipart a kátyuból kisegiteni, hogy teljesen tönkre ne menjen. Az osztrák kormány gyors akciójából folyólag rendeletet intézett a közlekedési miniszter a magánvasutakhoz, melyben felszólitja őket, hogy elhatározott megrendeléseiket minél előbb tegyék meg az illető iparágaknál *s ne csak pillanatnyi szükségletüket fedezzék*, hanem a *legközelebbi évekét is*, hogy főképen a szerszámgyárak, a waggon- és hidépitő vállalatok nagyobb megrendelésekhez jussanak. A miniszter rendeletében kilátásba helyezi, hogy az állami vasutak is minden lehetőt megtesznek, hogy az érdekelt vállalatok minél előbb megkapják a megrendeléseket. A miniszter rendelete igy szól:

A hazai *szerszám-gépgyárak* küldöttsége utalva a megrendelések csökkenésére, melyet utóbbi időben tapasztalni lehetett s az ennek következtében elkerülhetetlenné vált üzemmegszoritásra, azzal a kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy szabaditsa meg ezt a fiatal, nagy áldozatokkal megteremtett ipart sanyaru helyzetéből.

Hasonló kérelemmel fordultak a kormányhoz a *hidépitő-vállalatok*, valamint a *waggongyárak* is, a melyek egyenkint és összesen arról panaszkodnak, hogy nincs elég megrendelésük, ugy, hogy az előtt a kényszerüség előtt állanak, hogy üzemüket még jobban megszoritsák.

Tekintettel a fontos közérdekre, mely e vázolt helyzetben rejlik, *az állami vasutak igazgatósága minden lehetőt meg fog tenni*, hogy a már megszavazott hitelből folyó megrendeléseket az illető iparttelepek minél hamarább megkapják. A magánvasutak közül a szabadalmazott Ferdinánd északi vasut igazgatósága dicséretre méltó gyorsasággal sietett nagyobb megrendeléseket tenni. Kivánatos azonban, hogy a többi magánvasutak is minél előbb juttassák megrendeléseiket az iparosokhoz. Szükséges azonban, hogy a *megrendelések ne csak a pillanatnyi szükséglet fedezésére szoritkozzanak*, hanem a legközelebbi évek szükségletére is kiterjeszkedjenek, s kiváló köszönettel venném, ha a hazai gyárak, különösen a szerszámgépgyárak, hidépitő vállalatok és waggongyárak, minél tömegesebb megrendeléseket kapjanak.

Az osztrák miniszterelnök tegnap egy cseh küldöttséget fogadott, a mely szintén a kormány támogatását kérte az ipar számára. *Körber* miniszterelnök a küldöttség előtt kijelentette, hogy *minden ressortban azon lesz*, hogy a mennyiben az illető tervek készen vannak, a megrendeléseket *azonnal* tegyék meg.

Az ifju csehek klubjában is foglalkoztak tegnap azzal a kérdéssel, hogy miképen lehetne és kellene a vas- és gépipart támogatni. A pártkör elhatározta, hogy küldöttségileg kéri fel a miniszterelnököt az ipar gyors támogatására.

Az osztrák képviselőházban is szóba került ma mindjárt az első ülés alkalmával az ipar válsága. *Kink*, dr. *Licht* és társaik interpellácziót intéztek a miniszterelnökhöz az *állami megrendelések és épitkezések* tárgyában. Azt kérdezték ugyanis a miniszterelnöktől, hogy mit tett a kormány eddig vagy mit szándékozik ezután tenni, hogy a hazai ipart állami megrendelésekkel, megbizásokkal és épitésekkel különösen a beruházási hitel keretében foglalkoztassa s a munkanélküliségből eredő nyomort elháritsa?

KÖZLEKEDÉS.

() **Az államvasutak teherforgalma.** A magyar királyi államvasutak, valamint az általuk kezelt helyi érdekü vasutak állomásain a mult hónapban feladott fizető áruk mennyisége átlag, főleg pedig a mi a gabona-, liszt-, szén-, vas- és kőnemüeket illeti, kisebb volt, mint az előző év megfelelő havában, mig a fanemüek és élő állatok feladása körülbelül változatlan maradt. Néhány más czikknél, nevezetesen széna, szalma és czukornál, főleg pedig darabáruknál ellenben emelkedett a forgalom, mely emelkedések azonban nem voltak képesek a többi áruknál beállott elmaradást helyreütni. Feladatott ugyanis összesen a mult hónapban 229.533 kocsirakomány fizető áru, a mi 10.174 kocsival, vagyis 4%-kal kevesebb mint a mult évi szeptember hóban. Ez a csökkenés csaknem megfelel a kisebb gabonafeladásnak, a mely a tavalyi 35.463 kocsival szemben csak 25.018 kocsit tett ki. Az év eleje óta szeptember hó végéig azonban még mindig nagyobb az ez évi árufeladás, még pedig 34.992 kocsival, vagyis 2%-kal, mint a tavalyi, tudniillik 1,768.194 kocsirakomány a mult évi 1,723.202 kocsival szemben. A magyar királyi államvasutak szállitási bevételei az ideiglenes összeállitások szerint szeptember hóban 5,185.900 korona a személy- és 13,848.100 korona az áruforgalomból, vagyis összesen 18,924.000 korona, a mi kerek összegben 900.000 koronával = 4·5%-kal kevesebb, mint az előző évi szeptember havi végleges 19,824.834 korona szállitási bevétel. A gyenge termés és a kivitel, valamint az egész gazdasági élet pangása tehát a mult havi bevételek alakulását kedvezőtlenül befolyásolta, ugy, hogy az év első felében a mult évivel szemben elért több-bevétel (kerek összegben egy millió korona) immár minuszszá változott. Az év eleje óta szeptember hó végéig volt ugyanis a szállitási bevétel az idén 144,462.313 korona a tavalyi 145,470.536 koronával szemben.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Október 17. —

Gabonatőzsde.

A külföldi buzaárak némileg ellanyhultak, nálunk pedig nyugodtabb lett az irányzat, mit részben annak kell tulajdani, hogy a malmok készletekkel és még átveendő áruval annyira tul vannak halmozva, hogy egy kis nyugalomra tényleg már szükségük lett. Az üzlet helyzete mindamellett kielégitő és ha csak Csehországban nem fognak az olcsó amerikai árfolyamok idővel valami nyomást gyakorolni, a helybeli piaczon az idegen versenytől egyelőre nem kell félnünk. Ajánlatnak ugyan 1—2 hajórakomány már felfelé uszó román buzát, de oly árakon, melyek a budapesti értéket mintegy 30—35 fillérrel meghaladják. Ép oly kevéssé kell tartanunk, hogy nagyobb mennyiségü idegen zab hozatnék be az árak leszoritásának czélzatával. Az osztrák fogyasztók már Németországban is tudakozódtak áru iránt, még pedig azért épen ottan, mert a németországi zab egészséges, dohmentes minőség, a mit a balkán árura nem igen lehet mondani. Csakhogy ám a német árak oly magasak, hogy minden kombináczió teljesen hasztalan, tehát innen ne számitsunk importra se Magyarországba, se Ausztriába. A legcsekélyebb árhullámzásokat látjuk a tengeri kurzusánál. A nyugodtság, mely e czikk irányzatában kifejezést nyer, mi sem más, mint annak a nyilvánulása, hogy a helyzet homályos. És szerintünk homályos marad a szituáczió talán még egy pár hónapig is, azaz mindaddig, mig végleg el nem dől az Olaszországba és Angliába jövendő exportunk kérdése, illetve annak léte vagy nem léte.

A mai készárupiaczon gyengült vételkedv mellett mintegy 30.000 mm. buza kelt el változatlan árakon. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 150 mm. 79 kg. 8.42½ k., 100 mm. 79 kg. 8.42½ k., 100 mm. 79 kg. 8.40 k., 100 mm. 78 kg. 8.40 k., 100 mm. 79 kg. 8.37½ k., 100 mm. 78·5 kg. 8.35 k., 200 mm. 78 kg. 8.30 k., 100 mm. 78 kg. 8.30 k., 700 mm. 78·2 kg. 8.40 k., 700 mm. 78 kg. 8.20 k., 300 mm. 77 kg. 8.20 k., 450 mm. 77·8 kg. 8.20 k., 200 mm. 77·5 kg. 8.27½ k., 100 mm. 77·5 kg. 8.12½ k., 100 mm. 77 kg. 8.12½ k., 400 mm. 77·5 kg. 8.30 k., 650 mm. 77 kg. 8.20 k., 250 mm. 77 kg. 8.20 k., mind három hónapra.

Fehérmegyei: 900 mm. 79 kg. 8.42½ k., 900 mm. 78·8 kg. 8.42½ k., 600 mm. 78 kg. 8.42½ k., 500 mm. 78 kg. 8.35 k., 900 mm. 77·3 kg. 8.12½ k., 2400 mm. 76 kg. 8.15 k., mind három hónapra.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 79 kg. 8.27½ k., sárga, 400 mm. 77·2 kg. 8.30 k., 300 mm. 77 kg 8.— k., 100 mm. 76·5 kg. 8.10 k., mind három hónapra.

Bánsági: 500 mmázsa 76 kg. 7.45 k., három hónapra.

B.-szt.-györgyi: 2000 mm. 76·5 kg. 8.17½ k., három hónapra.

Zentai: 1400 mm. 74·4 kg. 8.17½ k., három hónapra.

Törökbecsei: 4000 mm. 77 kg. 8.17½ k., 4500 mm. 74·5 kg. 8.17½ k., zentai, mindkettő három hónapra.

Pancsovai: 600 mm. 74·7 kg. 7.55 k., három hónapra.

Rozs. 200 mm. 6.90 k., 200 mm. 6.90 k., 200 mm. 6.90 k., 100 mm. 6.92½ k., 100 mm. 6.92½ k., 100 mm. 6.90 k., 150 mm. 6.87½ k., 200 mm. 6.90 k., mind készpénzfizetés mellett.

Zab. 100 mm. 7.22½ k., 100 mm. 7.22½ k., 200 mm. 7.20 k., 100 mm. 7.15 k., 100 mm. 7.15 k., 100 mm. 7.10 k., 100 mm. 7.10 k., 100 mm. 7.— k., mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri. 1000 mm. 5.20 k., 700 mm. 5.20 k., készpénzfizetés mellett.

Az árak 50 kg.-ként értendők.

A határidőpiaczon kezdetben szilárd volt az irányzat és csak később, mikor egyes czégek tuladtak kötéseiken, láttuk az árfolyamokat hanyatlani.

Délelőtt:

Buza októberre 8.05, 8.06, 8.08, 8.09, 8.07, 8.06, 8.05, 8.03, 8.02, 8.04 k.

Buza 1902 áprilisra 8.34, 8.35, 8.36, 8.34, 8.32, 8.31, 8.33 k.

Rozs októberre 7.10, 7.11, 7.10, 7.10, 7.09, 7.08 korona.

Rozs 1902 áprilisra 7.20, 7.19, 7.18, 7.19, 7.18 k.

Zab októberre 6.91, 6.90, 6.89, 6.90 k.

Zab 1902 áprilisra 7.20, 7.19, 7.20, 7.19 k.

Tengeri 1902 májusra 5.10, 5.11, 5.10, 5.11 k.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza októberre	k.	8.04—8.05
Buza 1902 áprilisra	»	8.33—8.34
Rozs októberre	»	7.08—7.09
Rozs 1902 áprilisra	»	7.18—7.19
Zab októberre	»	6.89—6.90
Zab 1902 áprilisra	»	7.18—7.19
Tengeri 1902 májusra	»	5.11—5.12

Délutáni forgalom.

A határidőpiaczon a rozsot kivéve, változatlan volt az irányzat. A rozs kurzusának ugylátszik még — jövője van!

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza októberre	k.	8.03—8.04
Buza áprilisra	»	8.33—8.34
Rozs októberre	»	7.11—7.12
Rozs 1902 áprilisra	»	7.19—7.20
Zab októberre	»	6.91—6.92
Zab 1902 áprilisra	»	7.20—7.21
Tengeri 1902 májusra	»	5.11—5.12

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt forgalom volt. *Sertészsirért* fizettek 51 koronát, négydarabos szalonnáért 44 koronát 50 kilónkint.

Nyers szesz 42 k. pénz, 42.50 k. árut.

Értéktőzsde.

A tegnapi élénk forgalmat és emelkedő mozgalmat, ma csekély üzlet és nyugodt hangulat váltotta fel. A spekuláczió az osztrák képviselőház megnyitására való tekintettel várakozó álláspontot foglalt el. A megnyitás még szilárd irányzat mellett történt meg és osztrák hitelrészvények bécsi vásárlások következtében mérsékelten emelkedtek; később azonban a vételkedv csökkenése és alacsonyabb berlini jegyzések miatt az árfolyamok az egész vonalon gyengültek. Osztrák hitel 3, osztrák-magyar államvasuti részvények 2.50, magyar hitel 3, rimamurányi vasmürészvények 4 koronával alacsonyabb jegyzésekkel zárulnak. A helyi értékek piaczán nyugodt hangulat uralkodott. Kötés alig fordult elő. Magyar ipar- és kereskedelmi bank-részvények erős kinálat folytán 7 koronát veszitettek. Befektetési értékek közül a 4%-os fővárosi kölcsönt keresték élénken, minél fogva 30 fillérrel javult.

Előtőzsde.

Az előtőzsde bécsi vásárlásokra szilárd irányzattal folyt le. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 625.50—624.—ig, magyar hitelbank 642.50—640.50-ig, osztrák-magyar államvasut 627.50—626.50-ig, rimamurányi vasmü 431.——428.—ig, közuti vasut 562.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 624.50—625.—ig, magyar hitelbank 641.——642.—ig, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 415.——416.—ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 81.——81.40-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 443.——444.—ig, osztrák-magyar államvasut 626.50—627.—ig, déli vasut 72.——73.—ig, rimamurányi vasmü 429.50—430.—ig, magyar koronajáradék 92.80—92.85-ig, közuti vasut 561.——562.—ig, városi villamos vasut 283.——284.—ig.

Déli tőzsde.

Délben mérsékelten gyengült az irányzat az üzlettelenség hatása alatt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 624.50—623.25-ig, magyar hitelbank 641.50—639.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 74.—, magyar jelzáloghitelbank II. kibocsátás 442.50, osztrák-magyar államvasut 626.50—625.50-ig, rimamurányi vasmü 430.——426.50-ig, magyar koronajáradék 92.90. — Helyi értékekben a következő kötések jöttek létre: budapesti bankegyesület 148, pesti magyar kereskedelmi bank 2400.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 623.25—623.50-ig, magyar hitelbank 640.50—641.—ig, magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 415.——416.—ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 73.——74.—ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 443.——444.—ig, osztrák-magyar államvasut 625.75—626.—ig, déli vasut 72.——73.—ig, rimamurányi vasmü 428.——429.—ig, magyar koronajáradék 92.85—92.90-ig, közuti vasut 561.——562.—ig, városi villamos vasut 283.——284.—ig.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások: Osztrák hitelrészvényben holnapra 4—5 k., nyolcz napra 10—12 k., október végére 16—18 korona.

Utótőzsde.

Az utótőzsde üzlettelenül folyt le; az árfolyamok alacsonyabb berlini jegyzésekre csökkentek. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 622.25—622.50-ig, osztrák-magyar államvasut 625.——626.—ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 622.25—622.50-ig, magyar hitelbank 639.——639.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 415.——416.—ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 73.——74.—ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 442.——443.—ig, osztrák-magyar államvasut 624.50—625.—ig, déli vasut 72.——73.—ig, rimamurányi vasmü 426.——427.—ig, magyar koronajáradék 92.85—92.90-ig, közuti vasut 561.——562.—ig, városi villamos vasut 283.——284.—ig.

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, okt. 17. Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz —.— f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 92—93 f. Fiatal közép 91—92 f. Fiatal könnyü 91—92 f. II. *Magyar szedett*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. III. *Romániai*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredeti* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai*: Nehéz 90—91 f. Közép 89—90 f. Könnyü 89—90 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1901 okt. 15. napján volt készletben 42.073 drb, okt. 16. napján felhajtatott 363 drb, okt. 16. napján elszállittatott 436 drb, okt. 17. napjára maradt készletben 42.000 drb. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenczvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése október 16-án. Előző napról visszamaradt 892. Uj felhajtás 667, összes felhajtás 1559, Budapesti fogyasztásra elszállittatott 905, eladatlanul visszamaradt 654. Napi árak: 120—180 kilogr. sulyban 83—90 f.-ig. 220—280 klg. sulyban 84—92 f.-ig, 320—380 klg. sulyban 84—90 f.-ig. Öreg nehéz 82—86 f.-ig. Malaczok — f.-ig. A vásár hangulata lanyha volt.

Gabona forgalmi kimutatás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása az 1901 okt. hó 15-én esti 6 órától okt. hó 16-án esti 6 óráig *Budapestre* vasuton és hajón érkezett s innen elszállitott gabonaküldeményekről és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről.

Az aru megnevezése	Érkezett: vasuton	Érkezett: hajón	Érkezett: együtt	Elszállittatott: vasuton	Elszállittatott: hajón	Elszállittatott: együtt
	métermázsa					
a) helyi forgalomban						
buza	9412	19049	28461	300	3999	4299
rozs	354	—	354	102	4962	5064
árpa	1020	—	1020	—	299	299
zab	201	—	201	—	7949	7949
tengeri	2	—	2	—	13806	13806
repcze	—	32	32	—	—	—
liszt	102	—	102	9453	8749	18202
korpa	—	—	—	1373	3806	5179
összesen	11091	19081	30172	11228	43570	54798
b) átmeneti forgalomban						
buza	—	—	—	—	521	521
rozs	305	—	305	—	—	—
árpa	1200	—	1200	—	1460	1460
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	102	—	102	—	—	—
repcze	—	—	—	—	—	—
liszt	101	—	101	—	682	682
korpa	100	—	100	—	100	100
összesen	1808	—	1808	—	2763	2763

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, okt. 17. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A vasutügyi miniszter ama rendelete, melyben a magánvasutakat utasitja, hogy szükséges megrendeléseiket tekintettel az ipar sanyaru helyzetére sürgősen tegyék meg, kedvezően hatott az irányzatra s az előtőzsdén barátságos hangulat uralkodott. Minthogy azonban a newyorki bágyadt jegyzések, valamint a kedvezőtlen németországi ipari jelentések miatt a spekuláczió tartózkodó volt, a forgalom csak szük határok közt fejlődött. A vezető értékek árfolyama csekély ingadozások után tegnapi jegyzésüket tartották meg. A magyar hitelbank részvényei mérsékelten emelkedtek. A sorompónál a vasipari, földhitelintézeti, brüxi szénbánya, fegyvergyári és brünni gépgyári részvényeket tartották magasabb árfolyammal csekély forgalom mellett. Az előtőzsde nyugodtan zárult.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 625.—, magyar hitelbank 642.—, osztrák-magyar államvasut 626.50, déli vasut 72.—, dunagőzhajózási társaság 780.—, alpesi bányarészvények 350.50, rimamurányi vasmü 430.—, májusi járadék 98.55, török sorsjegy 94.50, német birodalmi marka 117.31.

A *déli tőzsde* nagyon nyugodtan nyilt meg. Az üzlet jelentéktelen volt s ezért a vezető coulisse-értékek mérsékelten gyengültek. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvények 624.75, magyar hitelbank 642.—, Länderbank 398.—, unionbank 518.—, anglo-bank 263.—, bankegyesület 426.—, közuti vasut Lit. A. 248.—, osztrák-magyar államvasut 626.50, déli vasut 72.—, elbavölgyi vasut 469.—, alpesi bányarészvények 350.50, rimamurányi vasmü 428.—, prágai vasipar 1465.—, májusi járadék 98.55, magyar koronajáradék 92.85, török sorsjegyek 94.50, német birodalmi márka 117.31.

A délutáni magánforgalomban a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 623.50, magyar hitelrészvény 638.—, angol-osztrák bank 262.50, bankegyesület 428.—, union-bank 518.—, Länderbank 398.—, osztrák-magyar államvasut 625.50, déli vasut 70.50, elbavölgyi vasut 467.50, északnyugati vasut 463.—, dohányrészvény 278.—, rimamurányi vasmü 430.—, alpesi bányarészvények 252.—, májusi járadék 98.50, magyar koronajáradék 92.85, német birodalmi marka 117.32.

Bécs, okt. 17. *Magyar értékek zárlata.*) 4%-os aranyjáradék 118.80, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 144.50, magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—, magyar kel. vasut áll. kötvény 119.25, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 413.—, magyar kereskedelmi bank —.—, magy. koronajáradék 92.90, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 92.40, magyar hitelbank-részvények 637.—, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 178.—, kassa-oderbergi vasut-r. 351.—, rimamurányi vasmü 427.—, magyar czukoripar —.—.

Bécs. okt. 17. (*Osztrák értékek zárlata*) 4·2%-os papir-járadék 98.50, 4%-os osztrák aranyjáradék 118.85, 1860. sorsjegy 139.15, osztrák hitelsorsjegy 400.—, angol-osztrák bank 263.—, bécsi Bankverein 427.50, osztrák-magyar bank 1630.—, déli vasut részvény 71.—, dunagőzhajózási társulat 782.—, dohányrészvény 287.—, cs. és kir. vert arany 11.32, német bankváltók 117.25, 4·2%-os ezüstjáradék 98.35, osztrák koronajáradék 95.50, 1864. sorsjegy 215.—, osztrák hitelintézeti részvény 623.50, union-bankrészvény 517.50, osztrák Länderbank 397.50, osztrák-magyar államvasut 626.—, elbavölgyi vasut 467.—, alpesi részvenyek 352.—, 20 frankos arany 19.02, londoni váltóár 239.—, bécsi tramway Litt. A. 249.—, Litt. B. 244.—, Lipótkohó —.—. Nyugodt.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, okt. 17. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A tegnapi tőzsde kedvezőbb irányzata ma nyugodt magatartást idézett elő. A budapesti malmok korlátozták vásárlásaikat s ennek következtében a buzában eddig tartott emelkedés megakadt. Ez elegendő volt ahhoz, hogy a vásárlási kedv megbénuljon, sőt realizácziós eladások is történtek. Buza zárlatkor őszre 4, tavaszra 3, rozs és zab őszre 1, tavaszra 2 fillért vesztett. Buza őszre 8.15, buza tavaszra 8.53—8.49, rozs őszre 7.31—30—7.32, rozs tavaszra 7.46—7.45—7.46, zab tavaszra 7.49—7.48, zab őszre 7.15—7.17, tengeri május—juniusra 5.38—5.39, tengeri szeptember—októberre 5.50—5.53 k. Fölmondottak 500 mm. buzát, 2500 mm. rozsot és 1000 mm. tengerit. Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 8.52 rozs őszre 7.34, zab tavaszra 7.51, tengeri május—juniusra 5.40, buza őszre 8.18—8.19, rozs tavaszra 7.48—7.49, zab őszre 7.17—7.18 k.

Szesz tartott. Kontingens szesz azonnal szállitva 39.60 k. pénz, 40 k. áru.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, okt. 17. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Jobb impulzusra az angol és amerikai vaspiacz részéről és a nemzetközi drótszegkartellről folyó tárgyalások hirére a tőzsde irányzata kezdetben szilárd volt, a mi nevezetesen a kohó- és bányaértékekben jutott kifejezésre. Bankok is meglehetősen ártartók voltak. Bányaértékek később gyengültek a rézértékek lanyhaságáról szóló londoni jelentésekre. Zárlat után a pénzpiacz iparértékei gyengék voltak. Magánleszámitolási kamatláb 3%.

Zárlatkor jegyeztetik 4·2%-os papirjáradék —.—, 4%-os osztrák aranyjáradék —.—, elbavölgyi vasut —.—, magyar koronajáradék 93.75, osztrák-magyar államvasut 134.—, kassa-oderbergi vasut —.—, bécsi váltóár 85.15, magyar vasuti beruházási kölcsön 102.75, alpesi bányarészvény —.—, Disconto Commandit 170.75, általános villamossági Edison 172.50, gelsenkircheni 158.—, Laura-kohó 179.—, 4·2%-os ezüstjáradék 98.75, 4%-os magyar aranyjáradék 100.10, osztrák hitelrészvény 196.—, déli vasut 18.25, Károly Lajos-vasut —.—, orosz bankjegyek 216.75, 4% uj orosz kölcsön 96.—, török dohányrészvény —.—, olasz járadék —.—, magyar hitelbank —.—, Dynamit Trust —.—, Harpeni 154.25. Renyhe.

Berlin, okt. 17. (Esti tőzsde) Osztrák hitelrészvény 196.25, déli vasut 18.10, osztrák-magyar államvasut 134.10. Csendes.

Frankfurt, okt. 17. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 196.30, déli vasut —.—, Disconto-Commandit —.—, berlini Handelsgesellschaft —.—, Harpeni 155.—, Laura-kohó —.—, magyar aranyjáradék —.—, osztrák aranyjáradék —.—, osztrák-magyar államvasut —.—, német bank 197.75, drezdai bank —.—, gelsenkircheni —.—, Hibernia —.—, olasz járadék —.—, magyar koronajáradék —.—, osztrák ezüstjáradék —.—. Csendes.

Hamburg, okt. 17. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 196.30. Szilárd.

Hamburg, okt. 17. (Zárlat.) 4·2% ezüstjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 139.—, osztrák déli vasut 18.15, 4%-os osztrák aranyjáradék 101.—, osztrák hitelrészvény 196.75, osztrák-magyar államvasut 134.—, olasz járadék 99.—, 4%-os magyar aranyjáradék 100.20. Nyugodt.

Páris, okt. 17. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak*: Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 100.95, osztrák Länderbank —.—, 3%-os franczia járadék 100.05, ottomán-bank 521.—, 3½%-os franczia járadék 101.60, alpesi bányarészvények —.—, déli vasut —.—, 4%-os magyar aranyjáradék 102.20, párisi bankrészvény 967.—, olasz járadék 99.35, franczia törlesztési járadék —.—, osztrák földhitelintézeti részvény 1210, török dohányrészvény 34.—. Javult.

London, okt. 17. (Megnyitás.) Angol consol $93^{5}/_{16}$.

London, okt. 17. (Zárlat.) 2¾%-os angol consolok $93^{1}/_{8}$, spanyol járadék $68^{3}/_{4}$, négyszázalékos magyar aranyjáradék 100½. 4%-os rupia $63^{7}/_{8}$, leszámitolási kamatláb $2^{7}/_{16}$, bécsi váltóár 1219, déli vasut 4.—, olasz járadék 99.—, négyszázalékos osztrák aranyjáradék —.—, Canada Pacific vasut 112¾, ezüst $26^{9}/_{16}$. Kedvtelen.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

New-York, okt. 17. (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben $8^{9}/_{16}$ ($8^{9}/_{16}$ tegnap), gyapot októberre 8.05 (8.07), gyapot januárra 8.08 (8.12), gyapot New-Orleansban helyben 8¼ (8¼). — *Petroleum*: Stand White Newyorkban 7.65 (7.65), petroleum Stand White Philadelphiában 7.60 (7.60), petroleum Rafined in Cases 8.75 (8.75), petroleum Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). *Zsir*: Western steamt 9.90 (9.80) zsir Rohe és Brothers 10.— (10.—). — *Tengeri* irányzata: állandó. Tengeri októberre 61¼ (61¼), tengeri deczemberre 61¾ (61¾), tengeri májusra $62^{5}/_{8}$ ($62^{5}/_{8}$). *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi buza helyben 77.— ($76^{5}/_{8}$), buza októberre 74¾ (74½), buza deczemberre 76¼ (75¾), buza márcziusra —.— (—.—), buza májusra 79.— ($78^{5}/_{8}$). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1½ (1¼). — *Kávé* fair Rio 7. sz. 6¼ (6.—), kávé októberre 5.50 (5.35), kávé januárra 5.80 (5.60). — *Liszt* Spring Wheaclears 2.80 (2.80). *Czukor* $3^{5}/_{16}$ ($3^{5}/_{16}$). — *Ón* 24.50 (25.97). — *Réz* $16^{7}/_{8}$ ($16^{7}/_{8}$).

Chikago, okt. 17. (Zárlat.) *Buza* irányzata: szilárd. Buza októberre 69¼ (68½), buza deczemberre $70^{3}/_{8}$ ($69^{7}/_{8}$). — *Tengeri* irányzata: állandó. Tengeri októberre $55^{1}/_{8}$ ($55^{1}/_{8}$). — *Zsir* októberre 9.52 (9.42), januárra 10.15 (9.05). — *Szalonna* short clear 8.80 (8.85). — *Sertéshus* októberre 14.87 (14.75).

Praga, okt. 17. *Nyersczukor* Aussigban azonnal szállitva 20.50 k., november—deczemberre 20.55 k., finomitott készáru Prágában 84.— korona.

Hamburg, okt. 17. *Nyersczukor* októberre 7.62, novemberre 7.70, deczemberre 7.82, januárra 7.97, februárra 8.—, márcziusra 8.07, áprilisra 8.12, májusra 8.17, juniusra 8.25, juliusra 8.35, augusztusra 8.42, szeptemberre 8.37 márka.

Hamburg, okt. 17. *Kávé* októberre 31¾, deczemberre 32¾, márcziusra 33½, májusra 34 fillér fontonkint.

Berlin, okt. 17. Buza deczemberre 160.75, májusra 164.75, javult; rozs deczemberre 138.25, májusra 142.—, szilárd; zab októberre 138.—, májusra 144.25, tartott; tengeri októberre 128.—, deczemberre 125.50, szilárd; olaj októberre 55.40, májusra 52.25, tartott; szesz (70-es) helyben 36.20.

Boroszló, okt. 17. Buza helyben 17.20, sárga buza helyben 17.10, rozs helyben 15.—, zab helyben 13.30, repcze helyben 26.30, tengeri 100 kilonkint 13.25.

Köln, okt. 17. Olaj 60.50.

Páris, okt. 17. *Buza* folyó hóra 20.90, novemberre 21.20, novembertől négy hóra 21.50 négy első hóra 21.95, állandó; *rozs* folyó hóra 15.25, novemberre 15.40, novembertől négy hóra 15.50, négy első hóra 15.75, nyugodt; *liszt* fleur de Paris folyó hóra 26.85, novemberre 27.10, novembertől négy hóra 27.45, négy első hóra 27.90, állandó; *repczeolaj* folyó hóra 60.50, novemberre 61.—, november—deczemberre 60.75, négy első hóra 61.—, nyugodt; *szesz* folyó hóra 28.—, novemberre 28.50, négy első hóra 29.25, májustól négy hóra 30.25, nyugodt; *nyers czukor* folyó hóra 20.—, novemberre 20.25, nyugodt; *fehér czukor* folyó hóra 23.25, novemberre 23⅜, négy első hóra 24.25, márcziustól négy hóra 24⅜, szilárd; *finomitott czukor* folyó hóra 98.50, novemberre 99.—. — Időjárás: részben felhős.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

A központi vásárcsarnok árai. (*Magánjelentés.*) A mai forgalom igen élénk volt és az élelmiczikkek ára emelkedett. Drágább lett a baromfi és a hal, ellenben hus és a konyhanemüek ára csökkent. A vidékről küldött hizott ludak kilója 130 fillér. A rántani való csirke darabja 90 fillér, sütni való jércze 130 fillér, tyuk 140 fillér, kappan 2 korona, pulard 240 fillér, hizott kacsa darabja 280 fillér. A marha hus elejét 108 fillér, hátulját 116 fillér, rostélyost 128 fillér, fölsált 130 fillérért mérték a huskereskedők, legalább 5 kilós vételeknél. Nyul darabja 280 fillér, fáczán darabja 360 fillér.

Marhavásár.

Budapest, okt. 17. (*Braun* József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott 543 magyar ökör, 478 magyar tehén, 95 magyar bika, 46 magyar bivaly. Összesen 1162 darab vágómarha. — Miután a mai felhajtás mintegy 150 darabbal több volt mint a mult héten, vidéki vevők pedig — kikre a rendes csütörtöki vásáron jelenleg utalva vagyunk — nagyon csekély számban vettek részt, ennélfogva a vásár általában nagyon lanyha irányzat mellett folyt le. — Az egységi árak a mult hetihez képest ismételten csökkentek.

Következő árakat jegyeztünk métermázsánkint:

Jómin (elsőrendü) magy. hizott ökrökért	60—64	k-ig
Közép minőségü magyar ökrökért	50—56	»
Alárendelt » »	42—48	»
Jó minőségü tarka tehenekért	50—62	»
Közép » »	44—48	»
Bikákért	44—60	»
Bivalyokért	32—40	»

eleven sulymérték szerint.

Vesztegvásár okt. 12. és 14-én. Felhajtatott: 1953 drb szerbiai vágómarha. — A vásár irányzata valamivel kedvezőbb volt, körülbelül 500 drb eladatlanul maradt. Az árak azonban a szabad vásári árakhoz képest mintegy 4—6 fillérrel alacsonyabbak. — Árak élősuly szerint: jobb minőségért 54 kor.-tól 58 kor.-ig, másodrendüért 44—50 kor.-ig; alárendelt minőségért 34 kor.-tól 44 koronáig.

Juhvásár.

Budapest, okt. 14. (*Braun* József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) — Felhajtatott 3097 darab magyar birka. A vásár nagyon lanyha volt — Következő árakat jegyeztünk: Elsőrendü hizott ürükért 32—40 koronáig páronkint. Jóminőségü birkákért 18—28 koronáig páronkint. Közép minőségü birkákért 14—16 koronáig páronkint. Elsőrendü hizott ürükért 38—40 fillér kilogrammonkint. Jóminőségü birkákért 34—36 fillérig kilogrammonkint. Középminőségü birkákért 28—30 fillérig kilogrammonkint.

Bécsi szurómarhavásár.

Bécs (St. Marx), okt. 17 (Az *Egyetértés* távirata.) A mai vásáron volt 4167 borju, 3228 élő és 1325 leölt sertés, 969 leölt juh, 128 bárány. Az irányzat a szükségletnél jóval nagyobb kinálat miatt lanyha volt s elsőrendü borjukért 4—6, könnyü fajtákért 10 fillérrel alacsonyabb árakat fizettek kilónkint. A leölt sertések az enyhe idő miatt el voltak hanyagolva, az árak hanyatlottak. Leölt juhokat leszállitott árak mellett sem akartak vásárolni. — Jegyeznek: leölt borjuk 72—88 fillér, prima 90—112 fillér, legjobb 116—120 f., fiatal sertések 66—86 f., leölt hussertések 92—100 f., kövér sertések 88—94 f., süldők 87—100 f., leölt juhok 50—72 fillér kilónkint. Bárányok 10—24 korona páronkint.

Heti lóvásár.

A mai heti lóvásárra felhajtatott: I. osztályu 317 darab, II. osztályu 334 darab, összesen 651 darab ló. Ebből eladatott 312 drb ló.

Felelős szerkesztő: **Dienes Márton.**

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Igazgató: Erdős Armand.

Napirend 1901 október 18.

Naptár: Péntek, október 18. — Róm. kath.: Lukács ev. — Prot.: Lukács. — Görög-orosz: (október 5.) Karitina. — Zsidó: Marcheschvan 5. — Nap kél: 6 óra 9 perczkor, nyugszik 4 óra 48 perczkor. — Hold kél: déli 12 órakor, nyugszik: 8 óra 36 perczkor este.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Az osztálysorsjáték huzása délelőtt 9 órakor.

A dunamelléki evangelikus református egyházkerület őszi közgyüléseinek megnyitása d. e. 10 órakor a Lónyay-utczai ref. főgimnáziumban.

Honvéd főellenőrzési szemlék az 1-ső honvédgyalogezred laktanyájában (Üllői-ut), a Népligettel szemben. Szemlére kerülnek az 1-ső honvédgyalogezred 1897. és 1898. évfolyambeli legénysége.

A közöshadseregbeli főellenőrzési szemlék a Mária Terézia laktanyában (Üllői-ut). Szemlét tartanak a 32-ik gyalogezred 1900. évben besorozott legénységével és a 4. hadtest tüzérezredekhez tartozókkal.

Nemzeti muzeum: Régiségtár. Többi tárai 1 korona belépődijjal mellett megtekinthetők.

Országos képtár és metszet kiállitása az Akadémiában d. e. 9—1-ig.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Technologiai iparmuzeum kiállitása (VIII., József-körut 6. szám) nyitva d. e. 9 órától 1-ig.

Mezőgazdasági muzeum d. e. 9—1-ig.

A földtani intézet muzeuma zárva.

Közlekedési muzeum d. e. 9—1-ig.

Az Akadémia Goethe szobája délelőtt 10—12-ig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7 óráig.

Az uj országház kupolacsarnoka és lépcsőháza d. e. 10—1 óráig 40 fillér, azontul este 6 óráig 1 korona.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

Magyar kir. kereskedelmi muzeum. *Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár* V., váczi-körut 32. szám. Hivatalos órák 9—2-ig. *A hazai termékek állandó kiállitása és a kereskedelemtörténeti gyüjtemény*, továbbá a *háziipari kiállitás* (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban. Nyitva: 9—12-ig és d. u. 3 órától 6-ig. — A *külföldi kirendeltségek* központi üzletvezetősége (magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., váczi-körut 32.

Vizállás, 1901 okt. 17-én.

		Csatlakozás				Csatlakozás	
Inn				**Béga**			
Schärding	+ 80	<	2	Kiszető	+ 87	<	4
Duna				Temesvár			
Passau	+ 218	<	17	N.-Becskerek.	+ 25	<	6
Linz	— 51	<	21	**Tisza**			
Bécs	— 10	<	28	M.-Sziget.	+ 45	<	4
Pozsony	+ 174	<	21	Tokaháza	+ 20	<	10
Komárom	+ 252	<	5	Tisza-Ujlak.	— 4	<	32
Budapest.	+ 205	>	3	V.-Namény	+ 80	<	48
D.-Földvár				Záhony (Csap)	— 2	<	36
Mohács	+ 206	>	29	Tokaj	+ 171	>	22
Gombos	+ 228	>	47	Tisza-Füred	+ 144		78
Ujvidék	+ 148		23	Szolnok	+ 52	>	44
Zimony	+ 182	>	2	Csongrád.	+ 23	>	13
Panczova	+ 159		2	Szeged	+ 82	>	21
Drenkova	+ 144	<	6	Török-Becse	— 23	>	32
Orsova	+ 212		8	Titel	+ 160	>	22
Vág				**Körös**			
Szered	+ 66	<	6	Sebes:N.-Várad	+ 15	<	3
Rába				Fekete: Tenke.	+ 6	<	9
Győr	+ 217	<	2	Fehér: B.-Jenő	— 2	>	14
Dráva				Kettős: Békés.	+ 76	<	14
Zákány				Hármas:Gyoma	+ 132	<	40
Barcs	+ 26	<	1	**Maros**			
Eszék	+ 120		4	Arad	— 60	<	16
Száva				Makó	+ 58		3
Sziszek	+ 114		25				
Mitrovicza	+ 333		29				

Jegyek magyarázata: + null fölött. — null alatt. > áradat < apadat.

IDEGENEK NÉVSORA.

Erzsébet királyné szálloda és pension. Ludvig J. és neje F.-Galla. — Szabó P. Piros. — Wérteshegyi K. és neje Ujszász. — Both K. Debreczen. — Sógor E. Baranya. Lányi A. Szarvas. — Boer A. Kömpöcz. — Dányi G. és neje K.-Csány. — Turczer J. Veszprém. — Novák Gy. Kassa.

Andrásy F. Komárom. — Bierman Gy. Nádas. — Russay J. Szeged. — Schreiner Gy. Győr. — Beczay S. Varasd. Valkó Zs. Miskolcz. — Gazelli A. Szolnok. — Dutkievicz J. Zürich. Koncz Gy. Fülek.

Nádor szálloda. Binder B., Dobranszky V. Krakkó. Pölziger J. Berlin. — Farkas K. Sopron. Morean T. A.-Bánya. Weltmann S. Hőgyész. — Slovak E. Pécs. — Grosz Gy. Dunaföldvár. — Majinszky M. N.-Nikinda. — Granitzer E., Spigel S. Bécs. — Zabik R. Verbász. — Steinböck O. Dombovár. — Szigeti L. Ó-Becse. — Weiss S. N.-Várad. Angyal F. Szigetvár. — Fürth A. N.-Enyed. — Glauber M. Szatmár. Varga B Komárom. — Haupt L. Zenta.

Pannonia szálloda. Báró Jeszenszky S. N.-Kövesd. Ugron Á. Tab. — Melsey A. Levárt. — Jurenak Gy. Árpádhalom. Hamos A.-né Tornallya. — Teubner B. Boroszló. — Bors E. Pécs. — Dr. Szüts N. Szolnok. — Schlichter K. Győr. Dillman G. Bécs. — Ferenczy S. Temesvár. — Ferenczy S. Árokszállás. — Jakabfy P. Temesvár. Dániel Ö.-né Fogaras. Veres S. Gy.-Szt.-Király. — Viczian A. né Tápió-Szelle. Venczelly I. P.-Ladány. — Coppony M. Brassó. — Svastics S. Kaposvár. — Somogyi A. B.-Gyarmat. — Blatniczky P. Zolyom. — Szeless J. H.-M.-Vásárhely. — Dorgó G. Kolozsvár. — Reiss M. Bécs. — Dany J. Mágocs. — Varga J. N.-Kér. — Deésy Z. M.-Vásárhely.

Metropole szálloda. Kulik A. Lemberg. — Arthur B. Zabrecz. — Ruschnig V. Kissling. — Erich H. Germerschein. Schmidt R. Grácz. — Schlesinger Gy., Frank J., Steger J., Neufeld S. Bécs. — Dr. Persay F. A.-Marot. — Aczél S. Szeged. — Kelemen T. K.-Czell. — Dr. Klein A. Szászváros. Kohn M. Pétervár. — Donáth L. Pozsony. — Hajas Gy. Csorna. — Liederman A. K.-Semjén. — Volf K. Eger. Lázár S. Kassa. — Kovács A. Izsák. — Georg S. Tata. — Fridnik V. M.-Latorcz. — Feldman I. R.-Keresztur. — Usta J. Csetnek. — Stojkovivits S. Brad. — Konok T. T.-Falu. Acker V. Nyalár. — Dr. Tulkán Gy. Gyula. — Sándor L. Lugos. — Rácz E. Nyir-Bátor. — Papp F. Z.-Egerszeg. Löwy M. Szatmár. — Berger J. Veszprém.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Budapest, 1901 okt. 18-án.
Zárva.

NEMZETI SZINHÁZ.

24. bérletszünet.
Budapest, 1901 okt. 18-án.
Először

A vörös talár.

Dráma 4 felvonásban. Irta Brieux, forditotta Fábián István.

Személyek:

Vagret	Mihályfi
Vagretné	Rákosi
Bertha	Vizvári
Bunerat	Gabányi
Buneratné	Dömjén
La Bouzule	Szacsvay
Ardeuil	Dezső
Mouzon biró	Gál
A főügyész	Gyenes
Esküdtsz. elnök	Ujházi
Benoit ügynök	Rózsahegyi
Mondoubleau	Náday
Etchepare	Beregi
Yanetta felesége	Márkus E.
Etchepare anyja	Fáy Sz.
Bridet	Zilahi
Csendőrörmester	Hetényi
1-ső csendőr	Magyari
2-ik csendőr	Deák

Kezdete 7½ órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ

Budapest, 1901 okt. 18-án.
Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, 1901 okt. 18-án.

Katalin.

Eredeti nagy operett 3 felvonásban, egy változással. Irta: dr. Béldi Izor. Zenéjét szerzette: Fejér Jenő.

Személyek:

II. Katalin	Semsey
Gróf Guracskij	Kenedich
Télémaque	Németh
Germain	Küry
Anica	Bojár
Buranov hg.	Szabó
Trojkov F.	Tollagi
Ivanov A.	Nagy
Gr. Sunderland	Ujvári
Dacskov	Havasi
Sunderland grnő	Nyiri
Buranov hgnő	Nyári
Gregor	Kiss
Első tiszt	Szerdahelyi
Második tiszt	Delli

Kezdete 7 órakor.

Uránia

Magyar tudományos szinház.
Budapest, 1901 okt. 18-án.

A. Canaris tanár és Albany kisasszony mutatványokkal kisért előadásai.

I. A XIX. század rejtélye.
II. Az emberi élet titkai.
III. A zöld szoba titkai.

Kezdete 7½ órakor.

VIG-SZINHÁZ.

Budapest, 1901 okt. 18-án.

Az almafa.

Pályadijnyertes vigjáték 1 felv., irta: ifj. Bokor József.

Személyek

Mákó B.	Hegedüs
Margit	Gazsi
Ilonka	Varsányi
Cenci	Nikó
Báldi Á.	Góth
Somorjai A.	Kazaliczky
Géza	Tapolczai

Utána:

Pillangó kisasszony.

Énekes dráma két szakaszban. Irta: Belasco D. Forditotta: Faludi Miklós. A prológot irta: Heltai Jenő.

Személyek:

Pinkerton	Bihari
Kitty	Szerémy G.
Sharpless	Balassa
Yamadori	Szerémy Z.
Nakodo	Rónaszéki
Pillangó k. a.	Pálmay I.
Suzuki	R. Rostagni
1-ső kisérő	Herczeg
2-ik kisérő	Szabolcs
Prológ	B. Lenkei

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Budapest, 1901 okt. 18-án.
Zárva.

MAGYAR SZINHAZ.

Budapest, 1901 okt. 18-án.

A vestaszüzek.

Operett 3 felv. Irták Depré és Bernéde. Forditották Bálint D. és Mérei A. Zenéjét szerzették Le Rey és Clerice.

Személyek:

Diogenes	Ráthonyi
Patacles	Sziklay
Pyrogena	Ledofsky
Scopas	Dalnoki
Penelope	Sziklayné
Cppris	Szoyer
Lysias	Palásthy
Domocos	Mátrai
Bacchis	Margó
Callyx	Tomcsányi
Pyrrha	Almássy
Lampeas	Stoll
Pentekanos	Delly
Aristippos	Farkas
Olaros	Hegyi
Vestaszüzek	Lukácsy
	Karvázy
	Szalontai
	Barna
Omega	Iványi

Kezdete 7½ órakor.

Szinházi játékrendek.

A magy. kir. operaház müsora: *Szombaton* Lammermoori Lucia. — Rococo. *Vasárnap* Bajazzók. — Sylvia.

A nemzeti szinház müsora: *Szombaton* A vörös talár (másodszor). *Vasárnap* d. u Elektra, este A vörös talár (harmadszor).

A várszinház müsora: *Szombaton* Az egér.

A népszinház müsora: *Szombaton* Katalin. *Vasárnap* d. u. A toloncz, este Katalin.

A vigszinház müsora: *Szombaton* Az almafa. — Pillangó kisasszony. *Vasárnap* d. u. Szivem! este Az almafa. — Pillangó kisasszony.

A magyar szinház müsora: *Szombaton* A vestaszüzek. *Vasárnap* d. u. A postás fiu, este A vestaszüzek.

A Kisfaludy-szinház müsora: *Szombaton* Fedora. *Vasárnap* d. u. Parasztkisasszony, este Csókon szerzett vőlegény.

Fővárosi Orfeum

(Nagymező-utcza 17.) 42330

VANOLA
láb-ekvilibrista.

A 4 Maisano
zenei excentrikusok.

OLLY JOLLY.

Továbbá:

Guerrero Conchas

O. K. Sato Fioccati Mörbitz.

Az előadás 8 órakor kezdődik.

Jegy elővételi dij nélkül előre váltható d. e. 10—1-ig a pénztárnál.

Wadlsteiner F. Budapest
Mária Valéria-utcza 5. szám.

Áruháza

Cristofle ezüst, üveg és porczellán nemüekben. 41689

Christofle & Co. czég, Páris, dusan ezüstözött és aranyozott gyártmányai egyedüli raktára;
Cie des Cristalleries de Bacarat, Páris (Kristály-üveg készlet);
Benedikt testvérek Karlsbad, Meierhöfeni porczellángyára (háztartási czikkeiben).

Eladás gyári árakon!

Folies Moderne

Mulató 42381

VIII., Kerepesi-ut 63.

Megnyilik szombaton e hó 19-én.

Most érkeztek nagy választékban

valódi

perzsa szőnyegek,

valamint valódi 42308

szmirna szőnyegek.

Valódi perzsa ágyelők darabja 6, 8, 10, 12, 15 forint és feljebb egész a legfinomabb antique darabokig. **Épugy nagy raktár futó- és pamlag szőnyegekben, butorszövetekben, flanell takarókban, csipke-, applikáczió- és szines szövetfüggönyökben, pokróczok, lamberquinek, erdélyi pokróczok, utazó- és kocsitakarók, cocos-szőnyegek** az összes szélességekben stb.

Fantazie butorszövetek és dekorácziószövetek, finom himzések stb.

Egyes szárnyak és ablakfüggöny, egyes ágy- és asztalteritők, szőnyeg maradékok legnagyobb választékban igen jutányosan

JOANNOVITS DÖME

Budapest, IV., Váczi-utcza 25.

Alapittatott 1820. **Telefon 990.**

Halálos itélet!

„MORT"

poloska-irtó szesz

kiválóan sikerült vegyi összetételénél fogva, fölülmulja az összes eddig létező szereket, amennyiben nemcsak a poloskát, hanem azok petéit is véglegesen kiirtja, a „MORT" legcsekélyebb foltot sem hagy hátra, tehát még a legfinomabb butoroknál és tapétáknál is bátran használható.

Egy üveg ára 40, 80, 120 és 250 fillér.

„MORT" mindennemü rovartirtópor.

Poloskák, bolhák, legyek, szunyogok stb. legbiztosabban ható ellenszere. — **Ezen por kiváló szolgálatot tesz moly elleni védekezésnél.**

Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

„MORT" csotány és svábbogárirtó por

az egyedüli szer, melynek segitségével ezen kellemetlen férgeket 1—2 nap alatt teljesen kipusztithatjuk. — **E porral kezelt helyiségekben a féreg nem mutatkozik többé! Nem mérges!**

Egy doboz ára 40, 80 és 160 fillér.

Gyár, főraktár: 11491

MAJTHÉNYI BÉLA

droguista és vegykészitmények üzletében

Budapest, IV., Egyetem-utcza 11.

(a Gróf Károlyi palotával szemben)

a m. kir. honvéd csapatok és intézetek szerz. szállitója.

Mindennemü bel- és külföldi gyógyáru különlegességek, angol- és franczia illatszerek és pipereczikkek, vegykészitmények, háztartási, gazdasági és állatgyógyászati czikkek raktára:

Padlófényesitő szerek.

Tea, rum, cognac, cacao és csokoládé.

Rum és likőr késziteséhez való anyagok.

LINOLEUM

parafa-szőnyeg

„SAS JEGYÜ" elismert legjobb gyártmány!

Email, szinnyomás, granit, elpusztithatatlan.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

V., Mária Valéria-utcza 10. (Thonet-udvar).

Kivánatra minták és árak ingyen. 42228

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1901 okt. 17-én reggel 7 órakor.

Egy mély depresszio, melynek magja a Hebridáktól északnyugatra van, közeledik Európa felé; a magas légnyomás pedig keleten tartózkodik.

Európában az idő enyhe és tulnyomóan borus. Jelentékenyebb esők az Adria környékén, kisebbek pedig Francziaország partvidékein voltak.

Hazánkban az idő borus; nyugaton, délnyugaton és délen helyenként esős. A hőmérséklet általában emelkedett.

Prognozis a következő 24 órára: Tulnyomóan felhős, enyhe idő várható sok helyütt, főleg az ország nyugati felében esővel.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje		Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérs. maxi-muma	mini-muma
Akna-Szlatina	63·2	+11.4	E	3	1	—	13	7
Szatmár	61·8	+13.2	SE	4	1	—	18	10
Eger	61·2	+13.0	SE		4	1	16	8
Ungvár	62·7	+9.1	NE	3	2	—	18	9
Késmárk	63·0	+7.8	S	1	3	—	—	—
Árvaváralja	61·2	+6.9	SW	2	3	—	14	5
Selmeczbánya	60·5	+11.3	E	1	●	6	13	12
Budapest	59·8	+13.7	NE	1	4	2	17	12
Ó-Gyalla	58·6	+12.9	SE	2	●	1	17	12
Magyar-Óvár	59·6	+14.0	S	2	4	1	18	13
Sopron	58·5	+12.7	S	1	●		15	12
Hereny	58·9	+13.2	—		●	4	16	13
Keszthely	58·1	+14.2	SE	2	4	—	17	10
Pécs	58·1	+14.0	NE	2	4	1	18	14
Eszék	58·0	+13.7	S	1	4	2	18	12
Zágráb	58·1	+13.4	—			6	15	13
Károlyváros	59·1	+15.6	SE	2	●	1	17	13
Fiume	57·8	+16.4	—		4	5	18	13
Cirkvenica	57·7	+11.6	S	1	4	6	19	13
Debreczen	62·6	+12.8	SE	2	4	1	19	10
Kis-Kartal	60·4	+13.2	E	2	●	—	16	10
Szolnok	61·5	+4.3	NE	2	4	3	17	12
Szeged	59·4	+14.9	SE	3	4	ny	20	14
Arad	60·2	+13.2	E	6	4	—	18	14
Zsombolya	58·8	+13.6	SE	2	3	ny	19	13
Temesvár	59·5	+16.4	E	3	3	1	21	12
Versecz	59·7	+14.6	SE	4	3	1	19	15
Drenkova	62·0	+14.0	SE	1	●	5	16	14
Nagy-Várad	60·7	+11.8	SE	4	4	—	21	9
Kolozsvár	63·7	+10.0	E	2	1	—	19	7
Nagy-Szeben	62.3	+14.8	S	4	4	—	17	10
Bécs	58·6	+13.0	SSE	2	●	2	15	9
Salzburg	57·5	+6.8	—		≡	—	10	6
Klagenfurt	58·3	+9.2	NE	0	≡	3	10	—4
Póla	58·1	+14.9	NW	1	3	40	17	14
Losina	59·4	+19.0	WNW	2	4	6	21	17
Hamburg	56·8	+6.6	SE	2	1	—	—	—
Berlin	58·5	+8.5	SE	1	4	—	—	—
Zürich	59·0	+6.6	SE	2	≡	—	—	—
Biarritz	57·1	+14.8	WNW	4	4	11	—	—
Nizza	58·6	+11.6	E	2	3	8	—	—
Páris	54·4	+11.1	S	2	4	4	—	—
Christiansund	56·4	+11.2	ESE	6	3	—	—	—
Stockholm	64·6	+11.2	SE	4	4	—	—	—
Szent-Pétervár	—	—	—		—	—	—	—
Varsó	—	—	—		—	—	—	—
Moszkva	—	—	—		—	—	—	—
Kiev	—	—	—		—	—	—	—
Sarajevo	59.4	+11.6	SW	1	≡	19	14	9
Sulina	65·5	+21.6	NE	5	4	—	19	14
Szófia	62·2	+8.2	—		1	—	16	13
Athen	62·7	+12.6	SW	1	1	3	22	17
Torino	59·6	+12.4	—		2	—	15	8
Florencz	60·9	+16.4	SW	2	4	1	17	11
Róma	61·2	+18.9	N	1	4	12	19	11
Nápoly	61·8	+15.0	NW	0	4	9	21	16
Brindisi	60·7	+18.9	W		2	2	22	16
Palermo	61·2	+19.2	SSW	2	2	—	27	12
Málta	—	—	—		—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugot. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, ✱ = hó, ≡ = köd, K = zivatar.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése 1901. október 17.

Időjárás eső | Vizállás reggel 7 órakor 217 cm. | Hőmérő reggel 7 órakor + 13 C. | Légsulymérő reg. 7 ó. 765 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonaneműek. — Árak koronaértékben.

a) Kész áru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 klgr.-kint. — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	7.80	7.05	7.95	8.10	8.—	8 15	8 05	8 25	8.20	8 35	8 20	8.45	—.—	—.—
fehérm.	—.—	—.—	7.90	7.05	7 95	8.10	8.—	8 15	8.05	8 25	8 20	8.35	8.30	8.45	—.—	—.—
új	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
pestvidéki	—.—	—.—	7.85	8.—	7 90	8.05	7 95	8 10	8.—	8.20	8.15	8.30	8 25	8 35	—.—	—.—
bánsági	7 65	7.75	7 80	7 95	7.85	8.—	7 90	8.05	7 95	8 15	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bácskai	7.85	8 —	8.—	8 15	8.05	8 20	8 10	8.25	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
szerb átm.	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	kor.-ig
Rozs 50 kg.-kint	Elsőrendü	6 85	6 95
	Középminőségü	6.65	6.85
Árpa 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendü	5.90	6.10
	másodrendü	5 75	5.90
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	felsőmagyarországi	—.—	—.—
	dunántuli	—.—	—.—
Köles 50 kg.-kint	—	4.90	5.10
Zab 50 kg.-kint	Elsőrendü	7.05	7.20
	Középminőségü	6 90	7.—
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	5.20	5 25
	Roman v. bolgar	5.20	5.25
	Cinquantin	6.10	6.20
	Fehér	5 20	5.30
Repcze 50 kg.-kint	Káposzta	—.—	—.—
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Pénz korona	Áru korona
Magyar buza 50 kg.-kint	1901 október	8.04	8.05
	1902 április	—.—	—.—
Buza 50 kg.-kint	1901 junius	—.—	—.—
	október	8 02	8.04
	május	—.—	—.—
	1902 április	8 33	8.34
Rozs 50 kg.-kint	1901 október	7 07	7.09
	május	—.—	—.—
	1902 április	7.17	7.18
Tengeri 50 kg.-kint	1901 szept.	—.—	—.—
	október	—.—	—.—
	1902 május	5.11	5 12
Zab 50 kg.-kint	1901 október	6.90	6.91
	1902 április	7 18	7.19
	május	—.—	—.—
Kap.-repcze 50 kg.-kint	1901 augusztus	—.—	—.—
	február	—.—	—.—

II. Leszámoló árfolyamok

Buza 50 kg.-kint	8 03
Rozs 50 kg.-kint	7.07
Tengeri 50 kg.-kint	5.16
Zab 50 kg.-kint	6 91
Árpa	—.—
Káp.-Repcze	— —

IV. Hajózási fuvardij.

	Honnan	fillér
Duna	Pancsova	52—56
	Ujvidék	44—46
	Bezdan	36—38
	Kalocsa	28—30
	D.-Földvár	26—28
Tisza	Szentes	70—74
	Szeged	60—64
	Zenta	56—60
	Titel	48—52
Száva	Mitrovicz	72—76
Béga	Temesvár	84—88
	N.-Becsk.	60—64

A fuvardij 100 kilogrammonkint a szállitási adóval és a biztositási dijjal értetik. Győrbe a fuvadijtétel 20 fillérrel magasabb.

III. Különféle termények.

Ár 100 kilogrammonkint.

		Faj	Pénz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Disznózsir	budapesti	51 —	51.50
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	Szalonna	magyar la légenszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légenszáritott, 4 darabos	44 —	44 50
		" 3 "	45.50	46.—
		füstölt	—.—	—.—
Zsákkal együtt göngyszuly tisztasuly helyett. Minőség 600 grammonkint 50 kg.-kint	Szilva	bosznia, 1901 évi, usance-minőség	14 50	15.—
		100 darabos	15.50	16 —
		85	16.25	16.75
		szerbiai, usance-minőség	14.50	15.—
		100 darabos	15.50	16.—
		85	16 —	16.75
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Szilvaiz	szlavoniai 1901	—.—	—.—
		szerbiai 1900	17.—	17 50
50 kg.-kint	Heremag	luczerna magyar, 1901	42.—	48 —
		lóhere aproszemü 1901	40.—	45.—
		középszemü 1901	48.—	49.—
		nagyszemü 1901	50.—	54.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
	I. Államadósság.		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 109,500, 1000 ar. frt nevért. drbok, adóm. 100 ar. frt = 240 k.	118.60	119.10
4 %	Aranyjáradék, 10,000 ar. frt névért. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24.000 k.	—.—	—.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 k.		
	okt. v.	118.60	119.10
3½%	Koronaértékü járadék, adómentes	83 50	84.—
4 %	"	92.85	93.25
4 %	" okt. v.	—	—
4 %	" okt. v.	92.90	93.—
4½%	1876. kel. vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt = 240 k.	119.—	120.—
4 %	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 k.	121.75	122.75
4 %	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön	100.25	101.25
—	Államk. vask. czélj. ar. adom., 10 f. sterl. = 240 k.	83.6-	84.—
—	1870. nyereménykölcs., 100 frtos drb 100 frt = 200 k.	177.50	179.50
—	1870. " 50 " 50 frt = 100 k.	177 50	179.50
4 %	Magyar regale-kárt. kötvény, adómentes	99.85	100.80
4 %	Horvát-szlavon	99.—	100.—
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	92.50	93.50
4 %	Horvát-szlavon	93.50	94.50

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
4 %	Tiszai és szegedi nyereményk. adóm., 100 frt = 200 k.	144.—	146.—
4⁸⁰/₁₀₀%	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
4²/₁₀%	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	98 30	98.80
4²/₁₀%	május—november	98.30	98.80
4²/₁₀%	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	98.20	98.70
4²/₁₀%	április—október	98.20	98.70
4 %	Aranyj., adóm., ar. frtban, 100 ar. frt = 240 k.	118.90	119.40
4 %	Koronaértékü járadék	95.10	95.60
3²/₁₀%	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt p. p. = 525 k.	190.—	192.—
4 %	" 1860. " 500 " o. é. = 1000 k.	138.50	140.50
4 %	" 1860. " 100 " " = 200 k.	170.—	172.—
—	" 1864. " 100 " " = 200 k.	215.—	217.—
—	" 1864. " 50 " " = 100 k.	215.—	217.—
	II. Más kölcsönök.		
6 %	Bolgár államv. zálogkölcsön 100 ar. frt = 240 k.	94.—	95.—
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	87.—	88.—
4½%	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti kölcs. 1898. évről	94.75	95.25

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz	áru
4½%	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	97.75	98.75
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	87.35	87 85
4 %	Temes-bégavölgyi visszab. társ. kölcsöne	93.—	94.—
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
4½%	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	97.50	98.50
4½%	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár frtban	97.50	98.50
4 %	" "	89.—	90.—
6 %	Egyes. tégla- és czementgyár r.-t. elsőbbs. k.	102.—	103.—
4½%	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	97.—	98.—
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint. frtban	101.—	102.—
5 %	" " 50½ évre	101.—	102.—
4½%	" " 50½ évre frtban	97.—	98.—
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv.	97.—	98.—
4½%	" " járadékjegy visszafiz. 102%	96.—	97.—
4½%	" Záloglevel koronaértékben	98.—	99.—
4½%	M. ált. köszénb. r.-t. els. k. 41 é. 100 frk.-kint	—.—	—.—
4½%	Magyar földhitelint. o. é. frtban	99.80	100.80
4 %	" " 41 évre	91.50	92.50
4 %	" " koronaértékben 50 évre	91 50	92 50
3½%	" " koronaértékben 63 évre	81 —	82.—
4 %	" " szabály. és talajjav. frtban	91.50	92.50
4½%	Magyar helyiérd. vasutak kötv. 50½ évre	95.75	96.75
4 %	" " 50 évre	90.—	91.—
4 %	" " 50 évre 105%	91.50	92.50
4½%	Magyar jelzáloghitelbank frtban	97.50	98 50
4½%	" 50 évre	97.50	98.50
4 %	" frtban	92.25	93.25
4 %	" 50 évre	90.50	91.50
4½%	" közs. kötv. 50 évre frtban	97.25	98.25
4½%	" közs. kötv. 50 évre	97.25	98.25
4 %	" közs. kötv. 50 évre frtban	92.25	93.25
4 %	" közs. k. 50 é., vf. 110 frt.	99.—	100 —
3½%	" k. k. 60 é. 100 frk. = 96 k.	—	—
4 %	" nyer.-kötv.	121 —	123
4 %	" osztr. felülb.	123 50	125.50
3 %	" nyer.-kötv.	105.50	106.—
4½%	Magyar országos közp. takarékpénzt. 40 é. frtban	97.—	98.—
4½%	" 50 é.	97.—	98.—
4 %	" "	90 —	91 —
4½%	M. takarékp. közp. jelzálogb. 1, 2, 3, 6, 7, 8. kib.	97.25	98.25
4½%	" 4., 5. kib.	94.—	95.—
4 %	" "	85 50	86.—
4½%	" közs. kötv.	96.—	97.—
4 %	" "	86 50	87.50
5 %	Országos központi hitelszövetkezet kötv.	100 —	101.—
4 %	Osztrák-magyar bank 40½ évre frtban	99.—	100.—
4 %	" 50 évre	99.—	100.—
4½%	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv. 50 évre	98.25	99.25
4 %	" frtban	91.50	92.50
4½%	" zálogl. 50 évre	—.—	—.—
4 %	" "	92.—	93.—
4½%	Pesti m. keresk. bank frtban	97.50	98.25
4 %	" "	92.—	93.—
4½%	" közs. kötv. 50½ évre	97 50	98.50
4½%	" közs. k. visszf. 110% frtb	102.—	103.—
4 %	" közs. k. visszf. 105%	93.—	94.—
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátásai.		
5 %	Albina takarék és hitelintézet	100.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" 40 é. visszafiz. 110%	—.—	—.—
5½%	" 40 évre	—.—	—.—
4½%	Aradmegyei takarékpénztár	98 —	99. —
5 %	Bosnyák-herczeg. szabad. orsz. bank 20 évre	—.—	—.—
5 %	" 30 évre	102.50	103.50
4½%	Debreczeni első takarékpénztár	97.—	98.—
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	99.50	100.—
4½%	" 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
4½%	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	98.75	99.75
4½%	" közs. kötv.	98.50	99.50
5 %	Nagy. b. ált. takp. 31½ é., vissz. 110%	102.—	—.—
5 %	" 40 évre, vissz. 106%	102.—	—.—
5 %	" 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
4½%	" 35 évre, IV. kib.	98.25	99.25
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	102.—	103.—
5½%	"	106.—	107.—
6 %	"	106.—	107.—
4½%	" VI. kib.	98 25	99 25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	129.—	131.—
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
4½%	"	96.25	97 25
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
4½%	Adria m. kir. tengerhajózási részvényt.	98.—	99.—
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	95.50	96.50
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	95.—	96.—
4 %	Budapest-pécsi vasut	91.30	92.30
4 %	Déli vasut 100 márka = 118 k.	111.50	112.50
4 %	" 1900. évi kib. 100 frankonkint	—.—	—.—
6 %	Első cs. kir. sz. b. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889.	95.—	96.—
4 %	" 1889, 100 m. = 118 k.	113.—	114.—
4 %	" 1891,	94.80	95.80
4 %	" 1891, 100 m. = 118 k.	113.—	114.—
4 %	" (oszt. von.) 1889. ez.	95.50	96.50
4½%	Magyar folyam- és tengerhajózási r. t.	98.50	99.—
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	106.—	107.—
5 %	" II. kib.	106.—	107.—
4 %	" ezüst	93.—	94.—
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr-gráczi vonal)	105.—	106.—
5 %	" 1874. kib.	105.—	106.—
4½%	Magyar v. els. k. beruh. ezélra, 100 m. = 118 k.	119.—	120.—
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1883. 100 m. = 118 k.	—.—	—.—
3 %	" X. kib. 1885 100 fr. = 96 k	—.—	—.—
4½%	Torontáli helyi érdekü vasutak	96.25	97.25

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz	áru
	V. Bankok részvényei.			
15.—	Angol-osztrák bank	240	263.—	265.—
10.—	Budapesti bankegyesület	200	148.—	152 —
20.—	Első magyar iparbank	300	320.—	325.—
9.60	Fiumei hitelbank	160	149.—	150.—
60.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000	—.—	—.—
12.—	Hazai bank-részvény-társaság	200	210.—	212.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200	200.—	202.—
15.—	Horvát kereskedelmi bank	240	—.—	—.—
30.—	Horvát leszámitoló bank	400	—.—	—.—
11.—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	200	203.—	205.—
36.—	Magyar általános hitelbank	400	400.—	408.—
36.—	" okt. v.	400	639.50	640.50
10.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	200	—.—	—.—
10.—	" okt. v.	200	74.—	77.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank	240	—.—	—.—
frs 25	Magyar jelzáloghitelbank okt. v.	240	442 50	442.50
30.—	Magyar kereskedelmi r. t.	400	410 —	420.—
24.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
24.—	" okt. v.	400	416.—	417.—
50.—	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	1000	890.—	900.—
32.—	Osztrák hitelintézet	320	—.—	—.—
32.—	Osztrák hitelintézet okt. v.	320	623.75	624 25
79.70	Osztrák-magyar bank	1200	1820 —	1840 —
140.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	1000	2400.—	2410.—
30.—	Unionbank	400	518.—	520.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.			
12.—	Belvárosi takarékpénztár	200	200.—	202.—
14.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	200	200.—	205.—
12.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	172.—	175.—
24.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r. t.	400 K.	404.—	404.—
124.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	600	2080.—	2100.—
36.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	565.—	565.—
80.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	600	1345 —	1355.—
850 —	Pesti hazai első takarékpénztár	2000	16250 —	16300.—
	VII. Biztositó-társaságok részv.			
24.—	Bécsi biztositó társaság	400	375.—	385.—
26.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	400	504.—	514.—
168.—	Első magyar általános biztositó társaság	2000	5175.—	5225.—
10.—	Fonciére, pesti biztositó intézet	200	185.—	190.—
16.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	200	222.—	225.—
—.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	170.—	175.—
34.—	Pannonia viszontbiztositó intézet	600	1025 —	1050.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
—.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	800	185.—	195.—
—.—	" elsőbbségi részv.	800	—.—	—.—
60.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	955.—	965.—
24 —	Erzsébet-gőzmalom-társ.	400	415.—	418.—
10.—	Lujza-gőzmalom r.-t.	320	215.—	220.—
40 —	Pesti hengermalom-társ.	800	860.—	880.—
30.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	400	405.—	415 —
24.—	Pesti Viktória-gőzmalom	300	310 —	313.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.			
16 —	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	20	324.—	330.—
—.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.t.	200	—.—	—.—
10.—	Északm. egyesült köszénb. és iparv.	200	205.—	210.—
14.—	Esztergom-Szászvári köszénbánya r. t.	K. 400	236.—	238.—
13 —	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	200	210.—	214.—
— —	István téglagyár r.-t.	200	40.—	50.—
14.—	Kis-sebesi gránitbánya r.-t.	200 K.	286.—	290.—
—.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	320	510 —	525.—
20.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	286.—	290.—
—.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	200	—.—	150 —
24 —	Magyar asphalt r.-t.	200	196 —	200 —
—.—	Magyar ált. köszénbánya r.t.	200	235.—	240 —
—.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	200	150.—	155 —
—.—	Péterhegyi téglaipar r.-t.	200 K.	—.—	80.—
36.—	Salgótarjáni köszénbánya r.-t.	200	524 —	525 —
—.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	300	160.—	162.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv			
12.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	400	200.—	205.—
—.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	138.—	140.—
—.—	Fegyver- és gépgyár részvénytársaság	300	—.—	—.—
160.—	Ganz és társa vasöntőde és gépgyár	800	2750.—	2800.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar waggon- és gépgyár r.-t.	200	350.—	360.—
—.—	Nadrági vasipar társulat	400	—.—	—.—
15.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ.	200 K.	180.—	190.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	" okt. v.	200	427.—	428.—
—.—	Schlick-féle vasöntőde és gépgyár	400	120.—	130.—
10.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) sor. előlj.	200 K.	190.—	200.—
—.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.	180 —	195.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
25.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t.	300	295.—	300.—
—.—	Franklin-társulat	300	490.—	500.—
—.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t.	400	340.—	345 —
170.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	1000	2550.—	2600.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
70.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	970.—	975.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
80.—	Banthin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	1075.—	1100.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	200.—	210.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	300.—	310.—
12.—	Budapesti általános villamossági r.-t.	200 K.	210.—	212.—
180.—	Bpesti Zsolnay-féle porcz.-fayenczegy. r.-t.	2000 K.	2420.—	2520.—
12.—	Első magyar betüöntöde r.-t.	200	260.—	265.—
—.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	400	680.—	700.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	600	2240.—	2270.—
24.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	400	434.—	444.—
16.—	Első magyar szálloda r.-t.	160	435.—	445.—
—.—	Első pesti spodium és csontliszt gyár	200	268.—	273.—
140.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	1000	2610.—	2650.—
56.—	Gschwindt-féle szeszgyár	400	900.—	925.—

Osztalék 1900-ra	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz	áru
12.—	„Hungária" műtrágya és kénsav-gyár	400	200.—	210.—
28.—	Kabelgyár részvénytársaság	400	500.—	540.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	170 —	172 —
150.—	Magyar czukoripar r.-t.	1200 K.	1710.—	1720 —
16.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	200	260.—	265.—
—.—	Magyar gazizzófény r.-t.	200	560.—	580.—
20.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	200	355.—	365.—
30.—	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	250 K.	395.—	405.—
15.—	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	228.—	230.—
—.—	Mezőgazdasági ipar-részv.-társ.	400	—.—	—.—
60.—	Nagyszebeni villamosmü r.-t.	1000	920.—	940.—
—.—	Nemzetközi villamossági társaság	400	460.—	462.—
70.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	920.—	940.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	200	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	30.—	35.—
30.—	Szegedi kenderfonógyár r. t.	400	580.—	600.—
—.—	Szászeki tárházak r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Telefon-Hirmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedáruság r.-t.	193	276.—	278 —
	XIII. Közlekedési vá l. részv			
30.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	200	392.—	396.—
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	200	—.—	—.—
—.—	Baja-Zombor-Ujvidéki helyi érd. v. r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	400	400.—	402.—
—.—	Budapesti közuti vaspálya-társ.	200	—.—	—.—
—.—	" okt. v.	200	560.—	561 —
28.—	" élv. jegy		360.—	365.—
18.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t.	200	283.—	284.—
14.—	" élv. jegy		80 —	85.—
4.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	200	—.—	—.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	100 K.	130.—	135.—
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Déli vasut	400	—.—	—.—
—.—	" okt. v.	480	72 —	73 —
—.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	1050	772.—	777.—
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut	400	351.—	354.—
—.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	400	397.—	399.—
—.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar-gácsországi vasut	400	419.—	421.—
—.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Magyar nyugoti vasut	400	420.—	422.—
—.—	Máramarosi sóvasut els. részvény	200	184.—	188.—
—.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	200	111.—	116.—
—.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei	200	111.—	116.—
—.—	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	200	—.—	—.—
120.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	1550.—	1600.—
—.—	Osztrák-magyar államvasut	400	—.—	—.—
—.—	" okt. vég.	480	625.50	626.—
—.—	Pécs-barcsai vasut	400	415.—	420.—
—.—	Szt.-Lőrincz-Szlatina-Nasiczi h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Temesvár-Módosi h. érd. v. r.-t. els. r.	200 K.	—.—	—.—

Névérték drbkint		Utolsó árfolyam pénz	áru
	XIV. Sorsjegyek.		
10	Bazilika sorsjegy	14.50	15.50
10	" osztr. felülbélyegzéssel	15.75	16.75
—	" nyeremény-jegy	—.—	—.—
100	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	491.—	495.—
80	Budavárosi sorsjegy	164.—	168.—
80	" osztr. felülbélyegzéssel	168.—	173.—
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	8.50	9.50
4	" osztr. felülbélyegz.	8.50	9.50
—	Magyar jelzáloghitelbank nyer.-jegy	18.50	21.50
—	" osztr. felülb.	21.50	23.50
10	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	21.—	22.—
10	" osztr. felülbélyegz.	24.—	25.—
—	" nyeremény-jegy	—.—	—.—
24	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	29.50	30.50
24	" osztr. felülbélyegz.	30 —	32.—
—	Osztrák földhitelintézet nyeremény-jegy	30.—	32.—
20	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	48.—	50.—
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	399.—	402.—
p. p. 84	Pálffy sorsjegy	170 —	174.—
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint 2% k.	78 50	80 50
96	Szerbiai nyer.-kölcs. 100 fr.-kint (o. felülb.) 1900	78 50	81.50
	XV. Pénznemek.		
	Arany, cs. és kir. vert	11.35	11.40
	" kör.	11.30	11.35
	" osztrák vagy magyar 8 frtos	19.01	19.05
	" 20 frankos	19.01	19.05
	" 20 márkás	23.46	23.53
	" török aranylira	—.—	—.—
	Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	117.22	117 42
	Franczia bankjegy (100 frank)	95.—	95.20
	Olasz bankjegy (100 lira)	92.90	93.30
	Papirrubel darabonkint	2.53	2.54
	Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
	Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bank-kamatl.				pénz	áru
3 %	Amsterdam	100	hollandi frtért	198.10	198.40
3 %	Brüssel	100	frankért	—.—	—.—
3 %	London	10	sterlingért	239.—	239.35
3½%	Német bankpiaczok	100	márkáért	117.25	117 45
5 %	Olasz bankpiaczok	100	liráért	92 90	92 30
3 %	Páris	100	frankért	95.02	95.22
3½%	Svájczi bankpiaczok	100		95.—	95.20
5½%	Szentpétervár	100	rubelért	253.50	254.50

Leszámoló árfolyamok okt. 17-éről.

Magyar ált hitelbank	640.—	Pesti m. keresk. bank	2400.—	Ganz-féle vasöntöde r.-t.	—.—
Osztrák hitelintézet	624.—	Magy. jég- és viszontbizt.	—.—	Bpesti takp. és zálogk. r.-t.	—.—
Magyar aranyjáradék	—.—	Magyar czukoripar r. t.	—.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	—.—
Magyar koronajáradék	—.—	M. takp. közp. jelzálogb.	—.—	M. orsz. közp. takarékp.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank	—.—	Magyar asphalt r.-t	—.—	Victoria-gőzmalom	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	—.—	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	—.—	Budapesti vill. városi vasut	283 —
Magyar leszámitoló bank	—.—	Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	—.—	Magyar ált. takarékpénztár	—.—
Rima-Murányi vasmü r.-t.	—.—	I. magyar ált. biztositó társ.	—.—	Budapesti villamossági r.-t.	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	—.—	Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—	Magy. keramiai gyár r.-t.	—.—
Déli vasut	—.—	Fiumei hitelbank r.-t.	—.—	Bp.-ujpest-r. villam. vasut	—.—
Osztr.-magyar államvasut	—.—	Magyar vasuti forg. r.-t.	—.—	Kőbányai polgári serfőző	170 —
Budapesti bankegyesület	—.—	Danubius-Schoen. hajógyár	—.—	Horvát-szlavon jelzálogb.	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Schlick-féle vasöntőde r.-t.	—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	—.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Salgó-Tarjáni köszén	525 —	Nicholson gépgyár r.-t.	—.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó)	4%	Járadékok és bankzaloglevelek elzálogositásánál	4½%
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál	4%	Más értékpapirok elzálogositásánál	5%

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

TELEFON 706. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 706.

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Erzsébet-körut 51. szám.

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 60. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szam, valamint minden hirdetési iroda.

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és uj **pénz-szekrények** rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrénygyár raktárában. **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 41885

Az alcsuthi főherczegi udvari kertészetben nagy mennyiségü diszfák és diszcserjék, valamint gyümölcsfák és egyéb kerti-termények jutányos áron kaphatók. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a főherczegi udvari kertészet, Alcsuthon, Fejérmegye. 42257

Keveset használt 2 függőlámpa azonnal olcsón eladó. Vörösmarty-utcza 4. sz. I. em ajtó 12/a. 1150

Szőlő, ménesgyoroki mézédes, egy 5 kilós kosár 1 frt 40 kr., tiszta muskotály 1 frt 60 kr Katona Józsefnél, Budapest, központi vásárcsarnok. 42281

Butorok olcsó árak mellett bizalommal vehetők Grosz Zsigmondnál, butor-telepe Teréz-körut 10., Abbazia kávéház mellett. 9487

Kárpáti borovicska valódi, legfinomabb, régi, 5 kilós palaczk, bérmentve, utánvéttel 7 kor. 50 fil. **Ganovszky Gusztáv.** borovicska-termelő **Szepes-Szombat** (Szepesmegye). 42283

Butorvevőknek! Legelőnyösebb bevásárlási forrás Budapest, VI., Gyár-utcza 2., Király-utcza sarkán, a hol is igen szép uj, valamint használt asztalos és kárpitos áruk, szőnyegek, lámpák, képek, varrógépek, 1 párisi rózsafa zon. gora stb, hihetetlenül olcsó áron kaphatók. 42304

Bécsi virstli. A hideg idő beálltával hetenkint kétszer, kedden és pénteken a postacsomagok szétküldése megkezdődött. **Bécsi virstli párja 12 kr, Braunschweigi, hidegen élvezhető, darabja 12 kr, párisi kolbász, igen finom, kilója 30 kr, szalonna nélkül 1 frt, prágai sonka, elsőrendü, kilója 1.15, prágai karaj, füstölt, kilója, 1.10 frt.** Becses megrendelését kéri Steirer Antal csemegekereskedő, Budapest, Rózsa-utcza 9. 42392

Alkalmazást keres.

Egy a háztartásban teljesen tapasztalt nő gazdaszszonyi állást keres, alkalmas egy takaritónői, esetleg házmesteri állás betöltésére is, a mennyiben az utóbbi foglalkozásban már müködött. Czim a kiadóban. 9408

Felolvasónőnek ajánlkozik fiatal hölgy. Szives ajánlatokat „K. Etelka" czim alatt a kiadóhivatalba kér. 9476

Gépész elsőrendü bizonyitványokkal, ajánlkozik uradalomba évi állásra, azonnali belépésre. Czim a kiadóban. 9434

Müvelt középkoru özvegy asszony ajánlkozik házvezetőnőnek, társalkodónőnek esetleg felolvasónőnek idősebb ur vagy urnő mellé. Igényei szerények, fő a jó bánásmód. Szives ajánlatokat „Hüség" czim alatt e lap kiadóhivatalába kér. 11484

Kulcsárné vagy házvezetőnői állást elnyerni óhajt 38 éves özvegy, ki már volt alkalmazva előkelő urasági háznál. Czim a kiadóhivatalban, 9375

Oktatás.

Nevelőnőket okl. magyar, német, angol, franczia tanitónőket, zeneismerettel, minden nemzetségbeli bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen ajánlok és elhelyezek; félnapokra is. **Szegheőné S. Lujza Budapest, VI., Dessewffy-u. 22.** 42298

Lakás és bérlet.

Butorozott-lakások Üllői-ut 15. télen fővárosban tartózkodó családoknak olcsón bérbeadók. Ugyancsak butornélküliek öt—három két szobával konyhával. Három utczai egy udvari, gáz-, fürdőszobával 470 frt. Ugyanitt Singer varrógép és szép gyermekkocsi eladó. 9489

Birtokbérletek különféle vidéken, sürgősen keresek komoly vállalkozók megbizásából. És ajánlok $1\frac{1}{2}$ órányira Budapesttől 10500 frttal ötven hold dohányengedély, tejgazdaság, mintaszerü épületek, kastély gyönyörü parkban. Vasmegyében 8000 frttal, Losoncz vidékén 9000 forinttal, Abaujmegyében 9000 frttal, felvidéken 900 hekt. szeszégetővel évi 10000 frttal. Nagymező-utcza 14. **Jónás Samu.** 9471

Urasági lakás. Elköltözés miatt egy minden kényelemmel berendezett urasági lakás (egész első emelet) azonnal kiadó. Évi bér 4000 korona. Uj, 1897-ben épült ház. Városház-utcza 12. 9452

Különféle.

Pénzkölcsönt házakra, telkekre és földbirtokokra, második és harmadik helyeni betáblázásra is, valamint személyhitel, kedvező föltételek mellett kapható. Értesitést ad naponta **Grünsfeld Samu** Budapesten, Király-utcza 23., délután 1—5 óráig. 41981

Hitelre butort vagy tetszés szerinti részletfizetésre a legfinomabbtól a legegyszerübb kivitelig, tartós munka és olcsó árak mellett hivatalnokoknak, katonatiszteknek, kereskedőknek stb. 42329 **KARDOS LIPÓT** Bpest Kerepesi-ut 64.

Erzsi néni Szakácskönyvei a legnépszerübb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsmüvészet egy-egy ágát meritik ki részletesen és ez idő szerint páratlanul állanak a szakácsmüvészeti irodalomban.

A hal és vadfélék készitése czimü kötet közel 400 recipét közöl a legkülönbözőbb halak, nemkülönben rákok, tengeri rákok, csigák, békák elkészitéséről. — Ára kötve 2 korona.

A tészták könyve. Főtt és sült tészták készitésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: borba való tészták, gombóczfélék, metéltek, galuskák és rétesek, puddingok, kochok és kocsonyák, crémek, torták, teasütemények, czukor- és gyümölcsmázok. — Ára kötve 2 k.

Hogy kell befőzni? A gyümölcs főzelék stb befőtt készitésének gyakorlati kézikönyve. — Ára kötve 2 kor.

Megrendelhető: **Lampel R.** (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Brück és Társa Budapest, VII., Dohány-utcza 16. sz. **Szállitási-, bizományi- és butorszállitási-üzlet.** Elvállalnak szállitásokat, beraktározásokat és kölözködéseket minden irányban, legjobb föltételek mellett. **Telefon 23—64.** 42301

Ajtók és ablakok nagy választékban, nagyon olcsón kaphatók 42321 **Wiener A. utódánál** Külső Üllői-ut 122. sz. a régi vámmal szemben.

Szőllő. Csemege v. gyógyszőllő a legszebb és legizletesebb **chasselas-faj,** 5 kilós csinos posta-ládikában bérmentve **4 kor.** Tisztán **muskatály** v. **exquisit fajok 5 korona,** utánvéttel. Saját termésü kitünő **szegzárdi vörös bor** 3 üveg (7 deciliteres) bérmentve **3 korona 60 fillér.** **Willinger Márton** szőllőbirtokosnál **Zomba,** Tolnamegye. 42367/499

Hirdetmény. Magyar királyi államvasutak 162517. sz. Rajna- és majna átrakodási forgalom. Uj gabonadijszabás életbeléptetése. Fenti forgalomban f. évi november hó 1-től való hatálylyal oly kivételes gabona stb. dijszabás lép életbe, mely által az 1899 évi május hó 1-én kiadott hasonczimü kivételes dijszabás pótlékaival együtt érvényen kivül helyeztetik. Budapest, 1901 október 16-án. A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. 1630

A Csalhatatlan Önszámító. Nélkülözhetetlen kézikönyv vásárlók és eladók számára. **Százaléki, folyadék-átszámitási, szorzó, bélyegilletéki, vasuti zóna- és podgyászdijszabási, valamint pénzösszehasonlitó-táblázattal bővitett** második kiadás. (Korona-értékben számitva.) Ára 70 fillér. Kapható Lampel Róbert (Wodianer F és Fiai) könyvkereskedésében (Budapest, Andrássy-ut 21.) a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett.

Férfiak ingyen kapnak

olyan uj találmányu orvosságot, mely az elveszitett erőt ujra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifilisben, valamint elveszitett férfierőkben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a haziorvossággal a baj otthon gyógyitható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyithatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménynyel gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical Institutnak az alant jelzett czimre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyithatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érette bárhonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet igy kell czimezni: **State Medical Institute, 1 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.** A levelek mindig bérmentesitendők. 42352

Négy arany érem!

Chocolade Küfferle

Olcsóbb mint minden külföldi csokoládé és finomabb minőségü.

Budapest, IV., váczi-utcza 16. sz.

Raktár valamennyi fűszer- és csemegekereskedésben.

41316 **Küfferle Józs. és Tsa.**

Magyar királyi államvasutak.

152776/901. sz. 1626

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-orosz határforgalom. (A dijszabási II. rész 1. füzetben levő előszó helyesbitése.)

A fenti forgalomra nézve folyó évi május hó 1-től érvényes II. rész 1. füzet 4. oldalán az előszó 3. pontjának második sorában „lebende Thiere (mit Ausnahme lebende Fische als Eilgut)" után bejegyzendő: „auf die in der Anlage B. des österreichischen und ungarischen Betriebs-Reglements unter XXXV-a aufgezählten explosiven Gegenstände."

Budapest, 1901. október 9-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapesten, VI., Andrássy-ut 24 Opera mellett.

Titkos betegségeket,

hugysző folyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, **az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** barmennyire is idültek, valamint mindazon **női betegségekot,** melyeknek **a magtalanság** egyik főokozója **és bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász,kir. ezred-főorvos.

Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — **Nőknek külön váróterem.**

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető

NÉPSZERŰ UTMUTATÓ

(már a 11-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek összeró gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 1 frt 50 kr., 40314

most csak 90 kr.

A könyv jól becsomagolva 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükülések. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének fötényezője a prostitutczió.

Magyar királyi államvasutak.
Budapest-balparti üzletvezetőség.

31565. szám. 1629

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségéhez tartozó budapest-terézvárosi osztálymérnökség vonalszakaszán levő pöczegödrök és pöczecsatornák kiüritése és tisztitásával járó munkálatoknak az 1902—1904. évekre való biztositása iránt nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A teljesitendő munkák mennyiségére vonatkozó tájékoztató adatok, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek alulirt üzletvezetőség pályafentartási és épitési osztályának helyiségében (VI., Teréz-körut 62., I. em. 11. ajtó) a rendes hivatalos órák alatt átvehetők.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett ajánlatok **f. é. november hó 5-én déli 12 óráig** általános osztályunk vezetőjénél, (VI., Teréz-körut 62. I. em. 6. ajtó) nyujtandók be ezen czim alatt: „Ajánlat az 1902—1904. években foganatositandó pöczegödör és pöczecsatorna tisztitási munkákra."

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bánatpénz fejében legkésőbben f. év november hó 4-én déli 12 óráig 400 korona azaz négyszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a budapest-balparti üzletvezetőség gyüjtőpénztárában lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régibb, utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de semmiesetre névértéken felül, fognak számittatni.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fentartjuk.

Budapest, 1901. évi október hó.

Az üzletvezetőség.

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában

épen most jelent meg

KRISZTINKOVICH EDE

nagy közgazdasági tanulmánya

A VIZIUTAKRÓL,

a viziutak szerepéről, folyamhajózásunkról, a külföldi mozgalmakról és a magyar viziuthálózat kérdéséről.

I. rész. A viziutak szerepe a közlekedési eszközök sorában.
II. rész. Viziutaink és folyamhajózásunk.
III. rész. Külföldi mozgalmak a viziutak érdekében. (Az osztrák kormányjavaslat, indokolás és törvény teljes szövege.)
IV. rész. Magyarország és az osztrák hajózó csatornák.
V. rész. Feladataink. A magyar viziuthálózat létesitése.

A tervezett magyar és osztrák hajózó csatornák szines térképével.

A 336 oldalra terjedő könyv ára 6 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

AZ „ANKER"

élet- és járadék-biztositó-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám.

(Anker udvar) a társaság saját házában. 38551

Alapittatott 1858.	**Alapittatott 1858.**
Összes vagyon	138 millió korona
Biztositási állomány	505 millió korona
Eddigi kifizetések	232 millió korona

1900-ban a nyereményrészesüléssel biztositottak **a vegyes és haláleseti biztositásoknál A** osztalékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztositási dij 25%-át kapták készpénzben kifizetve, mig pedig a **vegyes és takarékpénztári biztositásoknál B** osztalék terv szerint (évenkint emelkedő osztalék) a biztositás kezdete óta befizetett összes dijak 3%-a, ugymint a biztositási tartam **3 év után 9%, 4 év után 12%, 5 év után 15%, 6 év után 18%, 7 év után 21%-a,** fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.

Olcsó dijak. Kedvező feltételek. A képzelhető legnagyobb biztonság.

Prospectussal és felvilágositással szolgálnak a fenti magyarországi vezérképviselőség (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

8558/1901. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A budapesti m. kir. távbeszélő hálózat átalakitó munkáinak müszaki vezetősége kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur rendeletére a budapesti m. kir. távbeszélő központi épület légszesz, vizvezetéki és csatornázási, valamint az asbest padozati munkák szállitására, illetve elkészitésére nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázati feltételek, a szerződés mintája, az általános és részletes feltételek, a részletes leirások és tervek a m. kir. távbeszélő központi épület épitésvezetőségénél (VI., Nagymező-utcza 41. szám) szerezhetők, illetőleg tekinthetők meg.

Az ajánlatok a munkákra legkésőbb **1901. évi október hó 23-ik napjának d. e. 11 órájáig** az alulirott müszaki vezetőséghez (VI., Szerecsen-utcza 7/9. sz.) nyujtandók be.

Budapest, 1901. évi október hó 8-án.

A budapesti m. kir. távbeszélő hálózat átalakitó munkáinak müszaki vezetősége.

42342

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN

CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS FELTALÁLÓJA A REMONTOIR INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ALAPITTATOTT 1847

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL KÉSZPÉNZÉRT, VALAMINT RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVITÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRATIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE.

A már 45 év óta dicséretreméltólag ismert s a 71.012 sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő 40941

VUKOVÁRI

arcztisztitó kenőcs szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, fakadékok, forrósági persenések, orrvörösségek és minden egyéb arczvirágzások ellen,

valamint a **vukovári**

bőrszépitő szappan mely az arczkenőcscsel a használati utasitás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló s fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára **1 korona 60 fill.,** kisebb **1** korona, szappan **1** kor. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak **Krajcsovics** által **Vukováron** készitett kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcsovics,** a készitő arczképe látható. **Főraktár:**

Török József gyógyszertára Budapest, Király-utcza 12. és Andrássy-ut 29.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Az őszi és téli

UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Czégünk elve csakis „**First Class**" gyártmányok elárusitása. Czégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghiresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek **kizárólag czégünknél szerezhetők be.**

• Minden egyes áruczikknek •

föltétlen szabott ára,

nyiltan, számokkal van jelölve, ennélfogva **a tulbecslés teljesen ki van zárva.**

Minták a vidékre kivánatra bérmentve küldetnek. 42140

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Magyar királyi államvasutak.

154286/901. C. II. sz.

Hirdetmény.

(Rovatolási dijtétel ásványszén küldeményekre).

Az Erdbergerlände mellett fekvő Bécs városi villamos telephez vezető vontató pálya megnyitása napjától valamennyi az ostrau-karwini szénterülethez tartozó a bányapálya mentén fekvő bányákból, valamint Dombran és Karwin (kassa-oderbergi vasut) állomásairól az Erdbergerlände melletti Bécs városi villamos telepre szállitandó ásványszén küldeményekre nézve a szállitási dijak a tényleges suly, de legalább a használt kocsik raksulyáért való dijfizetése mellett 1000 kg.-kénti 910 fillér rovatolási dijtétel lép életbe.

A vonatkozó dijszabás a részes vasutaknál dijmentesen megszerezhető.

Budapest, 1901. október 11-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

1627 (Utánnyomás nem dijaztatik.)

BUTOROK

úgy készpénzért, mint

RÉSZLETFIZETÉSRE

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelben 41814

legjutányosabban **Ehrenireu és Fuchs** testvéreknél,

Budapest. VI., Teréz-körut 3. sz. (Andrássy-ut közelében.)

Képes árjegyzék ingyen.

Hirdetések e lap részére felvétetnek a kiadóhivatalban.

A tanitóság szives figyelmébe!

Az **ATHENAEUM** irod. és nyomdai r.-t. kiadásában megjelent:

Magyar Tanitók Naptára az 1902. évre.

Szerkeszti: UJVÁRY BÉLA a „Néptanitók Lapja" felelős szerkesztője.

Ára 80 fillér. **Ára 80 fillér.**

A naptári részen és egyéb általános tudnivalókon kivül a MAGYAR TANITÓK NAPTÁRA a következő tartalmát fogja magában:

Halász Ferencz: **Nemzeti népoktatás.** — György Aladár: **A gyermekvédelem törvényes rendezése.** — Ujváry Béla: **Fecske a tanteremben.** (Költemény.) **Érdemes magyar tanitók.** (15 képpel.) — Tarcsafalvy Albert: **Felhő alatt.** (Költemény.) — Móra István: **Játékok.** — Gergely János: **Segitség Aki el nem hágy.** (Költemények.) — Tarcsafalvy Albert: **A székelyekről.** — Zsoldos Károly: **Anyám emlékezete.** — Móra István: **Magunk közt.** (Költemény.) — Kovács J.: **20 filléres Petőfi kiadás.** — Dobó Sándor: **Br. Eötvös József neveléstani elvei.** — György Aladár: **A tanitók árvaházai** (3 képpel.) — Scossa Dezső: **Gazdasági élet a régieknél.** — Dominics Mihály: **Képek az iskolai életből.** — **A mult év nevezetesebb eseményeiből.** (6 képpel.) — Göőz J. dr.: **Tanitók tanácsadója.**

A Magyar Tanitók Naptára rendkivüli gazdag tartalommal jelenik meg.
A Magyar Tanitók Naptára a tanitóság érdekeit szolgálja.
A Magyar Tanitók Naptára minden egyes példánya után a Tanitók Háza javára 10 fillért juttat.
A Magyar Tanitók Naptára minden vevője jótékony czélt is szolgál.
A Magyar Tanitók Naptára tiszta szép nyomásu.
A Magyar Tanitók Naptára jó papirra van nyomva.
A Magyar Tanitók Naptára igen olcsó. Ára 80 fillér.
A Magyar Tanitók Naptára legczélszerübben az összeg előleges beküldése mellett (20 fillér bérmentesitésre küldendő) az „**ATHENAEUM**" **részv.-társ. könyvkiadóosztályától Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.** rendelhető meg.

Ezen 25 év óta fennálló és legismertebb rendelő intézetet legmelegebben ajánljuk.

Titkos betegségeket

a legelhanyagoltabb és legidültebb **hugycsőfolyást,** a legsulyosabb **hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilis utókövetkezményeit, önfertőztetést, elgyengült férfierőt electro-massage** vagy **psychrophon** által; **nőknél fehér folyást** beteeskendezés nélkül; **ideg- és hátgerinczbajt;** a legmakacsabb **bőrbetegségeket** gyógyit gyorsan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY

v. cs. és k. ezredorvos és kórházi főorvos

rendelő intézetében

Budapest, IV., Kigyó-utcza 5. (Klotild-palota) I. em.

Bemenet a lépcsőnél. — Rendelés 9—4-ig, este 7—8 óráig. Levelekre dijtalanul, titoktartás mellett válaszoltatik; gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — **Hölgyek és férfiak részére külön várótermek. — Dijazás mérsékelt.** 41770

Magyar Könyvtár

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Kiadja LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-út 21. sz.

Egy-egy szám ára 30 fill. Minden szám külön kapható.

213. sz. **Multatuli** (E. H. Dekker) Szaidsa és egyéb történetek. Hollandus eredetiből forditotta Gabor Ignácz. A kiváló hollandus irónak, a kit csak halála után ért a méltó elismerés, néhány legszebb elbeszélése.
214-215. **Shakspere** Othello. Forditotta Mikes Lajos. A Magyar Könyvtár Shakspere kiadását folytatja ez a kiváló uj forditás.
216. sz. **Zrinyi Miklós** A török áfium ellen való orvosság. Kiadja Ferenczi Zoltán. A nagy költő és hadvezér legkiválóbb prózai müve, mely egyben nagyszabásu politikai hitvallása is.
217. sz. **Bársony István** Szól a puska. Vadásztörténetek. Egy csomó szines történet, tele a legfinomabb természeti megfigyeléssel.
218. sz. **Angol elbeszélők tára I.** Philips, Merrick és Becke. Forditotta Marquis Géza. A modern angol elbeszélők három jeles müvelőjét mutatja be a jeles forditó.
219. sz. **Hauptmann Gerhard** A takácsok. Forditotta Komor Gyula. A modern német drámairodalom leghatásosabb terméke.
220. sz. **Petőfi Sándor** Az apostol. Bevezetéssel ellátta Jakab Ödön. Illusztrálta Tull Ödön. A „Magyar Könyvtár" Petőfije, a legolcsóbb képes és magyarázatos Petőfi-kiadás.
221. sz. **Radó Antal** Dante. Irodalomtörténeti tanulmány, mely Dante jelentőségét méltatja nemzeti szempontból.
222. sz. **Conan Doyle** Dr. Holmes kalandjai. II. sorozat. Forditotta Lándor Tivadar. A szenzácziós detektivtörténetek ujabb sorozata.
223-224. **Mikszáth Kálmán** A jó palócok. A kiváló iró legszebb tizenöt elbeszélése.
225. sz. **Pierre Loti.** Tünőképek. Forditotta dr. Marquis Géza. Néhány gyönyörü exotikus elbeszélés.
226. sz. **Tóth Ede** A falu rossza. A legjelesebb magyar népszinmü hü szövegkiadása.
227. sz. **Kézai Simon** Magyar krónikája. Forditotta, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Császár Mihály. Az első magyar történet. A hun-magyar mondakör egyik ősi forrása. Zamatos, hü forditás.
228. sz. **Benedek Elek** Apró történetek. Kiváló elbeszélőnk néhány legszebb elbeszélése.
229. sz. **Charles de Berkeley** A kis márkiné. Ford. Lándor Tivadar. A modern franczia regényirodalom egyik legérdekesebb terméke.
230. sz. **Petőfi Sándor** Elbeszélő költeményei. I. Bevezetéssel ellátta Radó Vilmos. Illusztrálta Telegdy László és Neogrády Antal.
231-232. **Edmond Rostand** Cyrano de Bergerac. Romantikus szinmü öt felvonásban. Versekben. Forditotta Ábrányi Emil. E világhirü szinmü most járja diadalútját a mi vidéki szinpadjainkon.
233-234. **Benito Pérez Galdós** Elektra. Dráma öt felvonásban. Forditotta Radó Antal. Hatalmas iránymü, mely szinte forradalmat támasztott Madridban.
235. sz. **Petőfi Sándor** Románczok. Bevezetéssel ellátta Lenkei Henrik. Akantisz Viktor képeivel.
236-237. **Vergilius Aeneise** Forditotta Baróti Szabó Dávid. Kiadták: Radó Antal és Tóth Rezső. I. füzet. Mind máig legjobb Aeneis-forditásunk s apró változtatásokkal a modern olvasónak is élvezetes olvasmány.
238-239. **Gróf Széchenyi István** Hitel-szemelvények. Bevezette s jegyzetekkel ellátta dr. Gyulai Ágost. A magyar politikai és gazdasági élet nagy reformálójának korszakalkotó munkája. Első olcsó kiadás.
240. sz. **Petőfi Sándor** Elbeszélő költeményei. II. Bevezetéssel ellátta Radó Vilmos. Telegdy László képeivel.
241-245. **Mikszáth Kálmán** Szent Péter esernyője. A nagy humorista legérdekfeszitőbb regénye.
246. sz. **Bródy Sándor** Hófehérke. Regényes szinjáték. E nagy érdeklődést keltett szinmü szinpadi alakjában jelent meg.
247. sz. **Amerikai elbeszélések** Bret Harte, Mark Twain, Stockton egy-egy gyönyörü elbeszélése. Forditotta Szappanos Aladár.
248. sz. **Heltai Jenő** Gertie és egyéb elbeszélések. A rendkivül szellemes, kedves humoru iróнak válogatott novellagyüjteménye.
249. sz. **Faludi Ferencz** Versei. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Ferenczi Zoltán. XVIII. századbeli irodalmunk e jelentékeny alakjának versei gondos iskolai kiadásban.
250. sz. **Petőfi Sándor** Barátság és szerelem. I. Bevezetéssel ellátta Ferenczi Zoltán. Tull Ödön képeivel.
251. sz. **Rudyard Kipling** A Dsungel könyve. III. sor. Képekkel. Ford. Mikes Lajos. Kipling világhirü állatmeséinek ujabb sorozata.
254. sz. **Jókai Mór** Népvilág. Iskolai kiadás. Elbeszélések.
260-261. **Jókai Mór** Az új földesur. Válogatott részek a regényből. Isk. kiadás.
270. sz. **Petőfi Sándor** Barátság és szerelem. II. Bevezetéssel ellátta Ferenczi Zoltán. Tull Ödön képeivel.
280. sz. **Petőfi Sándor** Haza és szabadság. I. Bevezetéssel ellátta Radnai Rezső. Telegdy László képeivel.
290. sz. **Petőfi Sándor** Haza és szabadság. II. Bevezetéssel ellátta Radnai Rezső. Telegdy László képeivel.
310. sz. **Petőfi Sándor** Vegyes költeményei. II. Bevezetéssel ellátta Balassa József. Tull Ödön képeivel.

Nyomatott Nagy Sándor könyvnyomdájában, Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8., az „Egyetértés" hirlapkiadó, irodalmi és nyomda részvénytársaság körforgó-gépein.